

T.C.

UFUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI

KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI BAĞLAMINDA İDARENİN
SORUMLULUĞU VE YARGISAL DENETİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMET AYDIN

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. ALİ AKYILDIZ

ANKARA

2020

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI BAĞLAMINDA İDARENİN
SORUMLULUĞU VE YARGISAL DENETİMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUHAMMET AYDIN

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ALİ AKYILDIZ

ANKARA

2020

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

† Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Muhammet AYDIN

13.06.2020

TEŞEKKÜR

Tez çalışması sürecinde değerli vaktini ayırıp bilgi ve deneyiminden faydalanma imkânı sunan, desteğini esirgemeyen sevgili hocam Sayın Prof. Dr. Ali AKYILDIZ'a, yüksek lisans eğitimi almam için her türlü imkânı sunan, değerli yol arkadaşım, meslek üstadım Sayın Av. Dr. Hüseyin AYDIN'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Çalışma sürecinde tavsiyelerini esirgemeyen, motivasyonumu yükseltmemi sağlayan değerli hayat arkadaşım Nevin AYDIN'a özellikle teşekkür ederim.

Muhammet AYDIN, Ankara, Nisan 2020

ÖZET

Teknolojide yaşanan gelişmeler neticesinde kurum ve kuruluşların hatta bireylerin kişisel veri elde etmesi kolaylaşmış buna binaen kişisel verilerin korunması noktasında ülkeler mevzuatlarını oluşturarak kişisel veri ihlallerinin önüne geçmeye çalışmıştır.

Ülkemizde ise 24.03. 2016 tarihinde kabul edilen 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 07.04.2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile kişisel verilerin ne olduğu, kişisel veri işleme şartları, özel nitelikli kişisel veriler ve işleme şartları, kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesi, kişisel verilerin yurt içinde ve yurtdışında aktarılması, veri sorumlusunun yükümlülükleri, veri sahibinin hakları, hak kaybı neticesinde başvurulacak merciiler, Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun işleyişi ve yapısı, Kanun kapsamı dışında kalan özel durumlar gibi düzenlemelere yer verilerek hukuki düzenlemeler genişletilmiştir.

İdareler her ne kadar kamu yararı, kamu düzeni, sosyal devlet ilkesi hususlarını gözeterek veri işleme faaliyetinde bulunuyor ise de hukuka aykırı olarak birçok veriyi de işleyebilmekte olup bu noktada hukuka aykırı işlenen veriler açısından idarenin sorumluluğu doğmaktadır. Bu tez çalışmasında kişisel verilerin işlenmesinde idarenin hukuki sorumluluğu ve yargısal denetimi hakkında bilgi verilerek yargı kararlarıyla ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararlarıyla idarenin kişisel veriler noktasındaki rolünün ne olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Tez üç ana bölümden oluşmakta olup birinci bölümde, kişisel veri tanımları, kişisel veri hukukunun tarihsel gelişimi, kişisel verilerin hukuki niteliğine ilişkin görüşler, kişisel veri işleme ilkeleri; ikinci bölümde, kişisel veri işleme şartları, veri sorumlusunun yükümlülükleri, veri sahibinin hakları, başvuru ve şikâyet süreci, suçlar ve kabahatler, kanun kapsamı dışında kalan haller, Kişisel Verileri Koruma Kurumu; üçüncü bölümde ise, idari faaliyet ve kişisel veri ilişkisi, idarenin sorumluluğu, idari hizmet alanlarında karşılaşılan kişisel veri faaliyetleri, kişisel veri ihlallerine ilişkin Danıştay ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararlarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Veri, Kişisel Verilerin Korunması, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurulu Kararları, İdarenin Sorumluluğu

ABSTRACT

As a result of the developments in technology, it has become easier for institutions and organizations and even individuals to obtain personal data. Therefore, countries have tried to prevent personal data violations by establishing their legislation.

In our country, the Personal Data Protection Law was ratified on 24.03.2016 and entered into force by publishing in the Official Gazette dated 07.04.2016 and numbered 29677. Legal regulations have been expanded via the Personal Data Protection Law by including regulations such as what personal data are, personal data processing conditions, Special categories of personal data and processing conditions, erasure, destruction and anonymization of personal data, transfer of personal data in Turkey and abroad, obligations of data controller, rights of data subject, authorities to be applied as a result of a violation of rights, functioning and structure of the Personal Data Protection Authority, special cases outside the scope of the Law.

Although administrations process data by considering public interest, public order, social state principle, they can also process many data illegally, and the responsibility of the administration arises in terms of the data processed illegally. In this thesis, it is aimed to determine the role of the administration in terms of personal data in line with the judicial decisions and decisions of the Personal Data Protection Board by giving information about the legal responsibility and judicial control of the administration in the processing of personal data.

The thesis consists of three main sections. In the first part, explanations regarding personal data definitions, the historical development of personal data law, opinions about the legal nature of personal data, principles of personal data processing; In the second part, explanations regarding personal data processing conditions, obligations of the data controller, the rights of the data subject, request and complaint process, crimes and misdemeanors, situations outside the scope of the law, Personal Data Protection Authority; In the third part, explanations regarding the relationship between administrative activity and personal data, responsibility of the administration, personal data activities encountered in administrative service areas, decisions of the Council of State and Personal Data Protection Board regarding personal data violations are included.

Keywords: Personal Data, Protection of Personal Data, Personal Data Protection Authority, Personal Data Protection Board Decisions, Responsibility of Administration.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
KISALTMALAR.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI: KAVRAMSAL BOYUT	1
I. KİŞİSEL VERİ TANIMI VE UNSURLARI	1
A. Kişisel Veri Tanımı.....	1
B. Kişisel Verinin Unsurları.....	1
1. Veri ve Bilgi İlişkisi	1
2. Kimliği Belirli veya Belirlenebilir Kişi.....	2
3. Verinin Kimliği Belirli veya Belirlenebilir Kişiye İlişkin Olması	2
II. 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA İLGİLİ KAVRAMLAR	3
A. Kişisel Verilerin İşlenmesi	3
B. Veri Kayıt Sistemi.....	4
C. Veri Sorumlusu	4
D. Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi	5
E. Veri İşleyen	6
F. İlgili Kişi	7
G. Kişisel Verileri Koruma Kurumu.....	7
H. İrtibat Kişisi.....	8
İ. Açık Rıza.....	8
1. Belirli Bir Konuya İlişkin Olma.....	9
2. Bilgilendirilmeye Dayanma.....	10
3. Özgür İradeyle Açıklama.....	11
J. Kişisel Veri İhlali.....	12
K. Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi, Anonim Hale Getirilmesi	13
1. Kişisel Verilerin Silinmesi	14
2. Kişisel Verilerin Yok Edilmesi	15
3. Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi	16
L. Kişisel Verilerin Aktarılması	16
M. Özel Nitelikli Kişisel Veriler	18
III. KİŞİSEL VERİLER HUKUKU: TARİHSEL GELİŞİM, İLKELER VE NİTELİK	22

A.	Tarihsel Gelişim	22
B.	Kişisel Veri İşleme Faaliyetinde Temel İlkeler	25
1.	Hukuk ve Dürüstlük Kuralı Çerçevesinde Kişisel Verilerin İşlenmesi	25
2.	Amaca Bağlılık, Sınırlı ve Ölçülü İşleme İlkesi	26
3.	Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma İlkesi.....	28
4.	Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme İlkesi	29
5.	Kanuni Süre veya Amaçla Bağlantılı Süre Kadar Kişisel Verilerin Muhafaza Edilmesi İlkesi.....	30
C.	Kişisel Verilerin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler.....	31
1.	Kişilik Hakkı Görüşü	31
2.	Mülkiyet Hakkı Görüşü	34
3.	Fikri Mülkiyet Hakkı Görüşü	36
İKİNCİ BÖLÜM		38
KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI: HUKUKSAL İŞLEYİŞ VE İDARİ BOYUT		38
I.	KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINDA HUKUKSAL BOYUT: KAPSAM VE HUKUKSAL İŞLEYİŞ	38
A.	Amaç ve Kapsam	38
B.	Özel Nitelikli Olmayan Kişisel Verilerin İşlenme Şartları	39
1.	Kanunlarda Açıkça Öngörülme	40
2.	Zaruret Halleri: Fiili Olanaksızlık Nedeniyle Rızasını Açıklayamayacak Kişinin veya Rızası Hukuki Geçerlilik Taşımayan Kişinin veya Bir Başka Kişinin Hayatı veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Mecburi Olması Durumu	41
3.	Taraflar Arası Sözleşmenin Varlığı	42
4.	Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüklerini Yerine Getirebilmesi	43
5.	Kişisel Verinin Sahibi Tarafından Aleni Hale Getirilmesi	44
6.	Kişisel Verilerin İşlenmesinin bir Hakkın Mevcudiyeti, Korunması veya Bu Hakkın Kullanılması İçin Mecburi Olması	45
7.	Veri Sorumlusunun Meşru Menfaati.....	46
C.	Veri Sahibinin Hakları	47
1.	Kişisel Veri İşlenip İşlenmediğini Öğrenme Hakkı.....	48
2.	Bilgi Talep Etme Hakkı	49
3.	Kişisel Verilerin İşlenme Amacını ve Amacına Uygun İşlenip İşlenmediğini Öğrenme Hakkı.....	50
4.	Kişisel Veriyi Elde Eden Üçüncü Kişileri Öğrenme Hakkı	50
5.	Kişisel Verilerin Düzeltmesini İsteme Hakkı.....	50
6.	Kişisel Verilerin Silinmesini ve Yok Edilmesini İsteme Hakkı	51
7.	Düzeltme veya Silme Taleplerinin Üçüncü Kişilere Bildirilmesini İsteme Hakkı.....	52
8.	İtiraz Hakkı.....	53

9. Tazminat Hakkı	54
D. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri.....	55
1. Aydınlatma Yükümlülüğü	55
2. İlkelerle Paralellik Gösterme	56
3. İşleme Şartları ile Paralel Olma	57
4. Silme, Yok Etme, Anonim Hale Getirme	57
5. Kurulu Bilgilendirme	57
6. Teknik ve İdari Tedbirlerin Alınması	58
7. Denetim Yükümlülüğü	61
8. VERBİS'e Kayıt	61
9. İlginin Başvurusuna Yanıt Verme	64
E. Başvuru ve Şikâyet.....	64
F. Suçlar ve Kabahatler.....	66
G. Kapsam Dışında Kalan Haller	68
II. İDARİ BOYUT: KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU	71
A. Kişisel Verileri Koruma Kurumu.....	71
B. Kurumun Görevleri.....	73
C. Kişisel Verileri Koruma Kurulu	73
D. Kurulun Görev ve Yetkileri.....	74
E. Kurulun Çalışma Esasları.....	75
F. Başkan	76
G. Başkanlığın Oluşumu ve Görevleri	77
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	78
KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINDA İDARİ SORUMLULUK VE İDARİ	
YARGI DENETİMİ	78
I. İDARİ FAALİYET VE KİŞİSEL VERİ	78
II. KİŞİSEL VERİ İŞLEME SÜREÇLERİNDE İDARENİN SORUMLULUĞUNUN DOĞABİLECEĞİ	
HALLER	79
A. Hizmet Kusuru Olarak Nitelendirilebilecek Kişisel Veri İhlalleri	79
B. Veri İşleme Süreçlerinde Kusursuz Sorumluluk İhtimali.....	82
C. Sorumluluğu Azaltan veya Ortadan Kaldıran Haller	83
III. TÜRKİYE'DE E-DEVLET UYGULAMALARI	84
IV. İSTATİSTİK.....	86
V. ADLİ SİCİL KAYDI VE GÜVENLİK SORUŞTIRMALARI	88
VI. SAĞLIK HİZMETLERİ	91
VII. VERGİ MAHREMİYETİ	93
VIII. BİLGİ EDİNME HAKKI	95

IX.	İPTAL DAVALARI, TAM YARGI DAVALARI VE DANIŞTAY KARARLARI	96
A.	Maddi ve Manevi Zarardan Doğan Sorumluluk	99
1.	Hizmetin Kusurlu Şekilde Yürütülmesi	99
2.	Tıbbi Kayıtların Eksik Tutulması	99
3.	Sağlık Verisinin Basına Sızdırılması	100
4.	Askerliğe Elverişli Değildir Raporunun Basına Sızdırılması	100
B.	Güvenlik Soruşturmasına İlişkin Evrakların Talep Edilmesi	101
C.	Anayasal İlkelere Aykırılık	101
1.	Parmak İzi Sistemi ile Mesai Takibi Kontrolü Uygulaması	101
2.	Yüz Tanıma Sistemi ile Mesai Takibi Kontrolü Uygulaması	102
D.	Kişisel Verileri Koruma Kurulundan Görüş Alınması	102
X.	KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULU KARARLARI	103
A.	İlke Kararları	103
1.	Hizmet Alanlarında Alınması Gereken Kişisel Veri Koruma Önlemleri	103
2.	Rehberlik Hizmeti Veren İnternet Siteleri	104
3.	Cep Telefonlarına Gelen Reklam Bildirimleri	105
4.	Kişisel Verilere Erişim Yetkisi Olan Personelin Amaç Dışı Veri İşlemesi	105
5.	Kimlik ve İletişim Bilgileriyle Kişisel Verilerin Sorgulanması	106
B.	Uygulamaya Yönelik, Düzenleyici Kurul Kararları	106
1.	Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Alınması Gereken Önlemler	106
2.	Veri Sorumlusunun Bildirim Yükümlülüğü	107
3.	Veri Sorumlusuna Başvuru Süresinin ve Kurula Şikâyet Süresinin Hesaplanması	107
4.	Veri İhlali Bildirimi	108
5.	Yurtdışında Yerleşik Olan Tüzel Kişilerin Türkiye’de Kişisel Veri İşleme Faaliyetinde Bulunması	108
6.	E-Posta Verilerinin Yurtdışında Tutulması	108
C.	İdari Para Cezalarına İlişkin Kurul Kararları	108
1.	Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Üçüncü Kişilere Aktarılması	108
2.	Sosyal Medya Uygulamasında Güvenlik Zafiyeti	109
3.	Teknik Servis Hizmeti Veren Firmanın Veri Güvenliğine Aykırı Olarak Takip Numarası Belirlemesi	110
4.	Veri Sorumlusu Şirketin Veri İhlalinden Haberdar Olmaması	110
5.	Otel Zincirinin Veri Tabanının Ele Geçirilmesi	111
6.	Veri Sahibine Aynı Konu ile İlgili Sürekli Mesaj Gönderilmesi	112
7.	İlgili Kişiye Açık Rızası Olmaksızın Reklam İçerikli Mesaj Gönderilmesi	112
8.	Avukat Tarafından Dosya Bilgilerinin Borçlunun Akrabasına Gönderilmesi	112
9.	Dublaj Uygulaması Kullanıcılarının Verilerinin Ele Geçirilmesi	113

10.	Kişisel Veri İçeren Excel Listesinin İnternet Ortamında Yayılması.....	113
11.	Kimlik Fotokopisinde Yer Alan Özel Nitelikli Kişisel Veriler	114
12.	Avukatların Kanun Kapsamından İstisna Tutulması	114
13.	Ulaşım Hizmeti Sunan Platformda Yolculara Puan Verilmesi.....	115
D.	Yaptırım Dışı Uygulamaların Yer Aldığı Kurul Kararları.....	116
1.	Telefon Görüşmesi Kayıtlarının Talep Edilmesi	116
2.	Öğrenci Sınav Notlarının İnternet Ortamından Yayınlanması	116
3.	Spor Salonlarının Biyometrik Veri İşlemesi	117
4.	Kişisel Verilerin Hizmet Şartı Olarak Talep Edilmesi.....	118
E.	Değerlendirilmeyen Başvurulara İlişkin Kurul Kararları	119
1.	Whatsapp Yazışmalarının Hukuka Aykırı Olarak Ele Geçirilmesi	119
2.	Ölmüş Kişiye Ait Kişisel Verilerin Talep Edilmesi	119
3.	Kurula Yapılan Başvuruda Tazminat Talebinde Bulunulması	120
SONUÇ		121
KAYNAKÇA.....		125

KISALTMALAR

Kısaltma	Açıklama
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AK	Avrupa Konseyi
ASİGM	Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü
AWS	Amazon Web Services – Amazon Web Servisi
AYM	Anayasa Mahkemesi
BEHK	Bilgi Edinme Hakkı Kanunu
BMGK	Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
CIS	Customer Information System – Müşteri Bilgi Sistemi
CLS	Customer Loyalty System – Müşteri Sadakat Sistemi
CMK	Ceza Muhakemeleri Kanunu
CMUK	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu
DB	Database – Veritabanı
E.	Esas
EBSP	Electrical Building Services Portal – Online İş Hizmetleri Platformu
EBTİS	Elektronik Banka Tahsilat Sistemi
E-VDO	Elektronik Vergi Dairesi Otomasyonu
GBT	Genel Bilgi Toplama
GDPR	General Data Protection Regulation – Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Regülasyonu

GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
GİMOP	Gümrük İdarelerinin Modernizasyonu Projesi
GSM	Global System for Mobile Communications- Mobil İletişim İçin Küresel Sistem
IMEI	International Mobile Equipment Identity- Uluslararası Mobil Cihaz Kodu
IP	Internet Protocol – İnternet Protokol
IT	Information Technologies – Enformasyon Teknolojileri
İYUK	İdari Yargılama Usulü Kanunu
K.	Karar
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
KVK	Kişisel Verileri Koruma
KVKK	Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
MERNİS	Merkezi Nüfus İdare Sistemi
MİT	Millî İstihbarat Teşkilâtı
MR	Magnetic Resonance – Manyetik Rezonans
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development- Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü
ÖTV	Özel Tüketim Vergisi
PVSK	Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
SFTP	Secure File Transfer Protocol- Güvenli Dosya Aktarım Protokolü
SMS	Short Message Service – Kısa Mesaj Hizmeti
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C	Türkiye Cumhuriyeti
TCK	Türk Ceza Kanunu
TL	Türk Lirası

TRAMER	Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi
TSHK	Türk Sivil Havacılık Kanunu
TUS	Tıpta Uzmanlık Sınavı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
Vb.	Ve Benzeri
VEDOP	Vergi Dairesi Otomasyon Programı
VERBİS	Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi
VPN	Virtual Private Network – Sanal Özel Ağ
VUK	Vergi Usul Kanunu
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
YUKK	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

BİRİNCİ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI: KAVRAMSAL BOYUT

I. KİŞİSEL VERİ TANIMI VE UNSURLARI

A. Kişisel Veri Tanımı

Kişisel veri, pek çok metinde yer aldığı üzere gerçek bir kişiye ait belli yahut belirlenebilir her türlü bilgi olarak tanımlanmaktadır.¹ Bir başka deyişle kişisel veri; ilgilinin bireysel, ailevi, mesleki bilgilerine ilişkin, kişiyi diğer kişilerden ayırabilecek özelliklerini ortaya çıkaran her türlü veridir.² Bu kapsamda kişinin kimlik bilgileri, kökeni, fiziksel özellikleri, sağlığı, öğrenimi, özel hayatına ilişkin bilgileri, başkasıyla gerçekleştirdiği haberleşmeler, ikamet bilgileri, kredi kartı bilgileri, banka şifreleri, sosyal medya şifreleri, en sevdiği renk, en sevdiği yemek, yakın arkadaşları, inancı, kişisel düşünceleri, alışveriş alışkanlığı gibi bilgileri kişisel veri olarak ifade edilmektedir.³ Kişinin fiziksel, fizyolojik, zihinsel, ekonomik, kültürel veya sosyal kimliği kişinin kişisel verilerini ihtiva etmektedir.⁴

B. Kişisel Verinin Unsurları

1. Veri ve Bilgi İlişkisi

Kişisel verinin öncelikli unsuru bilgidir. Bilginin aleni olması, gizli olması hususları kişisel veri oluşturması açısından önem arz etmemektedir.⁵ Kişinin fiziksel özellikleri, adı, soyadı gibi aleni bilgileri de kredi kartı ve sosyal medya hesabı şifreleri gibi gizli bilgileri de kişisel veri olarak nitelendirilmektedir. Veri, formel olarak sayısal, akustik, çizgisel, fotografik olabilir. Kâğıt üzerinde, bilgisayar içeriğinde yahut bulut sisteminde saklanabilir.

---

¹ Şehriban İpek Aşıkoğlu, **Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Büyük Veri**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2018, 1. Baskı, s.5

² Çiğdem Ayözger Öngün, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil**, İstanbul, Beta Yayınları, 2019, Genişletilmiş 2. Baskı, s.6

³ Hüseyin Can Aksoy, **Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması**, Ankara, Çakmak Yayınevi, 2010, 1. Baskı, s.1

⁴ W. Kuan Hon, Christopher Millard, Ian Walden, **The problem of ‘personal data’ in cloud computing: what information is regulated? —the cloud of unknowing**, International Data Privacy Law, Cilt: 1, Sayı: 4, 2011, s.213

⁵ Sümeyye Hilal Üçüncü, **Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2019, 1. Baskı, s.9

Bilgi ise, “işlemede kullanılan uzlaşımsal kurallardan yararlanarak kişinin veriye yönelttiği anlam” olarak ifade edilmektedir.⁶ Bazı yazarlar bu kavramların birbirinin yerine kullanılmasının hata olduğunu dile getirmiştir. Ancak kavramların birbirine yakın olması, kavramların ayrılmaz tek bir özne olarak kullanılmasına neden olabilmektedir. Bu bakımdan tanımlar arası bağ göz önünde bulundurulduğunda bilgi, anlamlı bir şekle getirilerek, kullanana güncel ve olası kararların alınmasında katkı sağlayan veri olarak tanımlanmaktadır.⁷

Bilginin nerede olduğu, özel hayat ile ilgisi, öznel veya nesnel oluşu, alenileştirilmiş olup olmadığı hususları önemli olmaksızın gerçek bir şahıs hakkındaki her türlü bilgi kişisel veri kapsamındadır.

2. Kimliği Belirli veya Belirlenebilir Kişi

Doktrinde tartışmalı olmakla birlikte KVKK kapsamında verisi korunan kişiler gerçek kişilerdir ve bunun çıkış noktası, kişisel verinin korunması hakkının bir insan hakkı olarak değerlendirilmesi gerektiği görüşüdür.⁸ Ancak gerçek kişinin kişisel verisi dışında bir bilgi, bir tüzel kişiye ait olsa bile herhangi bir gerçek kişiyle ilişkilendirilebilir ve o kişiyi tanımlayabilir nitelikte olduğu takdirde bu veri de bir kişisel veri olarak değerlendirilecektir. Örneğin bir tüzel kişilik çalışanından alınan kartta yer alan veriler tüzel kişi verisidir ancak muhatap olunan ise tüzel kişilik çalışanıdır. Tüzel kişi uhdesinde olup tüzel kişilere ait olduğu öne sürülebilen veriler gerçek bir kişiyle yani örneğimizde olduğu üzere çalışanla ilişkilendirilebiliyorsa bu veri de KVKK kapsamında korunan veri olarak sayılmalıdır.

3. Verinin Kimliği Belirli veya Belirlenebilir Kişiye İlişkin Olması

Bir verinin kişisel veri sayılabilmesi için belirli yahut belirlenebilir bir kişiyle ilişkilendirilmesi gerekmektedir.⁹ Bu şartın sağlanamadığı bir durumda eldeki veri kişisel veri olarak değerlendirilemeyecektir. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse belirlenebilir olmak, eldeki veriyle kişi arasında bağlantı kurarak o kişiye erişmek ve verinin o kişiye ait olduğunu tespit edebilmektir.¹⁰ Örneğin kişinin kimliğinin belirli olması; kişinin mesleği, resimleri, açık adresi gibi verileriyle kişinin hüviyetinin ortaya

---

⁶ A. Öngün, 2019, s.8

⁷ Aşıkoğlu, 2018, s.7

⁸ Murat Volkan Dülger, **Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, İstanbul, Hukuk Akademisi Yayınları, 2019, 1. Baskı, s.9

⁹ Üçüncü, 2019, s.9

¹⁰ Dülger, 2019, s.10

çıkartılması olarak ifade edilebilir.¹¹ Kimliği belirlenebilir kişi açısından örnek vermek gerekirse bir iş ilanında sadece maaş bilgisinin belirtilmesi tek başına bir kişisel veri ifade etmeyecektir. Ancak iş ilanında verilecek maaşın hangi pozisyonda çalışacak olan kişiler için geçerli olduğu ifade edilmişse ve halihazırda bu pozisyonda çalışan bir kişi varsa burada kişisel veri ihlali gerçekleşmiş olacaktır.¹² Verisi ihlal edilen kişi, kimliği belirlenebilir kişi olan aynı pozisyonda halihazırda çalışmakta olan şirket çalışanıdır.

Sonuç itibarıyla bir verinin kişisel veri olup olmadığının tespit edilebilmesi için bazı soruların cevaplanması gerekmektedir. Veri ile gerçek kişi arasında bağlantı kurulabiliyor mu? Veri bir gerçek kişiyi tarif edebiliyor mu?¹³ Bu sorular cevaplanabildiği takdirde eldeki verinin kişisel veri olup olmadığı anlaşılabilecektir.

II. 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA İLGİLİ KAVRAMLAR

A. Kişisel Verilerin İşlenmesi

6698 sayılı Kanun'un 3. maddesine kişisel verilerin işlenmesi; verinin otomatik yöntemle yahut bir veri sistemi çerçevesinde olmak şartıyla otomatik olmayan yöntemler aracılığıyla elde edilmesi, aktarılması, sınıflandırılması gibi işlemlerin bütünü şeklinde tanımlanmıştır. Daha açık bir ifadeyle kişisel verinin işlenmesi; verinin elde edilmesiyle başlayıp, aktarma, paylaşma, silme, yok etme gibi tüm işlemleri ifade eder.¹⁴

İşleme otomatik bir sistemle olabileceği gibi manuel olarak da gerçekleştirilebilir.¹⁵ Otomatik olan işleme, bilişim sektöründe kendini göstermekte olup verinin herhangi bir işleme tabi tutulması bu yöntemle gerçekleştirilmektedir. Herhangi bir cihaz kullanmaksızın manuel olarak gerçekleştirilen veri faaliyeti ise otomatik olmayan yöntemi ifade eder. İki yöntem arasındaki fark anlaşılabileceği üzere insan müdahalesidir.¹⁶ Kanun otomatik yöntemlerle işlenen veriyi koruma altına almışken, otomatik olmayan yöntemlerle elde edilmiş veriyi bir veri kayıt sisteminin parçası olması halinde korur.¹⁷ Verinin otomatik yöntemlerle yahut otomatik olmayan yöntemlerle

---

¹¹ Sevgi Eraslan Türkmen, **Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2019, 1. Baskı, s.20

¹² Üçüncü, 2019, s.14

¹³ Dülger, 2019, s.13

¹⁴ İbrahim Korkmaz, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Bir Değerlendirme**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt 29, Sayı:124, Mayıs 2016, s.95

¹⁵ İbrahim Korkmaz, 2016, s.95

¹⁶ Dülger, 2019, s.16

¹⁷ Dülger, 2019, s.16

işlenmesinin koruma standartları açısından herhangi bir farklılığı yoktur. İki yöntem açısından da aynı koruma standartları uygulanacaktır.¹⁸

B. Veri Kayıt Sistemi

Verinin otomatik olmayan yöntemlerle işlenmesi halinde kanunun getirdiği korumadan faydalanabilmesi için veri kayıt sisteminde tutulması gerekmektedir. Kanun'un 3. maddesinde veri kayıt sistemi, verilerin kategorize edilerek işlenmesi şeklinde tanımlanmıştır. Veri kayıt sistemi, verilerin belli kriterlere göre kategorize edilerek kayıt altına alınması sistemidir. Veri kayıt sistemi 95/46/EC sayılı AB Yönergesinde veri dosyalama sistemi, kişisel veri kümesi olarak da adlandırılmaktadır. Burada amaç, verilerin sistemsiz ve gelişigüzel olmasının önüne geçerek bilgiye erişimi ve bilgiyi anlayabilmeyi tasniflemek suretiyle kolaylaştırmaktır.¹⁹ Bir kağıda yazılan ad, soyadı, adres vb. bilgiler Kanun'un korumasından faydalanamazken bu bilgilerin; *borcunu ödemeyenler, x mahallesinde ikamet edenler, ismi N harfi ile başlayanlar* şeklinde belli kriterlere göre tasniflenmesi veri kaydının sistemli bir şekilde yapıldığı anlamına gelecek ve bu veriler Kanun'un sağladığı korumadan faydalanabilecektir.²⁰

C. Veri Sorumlusu

Veri sorumlusu, Kanun'un 3. maddesinde kişisel verinin hangi amaçla işlendiğini, hangi yöntemlerle işlendiğini, verileri belli bir sistem dahilinde işleyen gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır. Gerçek kişiler dışında vakıf, dernek, şirketler de veri sorumlusu olabilir.²¹ Veri sorumlusunu belirlemek için bazı kriterlere dikkat etmek gerekir. Bunlar:

- Kişisel veriler işlenecek mi? İşlenecekse işlenme amacı nedir?
- İşlenecek kişisel veri türleri nelerdir?
- İşlenecek kişisel veriler üçüncü kişilere aktarılacak mı?
- Kişisel verilerin aktarılacağı üçüncü kişiler kimdir? Bu veriler hangi amaçla aktarılacaktır?
- İşlenen verilerin saklanması için gerekli yahut yasal süre nedir?
- Saklama süresi bittikten sonra verinin akıbeti için nasıl bir yöntem izlenecektir?

---

¹⁸ Dülger, 2019, s.16

¹⁹ Dülger, 2019, s.17

²⁰ Dülger, 2019, s.17

²¹ Tekin Memiş, **Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Arasındaki İlişkiler ve Sorumluluk Düzeni**, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:6, Aralık 2017, s.9-23.

İzah edilen kriterleri yerine getiren, karar merci görevini yürüten kişi veri sorumlusudur.²²

Veri sorumlusu uygulamada genel olarak tüzel kişiliğin kendisi olarak görülmektedir. KVKK mevzuatı açısından tüzel kişiliğin kamu yahut özel hukuk tüzel kişisi olmasının bir önemi bulunmamaktadır.²³

Veri sorumlusu kanunda yer alan düzenlemelerin uygulayıcısı, sorumlulukların muhatabı ve meydana gelebilecek zararların sorumlusudur.²⁴

Tüzel kişiliğin, veri sorumluluğu görevini organlarıyla yahut gerçek kişilerle yerine getirmesi, Kanun'dan doğan yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacaktır. Yükümlülüklerin gereği gibi ifa edilmemesinden kaynaklı sorumluluk, veri sorumlusu olan tüzel kişiliğe ait olacaktır ve veri sorumlusu olarak tüzel kişilik hukuki yaptırımlarla karşı karşıya kalabilecektir.²⁵

D. Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi

VERBİS, veri sorumlularının kayıt altına alındığı, veri sorumlularının kayıt olma zorunluluğunun bulunduğu ve veri işleme etkinlikleriyle ilgili bilgilerin bildirildiği kayıt sistemidir.²⁶ Veri sorumluları sicil bilgi sisteminin amacı, kimlerin veri sorumlusu olduğunu kamuya açıklamak ve bu şekilde kişisel verilerin korunması eylemini etkin bir şekilde sürdürmektir.²⁷ Kamuya açıklık ilkesi, sicilin tutulmasında önemli bir ilke olup, bu ilke ile veri sorumlusunun hukuka aykırı bir şekilde veri işlemesinin önüne geçilmektedir. Bununla birlikte ilgili kişi kişisel verisinin korunması bakımından kendini güvende hissedecek, herhangi bir hak ihlali durumunda hangi veri sorumlusuna başvurabileceğini öğrenebilecektir. Bu başlık tanım çerçevesinde incelenmiş olup, Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi ile ilgili ikinci bölümde daha ayrıntılı bilgilere yer verilecektir.

---

²² Dülger, 2019, s.17

²³ Aşıkoğlu, 2018, s.113

²⁴ Memiş, 2017, s.9-23.

²⁵ Dülger, 2019, s.19

²⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Veri Sorumluları Sicili Nedir?**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2043/Veri-Sorumlulari-Sicili-Nedir>

²⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Veri Sorumluları Sicili Nedir?**

E. Veri İşleyen

Kanun'un 3. maddesinde veri işleyeni veri sorumlusu adına aldığı yetki çerçevesinde veri işleyen gerçek veya tüzel kişi şeklinde tanımlanmıştır.

Veri işleyen; veri sorumlusundan bağımsız bir öge olmayıp, veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak bir nevi veri sorumlusu vekilliğini yürüten kişidir. Veri işleyen; kişisel verinin aktarılması, kaydedilmesi, silinmesi, sıralanması, saklanması gibi kişisel veri işleme eylemlerini veri sorumluluğundan aldığı yetkiye dayanarak yürüten, teknik yönden donanımlı, uzmanlaşmış gerçek veya tüzel kişidir.²⁸ Veri işleyenin veri sorumlusundan bağımsız olarak karar verme yetkisi bulunmamaktadır. Veri sorumlusunun emir ve talimatları yönünde hareket etmesi gerekmektedir.

Veri işleyen, tüzel kişilik içerisinde tek bir kişi ya da kurum olmak zorunda değildir. Veri sorumlusu tarafından farklı veri grupları için farklı veri işleyene sorumluluk verilebilir.

Veri işleyen tüzel kişilik içerisinde görev yapan biri olabileceği gibi tüzel kişilik dışında bir çalışan da olabilmektedir. Örneğin bir şirkette mali konular açısından veri sorumlusu ilgili şirket olup, yetki verildiği takdirde şirketin muhasebecisi veri işleyen olacaktır.

Veri işleyenin, veri sorumlusundan farklı bir gerçek kişi yahut tüzel kişilik olması yönünde bir zorunluluk bulunmamaktadır. Veri sorumlusu ve veri işleyen aynı kişi de olabilecektir.²⁹ Bununla birlikte veri sorumlusu kuruluşlar açısından tek bir kişi olabileceği halde veri işleyen birden fazla kurumun veri işleyeni olabilmektedir. Yukarıda izah edildiği üzere tek bir şirketin tek bir sorumlusu olma zorunluluğu varken, kanun veri işleyenin şirket dışından biri olması noktasında imkân tanımaktadır ve bu yönüyle bir veri işleyenin bağlantılı olduğu birden fazla veri sorumlusu olabilmektedir.³⁰

Veri sorumlusu; kişisel verilerin toplanması için hangi teknolojik sistemlerin kullanılacağı, verilerin saklanma yöntemi, verilerin korunması amacıyla alınacak güvenlik önlemleri, verilerin aktarımının nasıl bir yöntemle yapılacağı, verilerin saklanmasına yönelik sürelerin kanuna uygun olması için hangi yolların izleneceği, verilerin silinmesi, anonim hale getirilmesi, yok edilmesi hususlarında hangi yöntemlerin

---

²⁸ Aşıkoğlu, 2018, s.72

²⁹ Memiş, 2017, s.9-23

³⁰ Memiş, 2017, s.9-23

izlenmesi gerektiği gibi yetkilerini veri işleyene devredebilecektir.³¹ Yetki devri, sorumluluğun devri anlamına gelmeyecektir. Yetki her ne kadar veri işleyene devredilmişse de, veri sorumlusunun kişisel verinin işlenmesinden kaynaklı ortaya çıkabilecek zararlar açısından hukuki sorumluluğu devam edecektir. Hakkı ihlal edilen ilgili kişinin başvuracağı merci veri işleyen değil veri sorumlusudur.³²

Netice itibariyle kişisel verilerin korunması noktasında ilgili kişinin ortaya çıkan veya çıkabilecek zararlarından veri sorumlusu ve veri işleyen müştereken sorumludur. Veri işleyen ve veri sorumlusu arasındaki ilişkinin sınırını belirlemek için taraflar arasında yazılı bir sözleşme yapılması icap etmektedir.³³

F. İlgili Kişi

KVKK kapsamında kişisel verileri korunan yalnızca gerçek kişilerdir. Bu nedenle gerçek kişi kanunda ilgili kişi olarak adlandırılmıştır. Kanunda ilgili kişi “*kişisel verisi işlenen gerçek kişi*” olarak tanımlanmaktadır. Gerçek kişi verilerinin korunmasındaki amaç, kişinin temel hak ve özgürlüğünü güvence altına almak, kişisel verisini korumaktır. Tüzel kişi verisinin gerçek bir kişiyi belli etmesi yahut belirlenebilir kılması durumunda bu veriler de kanun kapsamına dahil edilebilecektir. Burada korunan kişisel verisi belirli veya belirlenebilir nitelikte olan gerçek kişi olup, tüzel kişilik değildir.³⁴

G. Kişisel Verileri Koruma Kurumu

Kişisel Verileri Koruma Kurumu 6698 sayılı KVKK ile kurulmuştur. Kurum altındaki Kişisel Verileri Koruma Kurulu, şikâyetleri karara bağlamakta ve düzenleyici işlemler yapabilmektedir. Kurul aynı zamanda idari para cezalarına da karar verebilmektedir. Kurumun kurulmasındaki amaç, kişisel verinin işlenmesinde ilgili kuralların uygulanmasını denetlemek ve gerektiğinde ilgili yaptırımları uygulamaktır. Kurum; bir yaptırım ve denetim mekanizmasıdır. Kurum bir kamu tüzel kişiliği olup, mali ve idari özerkliğe sahiptir. Kurum hakkında ikinci bölümde daha ayrıntılı bilgilere yer verilecektir.

---

³¹ Dülger, 2019, s.21

³² Dülger, 2019, s.21

³³ Aşıkoğlu, 2018, s.73

³⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **İlgili Kişi Kimdir?**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2034/Ilgili-Kisi-Kimdir>

H. İrtibat Kişisi

İrtibat kişisi, veri sorumlusunun kanun çerçevesindeki yükümlülükleri noktasında, Kurum ile veri sorumlusu arasındaki bağlantı kurmak amacıyla VERBİS'e kayıt esnasında bildirilen gerçek kişiyi ifade eder.

Veri sorumlusu tüzel kişilik Türkiye'de ise, irtibat kişisi atama zorunluluğu bulunmakta olup irtibat kişisi bilgileri sicile kayıt sırasında VERBİS'e işlenmelidir.

İrtibat kişisi, veri sorumlusu ile Kurum arasında köprü görevi görmektedir. Kurum ve veri sorumlusu arasındaki irtibattan sorumludur. İrtibat kişisi atamak yukarıda “*Veri İşleyen*” başlığı altında da ifade edildiği üzere veri sorumlusunun hukuki sorumluluğu açısından bir değişikliğe yol açmayacaktır. İrtibat kişinin belirlenmesiyle veri sorumlusunun hukuki sorumluluğu ortadan kalkmayacaktır.

İ. Açık Rıza

Açık rıza, Kanun'un 3. maddesinde konusu belli olan, aydınlatmaya dayalı özgür iradeyle ifade edilmiş rıza şeklinde tanımlanmaktadır. Açık rıza kişinin, kendi isteği yahut karşı tarafın isteği üzerine kişisel verisinin işlenmesine onay vermesi anlamına gelmektedir. Açık rıza, ilgili kişi için yol gösterici olup ilgili kişi işlenen verisinin kapsamı, süresi gibi özellikleri belirleme hakkına sahip olacaktır.³⁵ Tanımından da anlaşılacağı üzere açık rıza üç unsurdan oluşmaktadır. Bunlar, belirli bir konu, bilgilendirme esası ve özgür iradeyle açıklama şeklinde ifade edilmektedir. Kanun gerekçesinde “*tereddüde yer vermeyecek açıklıkta olması*” şeklinde bir açıklamada bulunulmuşsa da bu husus ilgili kişinin irade beyanını ilgilendirmekte olup, özgür iradeyle açıklama unsuru altında değerlendirilecektir.³⁶

Her kişisel veri için ayrı ayrı açık rıza beyanında bulunulmalıdır.³⁷ Açık rıza, ilgili kişinin kişisel verisinin işlenmesi için veri sorumlusunun başvuracağı temel yoldur. İlerleyen başlıklarda da belirtileceği üzere ilgili kişinin kişisel verisinin işlenmesi için kanunda sayılan istisnalar karşılanamıyorsa ilgili kişinin kişisel verisinin işlenmesi için tek yol açık rızasının alınması olacaktır. Peki istisnai hallerin varlığı söz konusu

³⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Açık Rıza Alırken Dikkat Edilecek Hususlar**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2037/Acik-Riza-Alirken-Dikkat-Edilecek-Hususlar>

³⁶ Furkan Güven Taştan, **Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2017, 2. Baskı, s.157

³⁷ Sinem Göçmen Uyarer, **Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması**, Ankara, Seçkin Yayınları, 2019, 1. Baskı, s.109

olduğunda alınan açık rıza hukukten geçerli olacak mıdır? Burada ifade edilmesi gereken, istisnai hallerin olduğı durumda alınan açık rızanın geçersiz olmasından ziyade gereksiz oluşudur.³⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurulu bu hususa açıklık getirmiştir. Kurul istisnai hallerin varlığı durumunda alınan açık rızanın ilgili kişiyi yanlış yönlendirebileceğinden yola çıkarak bu şekilde alınan açık rızanın hukuka aykırı olduğunu ifade etmiştir.³⁹

Kanun ilgili kişinin açık rızasının alınmasını herhangi bir şekilde şartına bağlamamıştır. Açık rıza yazılı alınabileceğı gibi sözlü de alınabilecektir. Ancak yazılı alınması, ileride karşılaşılabilecek bir anlaşmazlık durumunda ispat yönünden önemini koruyacaktır.

Açık rıza beyanı istendiğı zaman ilgili kişi tarafından geri alınabilecektir. Ancak bu aşamada dikkat edilmesi gereken husus, açık rızanın geri alınmasının ileriye yönelik etki edeceğidir. Açık rıza verildikten itibaren başlayan ve geri alınmasına kadar olan süreçteki usule uygun veri işleme faaliyetleri noktasında herhangi bir değişiklik olmayacak, rızanın geri alınması bu süreç açısından sonuç doğurmayacaktır.

1. Belirli Bir Konuya İlişkin Olma

Alınan açık rıza belirli bir konuya ilişkin olmalı, hangi verinin hangi amaçla işleneceğı açık bir dille ifade edilmelidir. Kişisel verilerin işlenmesinin genel ilkelerinden biri olan amaca bağlılık ilkesi bu başlık altında kendine yer bulmaktadır.⁴⁰

Hangi konuda alındığı bilinmeyen, bilinse dahi hangi amaçla alındığı belirtilmeyen rıza, açık rıza olarak değerlendirilemeyecektir. Bununla birlikte birçok konuda toplu olarak verilen açık rıza da kanun kapsamında açık rıza olarak değerlendirilemeyecektir. Bu husus öğretisi de torba rıza, battaniye rıza olarak da ifade edilmektedir.⁴¹

Veri sorumlusu tarafından ilgili kişinin kişisel verisinin işlenmesi için farklı amaçlar güdülyorsa, veri sorumlusu her bir amaç için ayrı ayrı ilgili kişinin açık rızasına başvurmalıdır.⁴² Örneklendirmek gerekirse ilgili kişi tarafından “*Tüm verilerimin işlenmesine açık rızam vardır*” şeklinde verilen bir beyan kanun kapsamında geçersiz bir açık rıza beyanı olacaktır. Veri sorumlusu tarafından ilgili kişiye “*Tüm kişisel verilerinin*

---

³⁸ Dülger, 2019, s.27

³⁹ Dülger, 2019, s.28

⁴⁰ E.Türkmen, 2019, s.121

⁴¹ Taştan, 2017, s.158

⁴² E. Türkmen, 2019, s.122

işlenmesine rızan var mı?” şeklinde bir soru yöneltilmesine binaen ilgili kişinin “evet rızam var” şeklindeki beyanı da geçerli bir açık rıza beyanı olarak değerlendirilmeyecektir. Ancak bir satıcı ve müşteri arasındaki ilişkide satıcının “Pazarlama bilgilerinin tarafınıza gönderilmesi amacıyla iletişim bilgilerinizin kaydedilmesine açık rızanız var mı?” şeklindeki beyanına karşın müşterinin “Açık rızam vardır.” şeklindeki beyanı usulüne uygun bir açık rıza beyanı olacaktır.⁴³ Çünkü satıcı tarafından hangi kişisel verinin hangi amaçla işleneceği açık bir şekilde ilgili kişiye iletilmiştir. Yine adrese teslim elbise satışı yapan bir şirketin ilgili kişinin açık rızasına binaen adres bilgilerini işlemesi hukuki bir kişisel veri işleme faaliyetidir. Ancak şirketin iş kolunu değiştirerek beyaz eşya satımıyla uğraşması ve bu kapsamda ilgili kişiye reklam ve pazarlama amaçlı mesaj göndermesi durumunda hukuka uygun bir kişisel veri işleme faaliyetinden söz edilemeyecektir.⁴⁴ Zira alınan ilk rıza elbise satışına yönelik verilmiş bir rıza olup ilgili kişi kendisine reklam amaçlı mesaj gönderilmesi yönünde açık rıza beyanında bulunmamıştır.

2. Bilgilendirilmeye Dayanma

Bilgilendirme, diğer bir deyişle aydınlatma ilgili kişiye; veri işlemenin amacı, süresi, kapsamı ve kişiyi etkileyebilecek tüm hususlar hakkında bilgi verilmesi anlamına gelmektedir.⁴⁵

Kanun’un 10. maddesinde veri sorumlusunun ve veri işleyenin aydınlatma yükümlülüğü kapsamında ne gibi sorumlulukları olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda veri sorumlusu ya da yetkili kıldığı veri işleyen; kişisel verilerin elde edilmesi sırasında verinin kim tarafında işlendiği, hangi sebeple işlendiği, ilgili verilerin aktarıldığı üçüncü kişiler, üçüncü kişilere veri aktarımı yapılmasının sebepleri, kişisel veri toplama sistemi, verilerin elde edilmesine konu hukuki sebepler noktasında ilgili kişiyi bilgilendirmekle mükelleftir.⁴⁶

Geçerli bir açık rızanın varlığı için yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde ilgili kişi bilgilendirilmelidir. Veri işlenmesinin karışık olması veri sorumlusunun bilgilendirme yükümlülüğünü de güç hale getirecektir. Bu bakımdan veri sorumlusu sözlü olarak bilgilendirme yapıyorsa açık ve net bir ifade yolu izlemeli, yazılı şekilde

⁴³ Işık Aslı Han, **Kişisel Verilerin İşlenmesi Bağlamında Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Veri Sahibinin Rızası**, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:18, Sayı:1, Ocak 2019, s.443

⁴⁴ Frederik J. Zuiderveen Borgesius, **Personal Data Processing for Behavioural Targeting: Which Legal Basis**, International Data Privacy Law, Cilt: 5, Sayı: 3, 2015, s.67

⁴⁵ Taştan, 2017, s.158

⁴⁶ Taştan, 2017, s.159

bilgilendirme yapıyorsa bilgilendirmeyi yine anlaşılır, okunaklı bir şekilde kâğıda aktarmalıdır.⁴⁷

Kişisel veri üçüncü bir kişiye aktarılacaksa, üçüncü kişinin kim olduğu noktasında ilgili kişi bilgilendirilmeli, açık rızası alınmalıdır.⁴⁸ Örneğin özel bir şirket tarafından “size özel fırsatlardan haberdar edilmeniz için, abonelik bilgilerinizi A,B,C şirketleriyle paylaşmaya onay veriyorsanız EVET yazıp 0000’a gönderin” şeklindeki mesaja evet denilmesi açık rızayı meşru kılmayacaktır. Üçüncü kişi statüsündeki A,B,C şirketlerinin hangi şirketler olduğu açık ve net bir şekilde ifade edilmeli, bilgilendirme yükümlülüğü yerine getirilmelidir.

Aydınlatma yükümlülüğü, veri sorumlusu tarafından yazılı veya sözlü bir şekilde yerine getirilebileceği gibi ses kaydı veya çağrı merkezi gibi yollarla da yerine getirilebilmektedir. Bu örnekler kanunda sınırlı şekilde sayılmamış olup çoğaltılabilir. Yüz yüze yapılan bilgilendirme dışında web sitesi aracılığıyla, iş yerinde herkesin görebileceği bir yere asılan tabelayla, telefon konuşmalarında operatöre bağlanmadan önce dinletilen bir ses kaydıyla bilgilendirme yapılabilmektedir.⁴⁹

3. Özgür İradeyle Açıklama

Özgür irade açıklaması kişinin kararını kendisinin vermesi ve bunu dışarıya özgürce aktarabilmesidir.⁵⁰ Meşru bir açık rızadan bahsedebilmek için verilen rıza, tereddüde yer vermeyecek şekilde olmalıdır. İlgili kişinin kişisel verisinin işlenmesine onay vermesi, kişinin geleceğini belirleme hakkının bir tezahürüdür ve bu suretle ilgili kişi hiçbir şekilde cebir, şiddet, tehdit, baskı altında kalmadan açık rıza açıklamasında bulunabilmelidir. Özgür bir rıza, kişinin kendi hissiyatını yansıtmalıdır ve gerçek manada kişiye tercih etme imkânı sunulmalıdır.⁵¹

Taraflar arası ekonomik, sosyal ilişkilerde güçlü güçsüz ayrımı gözetilmeli ve rızanın özgür bir iradeyle verilip verilmediği hususu araştırılmalıdır.⁵² Örneğin veri sorumlusu işveren tarafından, ilgili kişi statüsündeki işçiye “işe giriş çıkışlarda mesai kontrolü amacıyla parmak izinin alınmasına açık rızam vardır.” şeklinde bir belge imzalatmak istendiğinde, parmak izinin alınmasına rızası olmayan işçinin, işten çıkarılma

⁴⁷ Cihan Avcı Braun, **Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza**, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, Haziran 2018, s.25

⁴⁸ A. Braun, 2018, s.25

⁴⁹ Han, 2019, s.445

⁵⁰ Dülger, 2019, s.25

⁵¹ Taştan, 2017, s.160

⁵² E. Türkmen, 2019, s.119

korkusuyla bu bilgilerinin alınmasına açık rıza göstermesi, geçersiz bir rıza olarak değerlendirilecektir. Başka bir örnek olarak internet sayfaları “cookie” olarak bilinen çerezleri kullanmakta olup, internet kullanıcısı bu sayfaya girebilmek için bu tip çerezleri kabul etmek zorunda kalmaktadır. Burada ilgili kişinin internet sayfasını kullanabilmek için zorunlu olarak çerezi kabul etmesi, özgür bir irade açıklaması olarak örneklendirilemeyecektir.⁵³

Özgür irade açıklaması somut olaya göre değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. Örneğin bir mal satışı yapabilmek için müşterinin kişisel verilerine ihtiyaç duyan satıcının malı pazarlama amacıyla satış stratejisi çerçevesinde ilgili kişi statüsündeki müşteriyi etkilemeye çalışması özgür iradenin sakatlanmaya çalışılması anlamına gelmeyecektir.⁵⁴ İlgili kişi açık bir şekilde kişisel verisinin işlenmesi noktasında rıza göstermemiş ancak ısrar sonucu rıza göstermişse burada ki ısrar, iradeyi sakatlamaya yönelik bir eylem olarak değerlendirilebilecektir.

Açık rızanın Kanun’a uygun olarak değerlendirilebilmesi için, rıza bir şarta da bağlanmamalıdır. İlgili kişiye açık rıza verilmesi halinde hizmetin yerine getirileceği dayatması yapılıyorsa burada da meşru bir açık rızadan söz edilemeyecektir.⁵⁵

J. Kişisel Veri İhlali

Kanun’un 12. maddesinde veri sorumlusunun veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri sayılmıştır. İlgili madde de veri sorumlusunun; hukuka aykırı veri işleme faaliyeti ve verilere hukuka aykırı şekilde erişim sağlanması noktasında gerekli idari ve teknik tedbirleri alması gerektiği ifade edilmiştir. Kanun’da kişisel veri ihlali tanımına yer verilmemişse de GDPR’da kişisel veri ihlali “*iletilen, saklanan veya işlenen kişisel verilerin kazara veya yasa dışı yollarla imha edilmesi, kaybı, değiştirilmesi, yetkisiz şekilde açıklanması veya bunlara erişime yol açan bir güvenlik ihlali*” şeklinde tanımlanmıştır.⁵⁶ Kişisel veri ihlali hukuki bir işlemle olabileceği gibi haksız bir fiil sonucu da meydana gelebilmektedir.⁵⁷ Örneklendirmek gerekirse ilgili kişi statüsündeki çalışanın açık rızası alınmadan yapılan veri işleme faaliyeti kişisel veri ihlali olarak değerlendirilecektir.

---

⁵³ A. Braun, 2018, s.22

⁵⁴ Dülger, 2019, s.25

⁵⁵ Dülger, 2019, s.27

⁵⁶ Dülger, 2019, s.30

⁵⁷ Hayrünnisa Özdemir, **Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması**, Ankara, Seçkin Yayınları, 2009, 1. Baskı, s.122

Veri sorumlularının ve veri işleyenlerin kişisel verileri işleme görevi bu sıfatları ortadan kalktıktan sonra da devam edecektir. Yukarıda da izah edildiği üzere veri sorumlusu veri işleme görevini bir veri işleyen aracılığıyla yürütmüş ise veri ihlali sonucu ortaya çıkan zararlardan veri sorumlusu ve veri işleyen müştereken sorumlu olacaktır. Veri ihlallerinde veri sorumlusu makul bir süre içerisinde ihlal durumunu gerek ilgili kişiye gerek Kurul'a bildirmelidir. Veri sorumlusu bu bildirimi yazılı yapabileceği gibi, internet sitesi aracılığıyla yahut uygun gördüğü başka yöntemlerle de yapabilecektir.

K. Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi, Anonim Hale Getirilmesi

Kişisel verilerin silinmesi ve yok edilmesine ilişkin esaslar Kanun'un 7. maddesinde belirtildiği üzere yönetmelikle belirlenmiştir. Bunun üzerine 28 Ekim 2017 tarihinde "*Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik*" yayımlanmıştır. Yönetmeliğin 3. maddesinde de bu yönetmeliğin Kanun'un 7. ve 22. maddesine dayandırıldığı belirtilmiştir.

KVKK'nın 5. ve 6. maddesinde kişisel verilerin işlenmesi ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi hususlarına yer verilmiş olup, veri işlemek için ilgili nedenler sona ermiş ise kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi, anonim hale getirilmesi gerekmektedir.

Kanun'un 16. maddesine göre veri sorumluları siciline kaydolma zorunluğu bulunan veri sorumlusu, kişisel verinin işlenme amacını, verilerin gruplarını, aktarılan grupları, gerekli azami süre gibi hususların yer aldığı veri envanterini, muhafaza ve yok etme politikasını oluşturmakla mükelleftir.⁵⁸

Yönetmeliğin 7. maddesinin 3. fıkrasında kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi, anonim hale getirilmesine ilişkin donelerin üç yıl süre ile saklanması gerektiği ifade edilmiştir. Veri sorumlusu kayıtları saklamak için hangi yöntemi seçeceğine karar vermeli, talep halinde neden bu yöntemi seçtiğini ilgili kişiye açıklamalıdır.⁵⁹

Yönetmeliğin 5. maddesinde imha politikası düzenlenmiş olup, kişisel verilerin saklanması ve imhasından sorumlu kişilerin veri sorumlusu olduğu belirtilmiştir. Ancak her veri sorumlusunun veri imha politikası hazırlamak gibi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Veri sorumluları siciline kaydolma zorunluluğu olan veri sorumluları imha politikasının hazırlanmasından da sorumlu olacaktır. Bu nedenle yukarıda ifade edildiği üzere veri imha politikası hazırlamakla yükümlü veri sorumlularının üç yıl süre

---

⁵⁸ A. Öngün, 2019, s.195

⁵⁹ G. Uyarer, 2019, s.157

ile saklama yükümlülüğü vardır. Bununla birlikte veri sorumluları siciline kaydolma zorunluluğu olmayan veri sorumluları da verinin silinmesi, yok edilmesi, anonimleştirilmesi ihtiyacının ortaya çıkmasına müteakip üç ay içerisinde ilgili veriyi silmeli, yok etmeli veya anonimleştirmelidir.

İlgili kişinin talebi hususunda ise süreler farklılık göstermektedir. Kişinin verisinin silinmesi talebi veri sorumlusu tarafından incelenecek, gerekli şartlar ortadan kalkmadıysa ilgili kişinin talebi gerekçeli bir şekilde otuz gün içerisinde reddedilebilecektir. Gerekli şartların ortadan kalkması durumunda ise veri sorumlusu yine otuz gün içerisinde talebi inceleyerek ilgili kişinin talebini yerine getirecektir.⁶⁰ Genel ilkelere sahip olmayan, kullanım sebebi ortadan kalkmış kişisel verilerin sebepsiz yere saklanmaması gerekmektedir. Gereksiz yere saklanan veri, kişinin temel hak ve hürriyetlerinin tehlikeye girmesine, kişinin mağduriyetine sebep olabilecektir.⁶¹

1. Kişisel Verilerin Silinmesi

Kişisel verilerin silinmesi, verinin kullanıcılar bakımından hiçbir şekilde erişilemeyecek, tekrar kullanılması mümkün olmayacak şekilde işlenmesi anlamına gelmektedir.⁶² Veri sorumlusu, veriye erişilmemesi, tekrar kullanılmaması için gerekli her türlü idari ve teknik tedbirleri almak zorundadır.⁶³ Kişisel verinin silinmesi işlemi, tanımda geçtiği üzere hiçbir şekilde erişilemeyecek ve tekrar kullanılamayacak şekilde olmalıdır. Tanımda verinin geri dönüştürülüp dönüştürülemeyeceği noktasında bir değerlendirme yapılmamış olup, silinme işlemi için verinin geri dönüştürülmemesi şartı aranmamaktadır. Kişisel verilerin silinmesi işleminde veri geri dönüştürülebilir nitelikte olabilmektedir. Örneğin adli kolluk memurlarının soruşturma kapsamında ilgili kişinin verilerini geri dönüştürerek bu verilere erişebilmesi mümkündür.⁶⁴

Ocak 2018 tarihinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi, Anonim Hale Getirilmesi Rehberi'nde kişisel verilerin silinmesi süreci;

- Silinecek verinin belirlenmesi

---

⁶⁰ G. Uyarer, 2019, s.158

⁶¹ Uğur Ersoy, **Bir İnsan Hakları Kavramı Olarak Kişisel Verilerin Korunması**, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2009, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.111

⁶² G. Uyarer, 2019, s.158

⁶³ A. Öngün, 2019, s.196

⁶⁴ Dülger, 2019, s.33

- Erişim yetki ve kontrol matrisi gibi sistemler kullanarak veri için ilgili kullanıcıların tespiti
- Kullanıcıların yöntem ve yetkilerinin tespiti
- İlgili kullanıcıların erişim, tekrar kullanım, geri getirme yöntem ve yetkilerinin pasif hale getirilmesi şeklindedir.⁶⁵

Rehberde, Bulut sisteminde bulunan kişisel verilerin silinmesi için Office 365, Salesforce, Dropbox gibi yöntemlerin kullanılabileceği, kâğıt ortamında bulunan veriler için karartma yöntemi (*çizme-silme-boyama-mürekkep gibi yöntemler*) uygulanabileceği, taşınabilir medya içerisindeki kişisel verilerin uygun yazılımlarla silinebileceği ifade edilmiştir.⁶⁶

2. Kişisel Verilerin Yok Edilmesi

Kişisel verilerin yok edilmesi, kişisel verilerin silinmesi işlemiyle birlikte verinin geri dönüştürülebilir olmaktan da çıkarılması anlamına gelmektedir. Bu şekilde kişisel verilere hiçbir şekilde erişilemeyecek, veri tekrar kullanılamayacak, geri getirilemeyecektir. Kişisel verilerin silinmesi ilgili kullanıcıların veriye erişememesi anlamına gelmekte olup, kişisel verinin yok edilmesi ise veriye kimsenin erişemeyeceği anlamına gelmektedir.⁶⁷ İlgili veri yok edilirken verinin herhangi bir veri kurtarma ve adli bilişim yazılımıyla geri getirilemeyeceğinden emin olunmalıdır.⁶⁸ Veri sorumlusu bu işlemi gerçekleştirirken her türlü idari ve teknik tedbiri almak zorundadır.

Ocak 2018 tarihinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi, Anonim Hale Getirilmesi Rehberi'nde kişisel verilerin yok edilme yöntemleri de-manyetize etme (*verinin bulunduğu medyanın manyetik alandan geçirilerek bozulması*), fiziksel olarak yok etme, üzerine yazma (*veri içeren medyanın üzerine en az yedi kez 0 ve 1'lerden oluşan rastgele veri yazılması*) şeklinde örneklendirilmiştir.⁶⁹

---

⁶⁵ Kişisel Verilerin Korunması Kurumu, **Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Rehberi**, Ankara, KVKK Yayınları, 2017, 1. Baskı, s.6

⁶⁶ Kişisel Verilerin Korunması Kurumu, 2017, s.7

⁶⁷ G. Uyarer, 2019, s.159

⁶⁸ Dülger, 2019, s.33

⁶⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 2017, s.9-11

3. *Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi*

Verinin anonim hale getirilmesi, verinin herhangi bir yöntemle ilgili kişi ile ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesidir. Yönetmeliğin 10. maddesinde ise verilerin başka verilerle eşleştirilmesi halinde dahi verilerin gerçek bir kişinin profilini oluşturamayacak hale getirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Veri sorumlusu yönetmelikte de geçtiği üzere verinin anonim hale getirilmesiyle ilgili idari ve teknik tedbirleri almakla mükelleftir.⁷⁰

Anonimleştirilmiş veri ve anonim veri kavramları farklı kavramlar olup, anonimleştirilmiş veri, bir kişiyle zamanında ilişkilendirilmiş ancak sonrasında bağlantısı ortadan kaldırılmış olan veridir.⁷¹ Anonim veri ise kişiyle bağlantı kurulması olanağı bulunmayan veri olarak ifade edilmektedir.

Ocak 2018 tarihinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından yayımlanan Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi, Anonim Hale Getirilmesi Rehberi'nde kişisel verileri anonimleştirme yöntemleri; kodlama, değişken çıkarımı, kayıt çıkarımı, genelleme, gizleme gibi teknik yöntemlerle örneklendirilmiştir.⁷²

Netice itibarıyla kişisel verinin silinmesi veriye erişilemeyeceği ve tekrar verinin kullanılamayacağı anlamına gelmekte, kişisel verinin yok edilmesi ise veriye hiçbir erişilemeyeceği, verinin geri getirilemeyeceği ve tekrar kullanılamayacağı anlamına gelmektedir. Kişisel verinin anonim hale getirilmesi ise verinin gerçek kişiyle ilişkilendirilemez hale getirilmesi anlamına gelmektedir.⁷³

L. Kişisel Verilerin Aktarılması

Kişisel verilerin aktarılması ulusal düzeyde olabileceği gibi uluslararası düzeyde de olabilmektedir. Gerek veri sorumluları arasında gerek veri sorumlusu ve üçüncü kişi arasında yurtiçinde kişisel veri aktarımı gerçekleştirilebilmektedir. Bunun dışında kişisel

---

⁷⁰ A. Öngün, 2019, s.197

⁷¹ Göksu Hazar Erdiç, Bilgi Güvenliği, **Kişisel Verilerin Korunması ve Biyometrik Verilerin İşlenmesine İlişkin Öneriler**, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2017, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.26

⁷² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, 2017, s.17

⁷³ Metin Turan, **Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2019, Güncellenmiş 2. Baskı, s.81

verilerin aktarılması bir ülkedeki devredenden diğer ülkedeki devralan arasında veri akışının sağlanması şeklinde de karşımıza çıkmaktadır.⁷⁴

Kişisel verilerin aktarılması hususu Kanun'un 8. maddesinde düzenlenmiştir. Kişisel verilerin aktarılması bir kişisel veri işleme türü olup, aktarım farklı veri sorumluları çerçevesinde olabileceği gibi, veri sorumlusu ve veri işleyen çerçevesinde de olabilir.⁷⁵ Kişisel verilerin aktarılması, kişisel verilerin işlenmesi ile aynı şartlarda gerçekleşmektedir. Bu bakımdan kişisel verilerin aktarılması için de kişisel veri işleme şartlarının yer aldığı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde hareket edilmelidir.⁷⁶

Kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılmasındaki temel araç açık rızadır.⁷⁷ Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasında da temel araç yine açık rıza olup, açık rıza olmaksızın kişisel veriler yurt dışına aktarılamayacaktır.⁷⁸ Kanun'un 9. maddesinde; kişisel verilerin yurt dışına aktarılması şartları ifade edilmiştir. Bu bakımdan kişisel verilerin yurt dışına aktarılması hususunda öncelikle veri aktarılacak ülke ile Türkiye'nin taraf olduğu bir uluslararası sözleşmenin var olup olmadığı incelenecektir. İlgili sözleşmenin varlığı halinde kişisel veri aktarılabilecektir. Yokluğu halinde ise ilgili kişinin açık rızasına başvurulacaktır. Kişinin açık rızası olması halinde veri aktarılabilecek, olmaması durumunda ise kişisel verilerin işleme şartları ile özel nitelikli kişisel verilerin aktarılması şartlarının var olup olmadığına bakılacaktır. Şartlar sağlanamıyor ise kişisel veri aktarılamayacaktır. Şartların sağlanması halinde ise bakılacak ilk husus aktarım yapılacak ülkenin Kişisel Verileri Koruma Kurul'u tarafından güvenli ülke listesine eklenip eklenmediği hususudur. Aktarım yapılacak ülke ilgili listede ise kişisel veri aktarılabilecektir. Güvenli listede ilgili ülke bulunmuyorsa o ülkenin yeterli koruma yapacağına dair taahhüdünün olup olmadığına bakılacaktır. Taahhüt bulunmuyorsa veri aktarılamayacaktır. Taahhüt bulunuyor ise Kurul izni alınacaktır. Kurul tarafından izin verilmişse veri aktarılabilecek, izin verilmemişse veri aktarılamayacaktır. Görüleceği üzere Kişisel Verileri Koruma Kurul'u kişisel verilerin yurtdışına aktarılması hususunu sıkı şartlara bağlamıştır. Açık rızanın olmaması durumunda verilerin aktarılması gittikçe zorlaşacak, böylece kişisel verilerin yurtdışına aktarılması noktasında oluşabilecek kişisel veri ihlali tehlikesi minimum düzeye indirilebilecektir.

---

⁷⁴ Lingjie Kong, **Data Protection and Transborder Data Flow in the European and Global Context**, The European Journal of International Law, Cilt: 21, Sayı: 2, 2010, s.446

⁷⁵ A. Öngün, 2019, s.199

⁷⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Yurtiçi Aktarım**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2052/Yurtici-Aktarim>

⁷⁷ Erdinç, 2017, s.30

⁷⁸ G. Uyarer, 2019, s.137

M. Özel Nitelikli Kişisel Veriler

KVKK'nın 6. maddesinde özel nitelikli kişisel veriler; kişinin ırk-köken bilgileri, siyasi-felsefî inanç bilgileri, din mezhep bilgileri, dernek vakıf sendika gibi üyelik bilgileri, sağlık-cinsel hayat bilgileri, genetik ve biyometrik verileri, ceza mahkumiyetine yahut güvenlik tedbirlerine ilişkin bilgileri, kılık kıyafet bilgileri şeklinde ifade edilmiştir. Öğretide özel nitelikli kişisel veri, özel tür veri, hassas veri, özellikle korunması gereken veri olarak da tanımlanmaktadır.⁷⁹ Özel nitelikli kişisel veriler, kişisel verilerin bir alt kümesi olarak değerlendirilebilir.⁸⁰ Bu tip veri türleri için kanunda daha yüksek bir düzeyde koruma öngörülmüştür. Bunun nedeni de bu tip verilerin başkası tarafından öğrenilmesi durumunda ayrımcılığa sebebiyet verebileceği ihtimalidir.⁸¹ Örneğin yaşadığı yerde toplumun genelinden farklı bir siyasi düşünce benimseyen kişinin siyasi düşüncesi öğrenildiğinde o toplumda o kişi hakkında bir önyargı oluşması riski bulunmaktadır. Bu bakımdan kişinin bu verisinin ifşa edilmesi, kişinin sosyal hayatını olumsuz yönde etkileyebilecektir.⁸² İşçinin sendika üyeliğinin işverence kaydedilmesi, kişinin uyuşturucu bağımlısı olduğunu gösteren hastane kayıtları özel nitelikli kişisel veri olarak ifade edilecektir.⁸³ Bu yüzden genel nitelikli kişisel verilere nazaran özel nitelikli kişisel veriler daha yüksek bir seviyede korunmakta, kesin işlem yasağına tabi olmaktadır.⁸⁴ Kesin işlem yasağı özel nitelikli kişisel verilerin kanunda belirtilen haller dışında işlenilememesi durumu olarak ifade edilmektedir.

Özel nitelikli kişisel veriler Kanun'da sınırlı olarak sayılmıştır. Bu bakımdan Kanun'da sayılan haller dışında farklı bir veri türü, özel nitelikli kişisel veri kategorisine eklenemeyecektir. Özel nitelikli kişisel veriler, yorum yolu ile genişletilemeyecektir. Kanun'da sayılan özel nitelikli kişisel verilere kısaca değinmek gerekirse;

Siyasi Görüş; kişinin, devletin faaliyetlerinin amaç, içerik, yöntem açısından hangi esaslara göre tanzim edilmesi ve ortaya konulması gerektiği yönündeki fikirlerini,

Felsefî ve Dini Görüş; mevzuatımızda birlikte değerlendirilmekte olup, kişinin yaratıcıya, doğaüstü güçlere, kutsal saydığı varlıklara inanma ve tapınma sistemini,

---

⁷⁹ Erbil Beytar, **İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, 2. Baskı, s.54

⁸⁰ A. Öngün, 2019, s.23

⁸¹ Selen Uncular, **İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, s.114

⁸² Erdinç, 2017, s.20

⁸³ A. Öngün, 2019, s.22

⁸⁴ Taştan, 2017, s.44

Irki Köken; kişilerin kalıtsal olarak fiziksel ve fizyolojik özellikler gösteren topluluklardan hangisine ait olduğu bilgisini,⁸⁵

Ahlaki Eğilim; kişilerin toplumla uyumlu, birlikte yaşayabilmesi için uyması gereken kaidelere olan yaklaşımlarını,

Cinsel Yaşam; kişilerin cinsel meyillerini, cinsel münasebetlerini,

Sağlık Durumu; kişinin sağlığıyla ilgili her çeşit bilgiyi,

Sendikal Bağlantı; kişilerin işveren yahut işçilerin kendi aralarında oluşturdukları birliklerden hangisine dahil olduklarını veya hangisiyle birlikte hareket ettiklerini ifade etmektedir.⁸⁶

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde yine temel araç olarak açık rıza kavramı karşımıza çıkmaktadır. İlgili verilerin işlenmesi için ilgilinin açık rızasına ihtiyaç duyulmaktadır. Kanun'da özel nitelikli kişisel veri türleri içinde bir ayrıma gidilmiştir. Özel nitelikli kişisel verilerin açık rıza dışında işlenebilmesi için de Kanun'da ikili bir ayrıma gidilmiştir. Bu bakımdan sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler dışındaki hassas veriler kanunlarda belirtilen hallerde işlenebilecek, sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler ise genel sağlığın korunması, teşhis, tedavi, bakım hizmetlerinin yürütülmesi, koruyucu hekimlik sağlık hizmetleri yönünden finansman planlaması ve yönetimi, sır saklama yükümlülüğü olan kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından işlenebilecektir.⁸⁷

Örnekle ifade etmek gerekirse bir doktorun hastası hakkında işlediği sağlık verileri açısından açık rıza şartı aranmazken, tıbbi araştırmalar yapabilmek için ilgili kişinin açık rızasına ihtiyaç duyulmaktadır.⁸⁸

Burada ifade edilmesi gereken başka bir husus ise Kanun'da belirtildiği üzere sağlık hizmetlerine dayalı finansman planlaması açısından kişinin sağlık ve cinsel hayat verilerinin işlenmesi amacıyla açık rıza alınmasına lüzum görülmemesidir. Finansman noktasında kişinin sağlık ve cinsel verilerinin açık rıza alınmadan kaydedilmesindeki hukuki amaç nedir? İşte bu noktada Kanun'daki bu madde ve sair pek çok madde bakımından Anayasa Mahkemesi'ne iptal başvurusunda bulunulmuş, Anayasa

---

⁸⁵ Alaattin Bük, **Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, 1. Baskı, s.38-39

⁸⁶ Hale Akdağ, **Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, 1. Baskı, s.33-34

⁸⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Özel Nitelikli Kişisel Veriler**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2051/Ozel-Nitelikli-Kisisel-Veriler>

⁸⁸ Turan, 2019, s.78

Mahkemesi de 28.09.2017 tarihli 2016/125 E., 2017/143 K. Sayılı kararında, yasa koyucunun kamu sağlığının korunmasına bağlı olarak yönetsel ve idari tedbirler alma amacı taşıdığını, bu verilerin toplanmasıyla kamu sağlığını koruma, sağlık hizmetlerinin işleyişi, eğitim araştırma etkinliklerinin ortaya konulabilmesi, verimin yükseltilmesi düşüncesiyle hareket ettiğini ifade ederek iptal başvurusunun reddine karar vermiştir.⁸⁹

Bunun dışında Kanun'un 6. maddesinde kurulun özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde alınması gereken önlemleri belirleyebileceği ifade edilmiş olup, veri sorumlularına Kurul'un belirteceği önlemleri alma yükümlülüğü getirilmiştir. Buna yönelik olarak Kurul'un 31.01.2018 tarihli, 2018/10 Karar sayılı "*Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler*" başlıklı kararında veri sorumlularının alması gereken önlemler ifade edilmiştir. Kararda veri sorumlusunun hassas veriler bakımından sistemli, kuralları belli ayrıntılı bir veri güvenlik politikası belirlemesi gerektiği, veri sorumlusunun çalışanlarına yönelik kişisel veri eğitimi, gizlilik sözleşmesi yapılması, periyodik kontrollerle veri güvenliğinin sağlanması, işten ayrılanların verilerle olan ilişkisinin kesilmesi, veri içeren kayıtların kriptografik yazılımlarla korunması, loglanması, taşınır ortamda bulunan veriler açısından CD, DVD gibi taşıyıcıların şifreleme yöntemleriyle muhafaza altına alınması gibi önlemler sayılmıştır.⁹⁰ Böylece Kanun'da belirtilen "*yeterli önlem*" ifadesi bu kararla birlikte daha somut bir hale getirilmiş, "*yeterli önlem*" ifadesinin sınırları çizilmiştir.⁹¹

Düzenleme ile anlaşılması gereken başka bir hususta ilgili kişinin açık rızası olsa dahi Kurul tarafından yeterli önlemlerin alınmadığı tespit edildiğinde Kurul, özel nitelikli kişisel verinin işlenmesi bakımından veri sorumlusunun veri işleme faaliyetini yasaklayabilecek, özel nitelikli kişisel verinin işlenmemesine karar verebilecektir.⁹²

95/46/EC sayılı Avrupa Birliği Direktifinde de hassas verilere yer verilmiş olup, kanunumuzda ise direktifte geçen hassas verilere ek olarak mezhep, kılık ve kıyafet, dernek ve vakıf üyeliği, genetik veriler, ceza mahkumiyeti ve güvenlik tedbirlerine ilişkin veriler de özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilmiştir.⁹³ Gelişen teknoloji ve kültür

---

⁸⁹ G. Uyarer, 2019, s.133

⁹⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler** ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 Sayılı Kararı, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>

⁹¹ Uncular, 2018, s.117

⁹² Sabire Sanem Yılmaz, **Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, Güncellenmiş 2. Baskı, s.55

⁹³ Beytar, 2018, s.55

farklılıkları özel nitelikli kişisel veri türlerinin artırılması ihtiyacını doğurmuş, bu suretle kanunumuzda direktifte sayılan veri türlerine ek olarak farklı veri türlerine yer verilmiştir. Bununla birlikte ırksal ve etnik kökene ilişkin veriler yönünden yakın tarihte seyretmiş ve hala seyreden ırkçılık olayları göz önünde bulundurulduğunda gerek direktifte gerek Kanun'da bu tip verilerin de özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilmesi doğru bir değerlendirilme olarak kabul edilebilecektir.⁹⁴

95/46/EC sayılı Avrupa Birliği Direktifi ile 6698 sayılı Kanun arasındaki bir diğer temel fark ise özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi istisnalarıdır. Kanunumuzda açık rıza dışında özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi yukarıda izah edilmiş olup direktifte ise kesin işlem yasağının istisnaları:

- İlgilinin rızası
- Hayati Menfaatlerin Korunması
- Veri İşleyen Kamuya Yararlı Dernek veya Vakıf Olması
- Hassas Verinin İlgili Kişi Tarafından Kamuya Açıklanması
- Hassas Verilerin Yargılama Sebebiyle İşlenmesi
- Hassas Verinin Tıbbi Tedbirler Çerçevesinde İşlenmesi
- Hassas Verinin Cezalara İlişkin Olarak İşlenmesi
- Hassas Verilerin Milli Kimlik Bilgileri İçin İşlenmesi şeklinde sayılmıştır.⁹⁵

Görüleceği üzere direktife nazaran kanunumuzda hassas verilerin işlenmesi daha özel şartlara bağlanmış olup, açık rıza ve Kanun'da belirtilen istisnalar dışında özel nitelikli kişisel veriler, veri sorumluları tarafından işlenemeyecektir.

Hassas verilerin işlenme şartları aynı zamanda bu verilerin aktarılması noktasında da geçerli olacaktır. Bu kapsamda; sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler dışındaki hassas veriler kanunlarda belirtilen hallerde aktarılabilecek, sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler ise genel sağlığın korunması, teşhis, tedavi, bakım hizmetlerinin yürütülmesi, koruyucu hekimlik sağlık hizmetleri yönünden finansman planlaması ve yönetimi, sır saklama yükümlülüğü olan kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından aktarılabilecektir.⁹⁶

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde her türlü idari ve teknik tedbirlerin alınmasına ilişkin olarak Kişisel Verilerin Korunması Kurumu'nun yayımlamış olduğu 07.04.2020 tarihli kamuoyu duyurusu büyük önem arz etmektedir. Özellikle birçok özel

---

⁹⁴ A. Öngün, 2019, s.22

⁹⁵ Özdemir, 2009, s.128-134

⁹⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Yurtiçi Aktarım**

eğitim kurumunda Covid-19 virüsü sebebiyle uzaktan eğitim sistemine geçilmiş olup kurum bu hususla ilgili olarak kamuoyu duyurusunda; uzaktan eğitim platformlarında kişilerin ses ve görüntü gibi biyometrik verilerinin işlendiğini, özel nitelikli kişisel veri olan bu verilerin Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini, bu tür platformların hizmet sağlayıcılarının yurt dışında olduğunu bu sebeple kişisel veri aktarımının da gerçekleştiğini, Kanun'un 9. maddesinde belirtilen kişisel verilerin aktarılması şartlarının da gözetilmesi gerektiğini, Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (İdari ve Teknik Tedbirler) ile Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 tarihli ve 2018/10 sayılı "*Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler*" kararı çerçevesinde hareket edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.⁹⁷ Virüs sebebi ile yapılan uzaktan eğitim sürecinde de özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi noktasında gereken teknik ve idari tedbirlerin alınmasının zorunlu olduğu Kurum tarafından ifade edilmiştir

III.KİŞİSEL VERİLER HUKUKU: TARİHSEL GELİŞİM, İLKELER VE NİTELİK

A. Tarihsel Gelişim

Kişisel verilerin korunması, temel hak ve hürriyetler içinde yer alan özel hayatın gizliliği hakkıyla ilişkilendirilmiş buna bağlı olarak kişisel veri kavramının tarihsel gelişimi, temel hak ve hürriyetlerin tarihsel gelişimiyle birlikte değerlendirilmiştir.⁹⁸ Kişisel verilerin korunması sistemine temel teşkil eden sır saklama yükümlülüğü yaklaşık iki bin beş yüz yıl önce meslek grupları çerçevesinde ortaya çıkmış olup, Hipokrat yemini bunun en açık örneğidir.⁹⁹ Hekim ve hasta arasındaki gizlilik ilişkisi devam eden süreçte diğer meslek grupları arasında da esas alınmış olup kişisel verilerin korunması, avukatın sır saklama yükümlülüğü, banka sırrı, meslek sırrı kapsamında da kendine uygulama alanı bulmuştur.¹⁰⁰

Kişisel hakların temelini oluşturan insan hakları kavramına, Rousseau, Montesquieu, Locke gibi filozoflar tarafından yaklaşımlarda bulunulmuş, insan

---

⁹⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Uzaktan Eğitim Platformları Hakkında Kamuoyu Duyurusu**, 07.04.2020, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6723/Uzaktan-Egitim-Platformlari-Hakkinda-Kamuoyu-Duyurusu>

⁹⁸ Ersoy, 2009, s.47

⁹⁹ Kader Sarıusta, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması**, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, 2018, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.20

¹⁰⁰ Aydın Akgül, **Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi**, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, 2013, Yayınlanmamış Doktora Tezi, s.109

haklarının korunması ile ilgili ilk belge olarak 1215 tarihli Magna Carta Libertatum (*Büyük Özgürlük Fermanı*) kabul görmüştür.¹⁰¹ Bu fermanla özgür bireylerin can ve mal güvenlikleri hakkında düzenlemeler getirilmiş, ilerleyen süreçte de Petition of Rights, Habeas Corpus Act, Bill of Rights ve Act of Settlement ile bu düzenlemeler daha geniş bir şekilde uygulama alanı bulmuştur.¹⁰² Fransız İhtilali sonucunda 1789 yılında “*İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi*” sonucu temel hak ve özgürlükler daha sağlam bir temel üstüne oturtularak evrensel bir görünüm kazanmış, 1948 yılında BMGK tarafından ilan edilen “*İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*” ile hak ve hürriyetler teker teker sayılmış, hukuki bir bağlayıcılığı bulunmayan bu beyannamedeki hukuki eksiklik “*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*” ile giderilmiş devamında 7 Aralık 2000 tarihinde “*Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı*” hayata geçirilmiştir.¹⁰³

1960’lı yılların sonuna doğru dünyanın bir bilgi toplumuna dönüştüğü ve buna bağlı olarak kişisel verilerin korunmasının temellerinin olduğu gözlemlenmektedir. Klasik toplumdan tarım toplumuna, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişle beraber makineleşme devrinin başlaması, bilgi toplumuna geçişi hızlandırmış, verinin elde edilmesi, aktarılması daha kolay bir hale gelmiş ve böylelikle kişisel verilerin korunmasına yönelik ihtiyaç günden güne artmıştır.¹⁰⁴ Devletin çeşitli imkanlarla verileri elde etmesi sonucunda birey karşısında aşırı güç kazandığı tehlikesi fark edilerek devletin bu olanaklarının denetlenmesi gerektiği düşüncesi hakim olmaya başlamıştır.¹⁰⁵ Bunun en büyük örneği George Orwell’in 1949 yılında yayımlanan 1984 adlı distopik eserinde görülmektedir. Romanda Büyük Birader herkesi gözetleyebilmekte, herkesin kişisel bilgisine sahip olabilmekte ve böylece kişiler üzerinde sınırsız bir hakimiyet kurabilmektedir.¹⁰⁶ Bilgisayar çağıyla birlikte kişisel verilerin bilgisayarlar aracılığıyla işlenmesi ve bu faaliyetlerin yaygınlaşmasıyla birlikte 1970li yıllarda kişisel veriler, kanuni düzenlemelerle koruma altına alınmıştır.¹⁰⁷

1970 yılında Almanya’da, 1973 yılında da İsviçre’de verilerin korunmasına yönelik kanun çıkarılmış, 1974’de ABD’de özel alanların korunmasına yönelik kanun

---

¹⁰¹ Ersoy, 2009, s.48

¹⁰² Ersoy, 2009, s.48

¹⁰³ Ersoy, 2009, s.48

¹⁰⁴ Sabire Sanem Yılmaz, **Kişisel Verilerin Korunması Regülasyonu ve Unutulma Hakkı**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:13, Sayı: 142, Haziran 2018, s.116-121

¹⁰⁵ Elif Mendos Kuşkonmaz, **Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması**, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2013, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.33

¹⁰⁶ Metin Çokmutlu, **Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması**, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, 2014, Yayımlanmamış Doktora Tezi, s.40

¹⁰⁷ Yılmaz, 2018, s.116-121

kabul edilmiş, 1977 yılında Kanada’da İnsan Hakları Kanunu, 1978 yılında da Fransa’da Elektronik Veri İşlenmesi, Veriler ve Özgürlük Haklarına ilişkin Kanun ile kişisel verilerin korunması hukukuna yönelik hukuki düzenlemeler yapılmıştır.¹⁰⁸

Kişisel veriler ayrı bir hak olarak, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) diğer bir adıyla İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı tarafından 1980 yılında kabul edilen “*Gizliliğin Korunması ve Sınır Ötesi Kişisel Veri Akışları Hakkında Rehber İlkeler*” belgesiyle ele alınmıştır.¹⁰⁹ Ancak söz konusu ilkelerin hukuki bir bağlayıcılığı bulunmadığından AK tarafından 28 Ocak 1981 tarihli 108 sayılı “*Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme*” düzenlenmiş olup, sözleşmeyi imzalayan devletlere ilgili sözleşmeyi iç hukuklarına aktarma mükellefiyeti getirilmiştir.¹¹⁰ Ülkelerin kişisel verilerin korunmasına yönelik hazırladığı mevzuatlarda 108 sayılı Sözleşme, ilgili mevzuatların temelini oluşturmuştur.

24 Ekim 1995 tarihinde “*Kişisel Verilerin İşlenmesinde Gerçek Kişilerin Korunması ve Verilerin Serbest Dolaşımı Yönergesi*”, 15 Aralık 1997 tarihinde “*Telekomünikasyon Alanında Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Mahremiyetin Korunması Yönergesi*”, 12 Temmuz 2002 tarihinde ise “*Elektronik İletişimde Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Yönergesi*” AB tarafından kabul edilmiştir.¹¹¹

Türk Hukuk Sisteminde kişisel verilerin korunması hukuku kapsamında hazırlanan ilk kanun, AB mevzuatı dikkate alınarak oluşturulmuş olan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’dur. Ancak konuyu mevzuat kapsamında ilk defa dile getiren metin 6698 sayılı Kanun değil, 2012 tarihli Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmeliktir.¹¹² AB uyum süreci çerçevesinde hazırlanan KVKK Tasarısı 18 Ocak 2016 tarihinde TBMM Başkanlığı’na gönderilmiş, 24 Mart 2016’da TBMM Genel Kurulu tasarıyı kabul ederek kanunlaştırmış ve 7 Nisan 2016 tarihinde KVKK, 29677 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak Türk hukuk sistemindeki yerini almıştır.¹¹³ 6698 sayılı Kanun’un kabulü ile

¹⁰⁸ Çağrı Zeybek Ünsal, **Google’ın Yeni Gizlilik Politikası Google Inc. Tarafından 1 Mart 2012 Tarihinde Yayımlanan Politikasının Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri ile Uyumluluğu ve Avrupa Birliği’nin 95/46/EC Sayılı Veri Koruma Direktifi Açısından Değerlendirilmesi**, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, Haziran 2013, s.103

¹⁰⁹ Ersoy, 2009, s.50

¹¹⁰ Nil Melek Gültekin, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yönünden Korunması**, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul, 2012, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.11

¹¹¹ Ersoy, 2009, s.50

¹¹² Han, 2019, s.421

¹¹³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu**, KVKK Yayınları, Ankara, 2018, 1. Baskı, s.8

birlikte kanunun denetleyicisi özelliğine sahip Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından bir çok yönetmelik çıkarılmış olup, bunlardan 2017 tarihli Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesine İlişkin Yönetmelik ve 2017 tarihli Kişisel Verileri Koruma Kurulu Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik önem arz etmektedir.¹¹⁴

B. Kişisel Veri İşleme Faaliyetinde Temel İlkeler

Teknoloji ve bilimde yaşanan gelişmeler gerek ulusal gerek uluslararası düzeyde kişisel verilerin korunması sorununu ortaya çıkarmıştır. Sorunun temelinde ise, devletin bireylerin verilerine sınırsızca karışabilmesi fikri yer almaktadır. Buna bağlı olarak kişisel verinin işlenmesi faaliyetleri kişinin çıkarlarını, haklarını gözetmeli, kişinin temel hak ve özgürlüklerini koruma altına almalı, bireylerin ekonomik ve sosyal anlamda refahını sağlamaya yönelik olmalıdır.¹¹⁵ Bu kapsamda kişisel verilerin işlenmesinde kişiyi koruyacak ilkeler gerek mevzuatımızda gerek uluslararası mevzuatta düzenlenmiştir.

6698 sayılı Kanun'un 4. maddesinde kişisel veri işleme faaliyetinde dikkat edilmesi gereken temel ilkeler sayılmış olup veri işlenmesine hâkim olan ilkelerin her hukuk sisteminde aynı şekilde düzenlenmediği ancak yapılan düzenlemelerin birbirine yakın, benzer mahiyette olduğu görülmektedir.¹¹⁶

Kişisel veriye ilişkin gerçekleştirilebilecek tüm eylemler kişisel verilerin işlenmesi çerçevesinde değerlendirilmekte olup, bu eylemlerin tümü veri koruma ilkelerine uygun şekilde gerçekleştirilmelidir.¹¹⁷

1. Hukuk ve Dürüstlük Kuralı Çerçevesinde Kişisel Verilerin İşlenmesi

Hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olarak işlenme ilkesi diğer ilkeleri de kapsayan, kişisel verinin işlenmesinde birinci sırada gelen, veri işleme sürecinin başından sonuna kadar var olması gereken temel ilke olarak değerlendirilmektedir.¹¹⁸

Hukuka uygunluk, kişisel verinin işlenmesinin kanunlara, hukuki düzenlemelere uygun olması gerekliliğini ifade etmekte, dürüstlük ilkesi ise veri sorumlusunun veri

---

¹¹⁴ Han, 2019, s.421

¹¹⁵ Ramazan Karabulut, **Kişisel Verilerin Korunması ve Kolluk Hizmetleri**, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, 2014, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.29

¹¹⁶ Nevzat Ali Anı, **Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza**, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2018, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.90

¹¹⁷ Akdağ, 2013, s.71

¹¹⁸ Akgül, 2013, s.170

işleme faaliyeti esnasına ilgili kişinin haklarına ve beklentilerine özen göstermesi yükümlülüğünü ifade etmektedir.¹¹⁹ Dürüstlük ilkesi, tarafların veri işleme faaliyeti öncesi ve sonrasında birbirlerini aldatmamaları esasına dayanmaktadır.¹²⁰ Dürüstlük ilkesi gereğince kişisel verisi toplanan kişiye karşı şeffaf olunmalı, ilgili kişiye karşı bilgilendirme ve uyarı görevleri veri sorumlusu tarafından yerine getirilmelidir.¹²¹ Veri sorumlusu kişisel verinin elde edilmesi, kaydedilmesi, saklanması, aktarılması, silinmesi, yok edilmesi gibi veri işleme faaliyetlerinde sürecin başından sonuna kadar hukuka uygun hareket etmeli ve bu süreçte ilgili kişinin çıkarlarını korumalı, beklentilerini dikkate almalıdır. Veri sorumlusu kişisel veri işleme faaliyetinde kişinin özel hayatının gizliliğine dikkat etmelidir. Veri sorumlusunun ilgili kişinin haklarını tehlikeye sokabilecek ve kişinin maddi ve manevi bütünlüğüne zarar verebilecek hareketlerden kaçınması gerekmektedir.¹²²

Hukuka uygunluk ve dürüstlük ilkesi sadece T.C mevzuatında değil, uluslararası tüm mevzuatlarda da temel ilke olarak kabul edilmiş,¹²³ tüm veri koruma ilkelerinin yasal, adil ve şeffaf özellikte olması gerektiği vurgulanmıştır.¹²⁴ Bu ilke ile kişisel verilerin doğru, güncel ve eksiksiz olması, gerekenden fazla veriye sahip olunmaması, asgari düzeyde veriye sahip olunması amaçlanmıştır.¹²⁵

2. Amaca Bağlılık, Sınırlı ve Ölçülü İşleme İlkesi

Kişisel verilerin hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olarak işlenmesi ilkesinin somut olayda uygulanıp uygulanmadığını gösteren tespit mekanizması, amaçla bağlılık ilkesidir.¹²⁶

---

¹¹⁹Elif Küzeci, **Kişisel Verilerin Korunması**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2019, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, s.200-201

¹²⁰ Karabulut, 2014, s.30

¹²¹ Afra Ece Kaya, **Kişilik Hakkı Olarak Kişisel Veriler ve Yeni Kişisel Verilerin Korunması Kanunu**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:12, Sayı:125, Ocak 2017, s.67-80

¹²² M. Kuşkonmaz, 2013, s.89

¹²³ Nur Halet Avcioğlu, **Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması Hakkı**, KTO Karatay Üniversitesi, Konya, 2018, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.27

¹²⁴ Christopher Kuner, Dan Jerker B. Svantesson, Fred H. Cate, Orla Lynskey, Christopher Millard, **Machine learning with personal data: is data protection law smart enough to meet the challenge?**, International Data Privacy Law, Cilt: 7, Sayı: 1, 2017, s.1

¹²⁵ Güray Dağ, **Kişisel Verilerin Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Olarak Kullanılması**, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2011, Yayınlanmamış Doktora Tezi, s.118

¹²⁶ M. Kuşkonmaz, 2013, s.89

Kişisel veri belli bir amaca uygun olarak işlenmeli ve bu amaç dışına çıkılmamalıdır.¹²⁷ İlgili kişiye açıklanan amaç ile verinin işlenme amacı aynı olmalıdır.¹²⁸ Verisinin hangi amaçla işleneceğini bilmeyen ilgili kişi hem düzgün bir şekilde karar veremeyecek hem de verileri üzerindeki kontrolünü kaybedecektir.¹²⁹

Verilerin elde edilmesiyle ulaşılmak istenen amaç, yasal bir zemine dayanma, tüm hukuki gerekliliklere sahip olma, verinin işlenmesinden elde edilen fayda ile verinin toplanım amacının uyumlu olmasıyla meşru hale gelir.¹³⁰ Örneğin elbise teslimatı için kişinin telefon numarasını kaydeden satıcının, daha sonra bu numaraya ilgili kampanyalar ve indirimler hakkında bilgi mesajı göndermesi belirtilen amaç ile sonradan gözlemlenen amacın farklı olduğu sonucunu ortaya çıkaracak, bu suretle ilgili kişisel veri işleme faaliyeti hukuka uygun bir veri işleme faaliyeti olarak kabul edilemeyecektir. Verinin elde edilmesindeki amaç ile işlenmesindeki amaç farklılık gösterirse veri sorumlusu tekrar ilgili kişiye başvurmak ve yeniden rızasını almakla mükelleftir.¹³¹

Amaca bağlılık ilkesi, verinin yalnızca meşru amaçlar çerçevesinde işlenebileceği anlamına gelmekte olup ilke gereği verinin işlenmesi sınırlandırılmıştır.¹³² Başka bir anlatımla ilerde ortaya çıkabilecek ve henüz bilinmeyen amaçlar için kişisel veriler işlenemeyecektir.

Elde edilen veri miktarı, veri işleme faaliyetinin amacını yerine getirecek düzeyde olmalıdır. İlgili amacı yerine getirecek zorunlu veri miktarı ne ise o veri miktarı ile veri işleme faaliyeti sınırlandırılmalıdır. Veri sorumlusu veriyi elde ederken hangi verilerin amacına uygun olup olmadığını tespit etmeli amacına uygun olmayan verileri hiçbir suretle veri işleme faaliyetine dahil etmemelidir.¹³³

Kişisel verinin işlenmesi amacı belirlenirken, amaç için gereken süre de tayin edilmeli bu suretle işlenme amacı kalmayan verinin artık işlenmemesi gerekmektedir.¹³⁴

---

¹²⁷ Sedat Erdem Aydın, **AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015, 1. Baskı, s.30

¹²⁸ Hüseyin Murat Develioğlu, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, 1. Baskı, s.46

¹²⁹ Küzeci, 2019, s.207

¹³⁰ İbrahim Korkmaz, **Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, 1. Baskı, s.115

¹³¹ A. Öngün, 2019, s.138

¹³² Özdemir, 2009, s.142

¹³³ Korkmaz, 2017, s.116

¹³⁴ Akdağ, 2013, s.75

Kişisel verinin işlenmesi amacına en doğru hukuki yol ile ulaşılmasına ölçülülük ilkesi denilmektedir.¹³⁵ Örneğin ceza soruşturması kapsamında genetik bilgileri elde edilmiş bir şüphelinin tespit edilebilmesi için kendisine benzer şahıslardan genetik örneklerin alınması ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Ölçülülük ilkesin gereği kişisel veriye en uygun hukuki yoldan ulaşılmalıdır. Ölçülülük ilkesinin farklı bir görünümü ise veri minimizasyonu ilkesidir. Veri minimizasyonu ilkesine göre veri sorumlusu ihtiyacı kadar veri işlemeli, ihtiyacından fazla veri işlemekten kaçınmalıdır.

Veri işleme de sınırlı olmak en az miktarda veri kullanması gerekliliğini ifade etmektedir. Örneğin güvenlik kamerası takılmış bir mağazada, kameranın mağaza içi dışında mağaza dışını da kayıt altına alması amaç dışı, sınırı aşan bir veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilecektir.¹³⁶

3. Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma İlkesi

Kişinin kendisinin dahi ulaşamayacağı bir bilginin doğru olup olmadığının saptanması imkânsız bir durum olup kişinin bilgilerine erişebilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan kişisel verilerin doğru ve güncel tutulması ilkesi ile kişinin verilerine erişim hakkı iç içe geçmektedir.¹³⁷

Kişisel verinin doğru ve güncel bir şekilde tutulması gerekmektedir. Güncellik ilkesi, verilerin güncel ve doğru olmasının sağlanması amacını taşımaktadır.¹³⁸ Kişisel verilerin doğru ve güncel olarak tutulmaması, kişinin temel hak ve özgürlüğüne, ekonomik menfaatlerine zarar gelme riskini doğurmaktadır. Bu riskin önüne geçilmesi ilgili kişiyle birlikte veri sorumlusu açısından da lehe bir durum olarak değerlendirilmektedir.¹³⁹ İlgili kişi, kişisel verisinin yanlış olduğunu, yanlış işlendiğini, işlenen verinin güncel olmadığını tespit ettiği takdirde veri sorumlusuna başvurmalı, ilgili eksik hususların düzeltilmesini talep etmelidir.

Sağlık verileri gibi özel nitelikli kişisel verilerin yanlış işlenmesi ilgili kişi açısından telafisi mümkün olmayan zararlar doğurabileceğinden, ilgili kişi özen yükümlülüğü çerçevesinde veri sorumlusundan bilgilerinin doğru ve güncel olarak tutulmasını talep edebilecektir.¹⁴⁰ Verinin elde edilmesinden yok edilmesine kadar geçen

---

¹³⁵ E. Türkmen, 2019, s.99

¹³⁶ Küzeci, 2019, s.209

¹³⁷ M. Kuşkonmaz, 2013, s.92

¹³⁸ Akgül, 2013, s.157-158

¹³⁹ Develioğlu, 2017, s.48

¹⁴⁰ G. Uyarer, 2019, s.122

süreçte ilgili kişi, verilerinin güncel olup olmadığını periyodik olarak kontrol etmelidir. Bununla birlikte veri sorumlusu da kişisel verilerin doğru ve güncel tutulması için gerekli tüm idari ve teknik tedbirleri almakla mükelleftir.¹⁴¹

Verinin sürekli doğru ve güncel tutulması veri sorumlusunun bir yükümlülüğü olup bu özellik devredilemez niteliktedir. Veri sorumlusu ilgili kişinin hangi bilgilerinin güncellendiğini sürekli olarak tespit edemeyebilir. Bu durumda ilgili kişi, kişisel verilerinde değişiklik olduğu takdirde veri sorumlusunu bilgilendirmelidir.¹⁴² Başka bir deyişle kişisel veriler kişinin ayrılmaz bir parçası olup bilgilerinin doğru olup olmadığını en iyi tespit edebilecek taraf kişinin kendisidir.¹⁴³

4. Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme İlkesi

Özel nitelikli olup olmadığına bakılmaksızın tüm kişisel veriler belirli, açık ve meşru amaçlar kapsamında işlenmek zorundadır.

Kişinin kişisel verileri üzerinde söz sahibi olmasının bir gereği olarak veri sorumlusu tarafından ilgili kişinin açık rızasının alınması şarttır.¹⁴⁴ Açık rıza kişinin temel iradesini yansıtmalı, sakatlanmış bir irade ile verilmemelidir. Kişisel verinin hangi amaçla, ne kadar süreyle işlendiği ve kullanım alanının ne olduğu noktasında ilgili kişi veri sorumlusu tarafından aydınlatılmalıdır.¹⁴⁵ Açık rıza, veri sahibinin verilerinin kaderini belirleme iradesine değer katmakta, veri işleme faaliyetinde ilgiliyi değersiz bir nesne olmaktan kurtarmaktadır.¹⁴⁶

Veri sorumlusu aydınlatma yükümlülüğünü bir metin aracılığıyla gerçekleştiriyorsa bu metin anlaşılır, sade ve yönlendirici mahiyette olmalıdır. Hiç kimsenin anlamayacağı bir metin çerçevesinde verilen açık rıza, hukuka uygun bir rıza olarak değerlendirilemeyecektir.¹⁴⁷ İlgili kişi açık rızasını kimsenin etkisi altında kalmadan, baskıdan uzak, özgür iradesi ile açıklamalıdır. İşlenen her kişisel veri için veri sorumlusu ilgili kişinin ayrı ayrı açık rızasını almalıdır. İlgili kişi genel nitelikte tüm verilerini kapsayacak şekilde bir açık rıza beyanında bulunmamalıdır.¹⁴⁸ Bu şekilde yapılan toplu açık rıza beyanı hukuka aykırılık teşkil edecektir. Ayrıca kişisel verinin

---

¹⁴¹ A. Öngün, 2019, s.145

¹⁴² Küzeci, 2019, s.214

¹⁴³ Karabulut, 2014, s.34

¹⁴⁴ Kaya, 2017, s.67-80

¹⁴⁵ Kaya, 2017, s-67-80

¹⁴⁶ Sarıusta, 2018, s.36

¹⁴⁷ A. Öngün, 2019, s.136

¹⁴⁸ A. Öngün, 2019, s.137

işlenmesinden sonra alınan bir açık rıza beyanı, beyandan önce işlenen verileri hukuka uygun hale getirmeyecektir.

Bu ilkeye temel teşkil eden açık rıza kavramının unsurları, şekli, istisnaları vb. hususlar yukarıda “*Açık Rıza*” başlığı altında ifade edilmiş olup bu hususlara tekrardan kaçınmak amacıyla değinilmeyecektir.

5. Kanuni Süre veya Amaçla Bağlantılı Süre Kadar Kişisel Verilerin Muhafaza Edilmesi İlkesi

Kişisel veriler gerektiği süre boyunca tutulmalıdır. Kişisel verinin tutulmasının gerek veri sorumlusu açısından gerek ilgili kişi açısından her zaman bir risk teşkil etmekte olduğu unutulmamalıdır.¹⁴⁹ Kişisel verilerin tutulması elde edilmek istenen amacın gerçekleşmesi sürecine kadar hukuka uygun olarak kabul edilebilecektir.¹⁵⁰

Gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkesi aynı zamanda unutulma hakkının da bir görünümüdür. Unutulma hakkı kişisel verilerin saklanması lazım gelen süreden daha fazla saklanamayacağı anlamına gelmektedir.¹⁵¹ Kişisel verinin saklanması; amacın ortadan kalkması, işlenmeye konu hedefin ortadan kalkması, amaç için ilgili verinin işlevsiz hale gelmesi, amaca ulaşılması hallerinde ortadan kalkmaktadır.¹⁵² İfade edilen her durumda amaç ve veri arasındaki illiyet bağı sona ermekte, veri işleme faaliyeti etkisiz hale gelmektedir.¹⁵³

Kişisel verinin işlenmesinde belirli bir süre öngörülmüş ise süre bitiminde veriyi saklamaya devam edilebilmek için ilgili verinin anonimleştirilmesi gerekmektedir. Örneğin işine son verilen işçinin kişisel verilerini saklama gibi yasal yükümlülüğü bulunmayan veri sorumlusu işverenin bu verileri silmesi, yok etmesi yahut anonimleştirilmesi gerekmektedir. Veri sorumlusu bu konuda veri tutma politikası geliştirmeli gerekli idari ve teknik tedbirleri almalıdır.

Mevzuatta öngörülen süre veya gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkesinin temel amacı, “*bu veriyi yeri geldiği zaman kullanırım*” anlayışının önüne geçmektir. Aksi durumda hukuki yollarla elde edilmiş veri, veri sorumlusu tarafından bir ömür

---

¹⁴⁹ Karabulut, 2014, s.35

¹⁵⁰ Akgül, 2013, s.158

¹⁵¹ Pınar Şenbaş, **Bilgi Teknolojileri Dış Kaynak Alımında (Outsourcing) Kişisel Verilerin Korunması ve Gizlilik Sözleşmeleri**, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, 2013, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.93

¹⁵² Şenbaş, 2013, s.93

¹⁵³ Küzeci, 2019, s.215

saklanabilecek bu yüzden veri sahibinin gerek hakları gerek özgürlüğü tehlike altında olacaktır.¹⁵⁴

Veri sorumlusunun veri sorumluları siciline bildirdiği makul süreden önce ilgili verinin işlenme amacı ortadan kalkmış ise veri sorumlusu bildirdiği süre sonunda değil, amacın sona ermesine binaen kişisel verinin işlenmesi faaliyetine son vermelidir. Kişisel verinin işlenmesine artık ihtiyaç duymayan veri sorumlusu ilgili veriyi silmeli, belirttiği sürenin sona ermesini beklememelidir.¹⁵⁵

Sonuç olarak kişisel verilerin işlenmesine hâkim olan ilkelerin varlığının amacı, veri sorumlularını kişisel veri işleme faaliyetinde gerekli önlemleri almaya, gerekli planlamaları yapmaya teşvik etmek, bu suretle veri koruma kültürünün oluşmasını sağlamaktır.¹⁵⁶

C. Kişisel Verilerin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler

1. Kişilik Hakkı Görüşü

Kişisel verilerin korunmasının temel dinamiklerini insan onuru ve kişiliğin özgürce geliştirilmesi hakkı oluşturmaktadır.¹⁵⁷ Kişilik kavramı; hukuk sistemi tarafından koruma altına alınan maddi, manevi hakları, ekonomik mevcudiyeti, sır ve gizlilik alanlarını uhdesinde bulunduran bir kavramdır.¹⁵⁸ Hukukumuzda kişilik hakkı herhangi özel bir koşul olmaksızın tam ve sağ doğan kişilerin kazandığı hak olarak tanımlanmaktadır.¹⁵⁹ Kişiyi; bedenine, menfaatine yönelik gerçekleştirilecek saldırılardan imtina etme hakkı veren kişilik hakkı, kişinin başkaları tarafından tanınması, itibar görmesi noktasındaki hak ve yetkilerini de düzenlemektedir.¹⁶⁰ Kişilik hakkı kişiyi kişi yapan tüm değerleri ifade etmektedir. Bu kapsamda kişinin yaşamı, sağlığı, inanç ve değerleri, saygınlığı, onuru gibi kişiyi kişi yapan tüm değerler kişilik hakkı çatısı altında değerlendirilmektedir. Kişiyi kişi yapan söz konusu değerler zaman ve ihtiyaca göre farklılık arz edebilecektir. Bu bakımdan kişilik haklarında sınırlı sayı ilkesinden söz

¹⁵⁴ M. Kuşkonmaz, 2013, s.94

¹⁵⁵ G. Uyarer, 2019, s.125

¹⁵⁶ Victoria Chico, **The impact of the General Data Protection Regulation on health research**, *British Medical Bulletin*, Cilt: 28, 2018, s.111

¹⁵⁷ Akgül, 2013, s.59

¹⁵⁸ Beytar, 2018, s.58

¹⁵⁹ Aksoy, 2010, s.37

¹⁶⁰ Mine Kaya, **Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme-İnternet-Sosyal Medya) Kişilik hakkının Korunması**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, 1. Baskı, s.30

edilemeyecektir.¹⁶¹ Kişilik hakkı, başlangıçta kişinin devlet karşısında maddi ve manevi varlığını korumak maksatlı sadece kamu hukuku çerçevesinde değerlendirilmişse de ilerleyen zamanda kişinin diğer kişilerle olan ilişkilerinin de koruma altına alınması gerekliliğine binaen özel hukuk çatısı altında değerlendirilmiştir.¹⁶²

Kişilik hakkı mutlak bir hak olup, herkese karşı ileri sürülebilmektedir. Kişilik hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olup, devredilemez, vazgeçilemez niteliktedir.¹⁶³ Kişilik hakları icra takibi çerçevesinde değerlendirilemez, haczedilemezdir.¹⁶⁴ İstisna olarak bazı hakların paraya çevrilerek mirasçılara devredilmesi şeklinde örnek verilebilir. Bununla birlikte kişilik hakkı açısından zamanaşımı yahut hak düşürücü süre de bulunmamaktadır. İstisna olarak kişilik haklarının ihlali sonucunda oluşabilecek alacaklar açısından hak düşürücü süre yahut zamanaşımının varlığından söz edilebilecektir.¹⁶⁵

Yukarıda izah edildiği üzere kişilik hakları sınırlı sayı ilkesine tabi değildir. Bu kapsamda öğretide kişilik haklarının sınıflandırılması açısından da değişiklikler olabilmektedir. Kişilik değerleri, maddi (fiziki), duygusal, sosyal kişilik değerleri olarak sınıflandırılabilir. Bu bakımdan kişinin hayatı, sağlığı gibi değerleri maddi kişilik değerlerine, kişinin kurmuş olduğu ilişkilere saygı duyulmasını istemesi duygusal kişilik değerlerine, kişinin özel hayatı, şerefi gibi değerleri sosyal kişilik değerlerine örnek olarak gösterilebilir.¹⁶⁶ Bununla birlikte öğretide sıklıkla karşılaşılan bir diğer sınıflandırma türü ise maddi (bedensel), manevi, mesleki ve ticari kişilik değerleri şeklindedir. Bu bakımdan kişinin vücut bütünlüğü, ruhsal sağlığı maddi kişilik değerlerine, şeref ve haysiyeti, özel hayatı manevi kişilik değerlerine, mesleki sırları, meslek şerefi gibi değerleri de mesleki ve ticari kişilik değerlerine örnek olarak gösterilebilir.¹⁶⁷

Kişisel veriler, kişilik hakkı kapsamında değerlendirilmektedir. Kişilik hakkı görüşünün savunucuları kişisel veriyi özel hayat kavramı ile ilişkilendirmektedir. Bu kapsamda özel hayatın korunması ile kişisel verilerin korunması bir bütünlük arz etmektedir.¹⁶⁸ Her ne kadar kişisel verilerin korunması ve özel hayatın gizliliği kavramları arasında bir bağ olsa da ilgili kavramlar arasında farklılıklar da bulunmaktadır. Kişinin

---

¹⁶¹ Taştan, 2017, s.60

¹⁶² Aksoy, 2010, s.38

¹⁶³ Taştan, 2017, s.61

¹⁶⁴ Şenbaş, 2013, s.79

¹⁶⁵ Taştan, 2017, s.61

¹⁶⁶ Kaya, 2015, s.33

¹⁶⁷ Kaya, 2015, s.34

¹⁶⁸ Uncular, 2018, s.42

özel olarak nitelendirilen yaşam alanı, konut dokunulmazlığı, doğum kontrolü, cinsel yönelimi gibi hususlar özel hayatın gizliliği çatısı altında değerlendirilmekte olup, kişisel verilerin korunması ise günümüzde özel hayatın gizliliği çatısı altından çıkmış, bağımsız bir hak olarak yerini almıştır.¹⁶⁹ Özel hayatın gizliliği bireyci yaklaşımla durgun ve negatif bir koruma öngörürken, kişisel verilerin korunması ise dinamik bir koruma gerektirmekte olup bağımsız bir organ aracılığıyla denetime tabi tutulmaktadır.¹⁷⁰

Kişilik hakkında hayat alanları üç sınıfta toplanmaktadır. Bunlar kamuya açık alan, özel alan ve gizlilik alanı olarak isimlendirilmektedir. Kamuya açık alan, kişinin topluma açık olan alanı olup, kamusal alanları ifade etmektedir. Başka bir deyişle kamusal alan, kişinin kendisinin alenileştirdiği hadiseleri içeren alandır. Örneğin kişinin kamusal alanda girip çıktığı yerler kişilik hakkı çerçevesinde korumaya tabi değildir. Ancak toplumsal alanda kişinin şeref ve haysiyetini zedeleyecek bir ihlalin bulunması durumunda kişilik hakkı koruma sistemi aktif hale gelecektir.¹⁷¹ Bir diğer alan ise özel alan olup, özel alan kişinin ailesi, yakın arkadaşları, iş çevresi gibi yakın çevresi tarafından bilinen hadiseleri içeren alandır. Başka bir deyişle kişinin sadece yukarıda belirttiği kişilerle bilgi paylaşımı yaptığı alandır. Örneğin kişinin sadece ailesi tarafından bilinen ev hayatı, o kişinin özel alanına ilişkindir.¹⁷² Gizlilik alanı ise kişinin kimseyle paylaşmadığı sadece kendisinin bildiği ya da çok sınırlı kişi tarafından bilinen hadiseleri içerir. Gizlilik alanı kişilerin hayat alanlarının çekirdeğini oluşturur. Örneğin kişinin cinsel hayatına ilişkin bilgiler sadece kendisini ilgilendirmekte olup, kişi bu bilginin başkaları tarafından bilinmesini istemeyecektir.¹⁷³

Kişisel verilerin korunması genel ve özel koruma olarak sınıflandırılmakta olup, genel koruma kişisel verinin özel hayat hakkı, mahremiyet hakkı ve kişilik hakkı bazında birtakım normlar çerçevesinde korunmasını, özel koruma ise kişisel verinin ulusal yahut uluslararası mevzuatlar aracılığıyla korunmasını ifade etmektedir.¹⁷⁴

Kişisel verilerin korunmasına yönelik alınan tedbirler, uygulamada sıklıkça görüleceği üzere devlete karşıdır. Bu tedbirlerle kişilerin birbirleri arasındaki çatışmalardan ziyade devlet tarafından gerçekleştirilebilecek ihlallerin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.¹⁷⁵ Kişilik hakkı devlete kişisel verilerin korunması kapsamında hukuki

---

¹⁶⁹ Uncular, 2018, s.44

¹⁷⁰ Uncular, 2018, s.44

¹⁷¹ Taştan, 2017, s.62-63

¹⁷² Taştan, 2017, s.63

¹⁷³ Taştan, 2017, s.63

¹⁷⁴ Akgül, 2013, s.60

¹⁷⁵ Aydın, 2015, s.22

düzenlemeler yürürlüğe koyma yükümlülüğü getirmiştir. Bu kapsamda devlet, kişinin özel hayatına karışılmaması isteğine saygı göstermek ve üçüncü kişiler nedeniyle kaynaklanabilecek ihlallere karşı da gerekli önlemleri almak zorundadır.

Kişisel verilerin korunması, Kanun'dan da anlaşılacağı üzere sadece özel hayatın gizliliği çatısı altında değerlendirilemeyecek olup, daha geniş bir yelpazeye sahiptir. Kişilik hakkı görüşünü savunan yazarlara göre kişilik hakkı özel hayatla ilişkili olup, özel hayat kişinin mahremiyetini korumaktadır. Mahremiyet ve mahremiyetin uzantısı olarak nitelendirilen özel hayat bir kişilik hakkıdır ve kişisel verilerin korunması mahremiyet hakkını korumak için vardır.¹⁷⁶ Kişilik hakkı görüşü, kişisel verilerin özel hayatın gizliliği ve mahremiyet hakkı ile bir tutulmasından dolayı eleştirilmiştir. Bir kişi hakkında elde edilen kişisel verilerin doğru olmasa dahi başkalarıyla paylaşılması ve bu paylaşımların üçüncü kişilerde olumsuz bir izlenim oluşturması kişinin kişilik hakkını zedelemekteyse de söz konusu bilgiler kişisel veri statüsündedir.¹⁷⁷ Başka bir deyişle kişisel veriler bir kez açığa çıkarsa gizliliğini yitirecektir ve mahremiyet hakkı çerçevesindeki bir koruma kişisel veriler açısından bir anlam ifade etmeyecektir. Bu nedenle kişisel veriler yalnızca özel hayatı hakkı ile ilişkilendirilmemelidir.

2. Mülkiyet Hakkı Görüşü

Sahibine geniş yetkiler tanıyan mülkiyet hakkı; sahibine kullanma, yararlanma, tasarruf yetkileri veren bir hak olarak nitelendirilmektedir.¹⁷⁸ Bilgi ve gücün eşit olarak değerlendirildiği, kişisel verinin ticari bir değer olarak sayıldığı bu görüşte kişisel veriler, bireylerin mülkiyet hakkı kapsamına dahil edilmektedir.¹⁷⁹ Kişiler, verilerini satabilmeli yahut açıklayabilmelidir.¹⁸⁰ Bu görüşün ortaya çıkışında ticari şirketlerin büyük ölçekteki ekonomik kazanımları etkili olmuştur. Görüşe göre şirketler bireylerin kişisel verilerine sahip olduklarında pazarlama stratejilerini belirleyebilecek bu suretle tüketicilerin en çok hangi ürünü tükettiklerini tespit ederek diğer şirketlerden bir adım önde olabilecektir. Bununla birlikte şirketler arası veri ticaretinden söz edilebilecek, şirketler kaydettikleri verilere ekonomik bir değer biçerek veri sahibi olmayan şirketlere bu verileri satabilecektir.¹⁸¹ Mülkiyet Hakkı görüşü özellikle Amerikan hukukunda kabul edilmektedir. Kişilerin verileri üzerinde mülkiyet hakkına sahip olduğu ve bu hak

---

¹⁷⁶ Şenbaş, 2013, s.79

¹⁷⁷ Aksoy, 2010, s.62

¹⁷⁸ Aydın, 2015, s.15

¹⁷⁹ Beytar, 2018, s.56

¹⁸⁰ Küzeci, 2019, s.60

¹⁸¹ Aydın, 2015, s.15

üzerinde istedikleri şekilde tasarrufta bulunabileceği ilkelerine dayanmaktadır.¹⁸² Buna göre herkes kendi kişisel verisi hakkında söz sahibi olabilecek ve mülkiyetinde olan bu veri üzerinde özgür bir şekilde kullanım yetkisine sahip olabilecektir.

Görüşün temeli serbest piyasa ekonomisine dayandırılmaktadır.¹⁸³ Mülkiyet hakkı görüşünde kişisel veri bir mal varlığı olarak değerlendirilmektedir.¹⁸⁴ Kişi, kişisel verisini para karşılığında satabilecek, verisinin mülkiyetini bir ticari şirkete devredebilecektir. Görüşün savunucularına göre şirketler, her bir kişiden ayrı ayrı tasarruf yetkisi devri için onay almalıdır. Böylelikle şirketler daha az veri toplamaya zorlanarak kişisel verilerin yetkisiz bir şekilde kaydedilmesinin önüne geçilecektir.¹⁸⁵ Bununla birlikte savunucularına göre bu görüşün en güçlü yanı kişiye, verilerinin kötü niyetli işlenmesi sonucu doğrudan dava açma hakkı ya da ihlal neticesinde zararların tazmin edilmesini isteme hakkı vermesidir.¹⁸⁶

Mülkiyet hakkı görüşü tarafların eşitsizliğinden dolayı eleştirilmiştir. Büyük şirketler, tüketiciler karşısından daha güçlü bir konumdadır ve bu sebeple kişisel verilerin metalaşması veri sahibinin aleyhine sonuçlar doğurabilecektir. Kişisel verilerin korunmasındaki amaç kişinin psikolojik, sosyal ve duygusal verilerinin yayılmasını engellemektir ancak bu metalaşma kişisel verinin korunması amacına aykırılık teşkil edecektir.¹⁸⁷ Kişinin kişisel verisini rızası ile satın alan şirketler, ilgili verileri üçüncü bir kişiye herhangi bir engelle karşılaşmaksızın aktarabilecektir. Böylece ilgili veriler sahibinden soyutlanacak ve kişi, verileri üzerindeki kontrol mekanizmasını yitirecektir. Veri sahibi, verisini sattığında ilgili verisinin kötü niyetli olarak kullanılıp kullanılmadığını öğrenemeyecektir.¹⁸⁸ Bu suretle kişisel verilerin mülkiyet hakkı çerçevesinde değerlendirilmesi aynı zamanda insan haklarına da aykırı olacaktır. Kişisel verinin bir mal gibi değerlendirilerek satıldığı bir ortamda zarar gören taraf kişiler, kâra geçen taraf ise şirketler olacaktır.¹⁸⁹ Bununla birlikte kişisel verilerin kullanım hakkının üçüncü kişilere aktarılması hem süre açısından hem maliyet açısından elverişsiz olacaktır. Verisi istenilen kişiyle verisi için pazarlık yapılacak, bu pazarlık süresince hem süre hem maliyet yönünden üçüncü kişiler zarara uğrayabilecektir.¹⁹⁰ Daha az varlıklı kesim

---

¹⁸² Şenbaş, 2013, s.75

¹⁸³ Anı, 2018, s.21

¹⁸⁴ Taştan, 2017, s.55

¹⁸⁵ Taştan, 2017, s.56

¹⁸⁶ Küzeci, 2019, s.61

¹⁸⁷ Taştan, 2017, s.57

¹⁸⁸ Uncular, 2018, s.39

¹⁸⁹ Küzeci, 2019, s.61

¹⁹⁰ Anı, 2018, s.22

açısından mülkiyet hakkı görüşünün aleyhe sonuçlar doğurabileceği gözetildiğinde, kişisel verilerin korunması kendi başına temel bir hak olarak kabul edilmeli, kişilerin ekonomik düzeylerine göre değişkenlik göstermemelidir.¹⁹¹ Bu kapsamda mülkiyet hakkı görüşü kanunumuz çerçevesinde hukuka uygun bir görüş olarak değerlendirilemeyecektir.

3. Fikri Mülkiyet Hakkı Görüşü

Kendisine mülkiyet hakkı görüşü gibi Amerikan hukukunda yer edinen fikri mülkiyet hakkında eser sahibinin manevi hakları ile kişisel verileri arasında bir bağ kurulmaktadır.¹⁹² Kişisel verilerin bir nevi telif hakkı kapsamında korunması amaçlanmaktadır.¹⁹³ Eser sahibinin eserini kişisellikten çıkararak alenileştirmesi, eserin yayımlanma şeklini ve zamanını belirlemesi, eserde herhangi bir değişiklik yapılmasını önlemesi gibi faaliyetlerle, veri sahibinin verisini kimlerle ne şekilde paylaşacağı, üçüncü kişilerin elinde olan verilerinin korunmasını talep etme hakkı gibi faaliyetlerin benzerlik gösterdiği düşünüldüğünde, kişisel veri korumasının fikri mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.¹⁹⁴

Fikri mülkiyet hakkı, eser ve sahibi arasındaki manevi bağı koruma, eseri üretenin eserine kattığı özellikleri koruma, eser tanıtımı vb. gibi amaçlar taşımaktadır. Fikri mülkiyetin temelini fikri ürünlerin kamusal açıdan korunması ve üründen yarar sağlanması olduğu gözetildiğinde kişisel verilerin fikri mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilmesi kabul edilemeyecektir.¹⁹⁵

Fikri mülkiyet hakkına konu hususlar kişinin emeği sonucu ortaya çıkarken, kişisel veriler kişinin seçimleri neticesinde hayatını idame etmesine dayalı şahsi varlığından kaynaklanmaktadır.¹⁹⁶ Başka bir deyişle fikri mülkiyet hakkı kişinin iradesinden kaynaklı bir hak, kişisel veriler ise gayri iradi olarak kişinin eylemleri ve seçimleri sonucu doğan bir hak olarak ifade edilmektedir.¹⁹⁷

Fikri mülkiyet hakkında bilinçli bir fikir sonucu bir eser ortaya çıkarken, kişisel verilerin oluşmasında bilinçli bir çaba bulunmamakta ve buna dayalı olarak ortaya

---

¹⁹¹ M. Kuşkonmaz, 2013, s.22

¹⁹² Beytar, 2018, s.58

¹⁹³ Uncular, 2018, s.40

¹⁹⁴ Uncular, 2018, s.40

¹⁹⁵ Beytar, 2018, s.58

¹⁹⁶ Uncular, 2018, s.40

¹⁹⁷ Taştan, 2017, s.58

herhangi bir eser de çıkmamaktadır.¹⁹⁸ Fikri mülkiyet hakkı, kişilerin eserlerinin üretilmesi ve geliştirilmesi amacına hizmet etmekteyken, kişisel verilerin korunmasında böyle bir amaç bulunmamaktadır.

Fikri mülkiyet hakkı çerçevesinde eser sahibi, eserinin haklarını satma, kiralama, devretme gibi maddi ve manevi haklara sahipken ve eseri üzerinden gelir elde edebiliyorken kişisel verilerin korunmasında verilerin alınması, satılması, kiralınması gibi bir hak bulunmamaktadır.¹⁹⁹

İki husus arasındaki başka bir fark ise hakkın ihlali neticesinde ortaya çıkabilecek zarar noktasındadır. Özel nitelikteki kişisel bir verinin ihlali ile veri sahibinin aşağılanması, ayrımcılığa maruz kalması, buna bağlı olarak işinden çıkarılması gibi durumlarla karşılaşmakta, fikri mülkiyet hakkının ihlaliinde ise zarar daha çok maddi olarak ortaya çıkmaktadır.²⁰⁰

Netice itibariyle kişisel verilerin korunması, metalaşma düşüncesine dayalı mülkiyet hakkı ve fikri mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilemeyecektir. Her ne kadar aralarında benzerlik bulunsada kişisel verilerin korunması, kişilik hakkı çerçevesinde de sınırlandırılmayacaktır. Bu sebeple kişisel verilerin korunması ifade edilen görüşlerden ayrı olarak kendine özgü hak niteliğine sahip olup, ayrı bir yaklaşım altında değerlendirilmelidir.

---

¹⁹⁸ Taştan, 2017, s.58

¹⁹⁹ G. Uyarer, 2019, s.28

²⁰⁰ Çokmutlu, 2014, s.52

İKİNCİ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI: HUKUKSAL İŞLEYİŞ VE İDARİ BOYUT

I. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINDA HUKUKSAL BOYUT: KAPSAM VE HUKUKSAL İŞLEYİŞ

A. Amaç ve Kapsam

Kanun'un 1. maddesinde amaç; veri sahibi kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunması, veri işleyen kişilerin sorumluluklarının ve uyacakları kuralların belirlenmesi şeklinde açıklanmıştır. Maddenin gerekçesinde amaç kişisel veri işlenmesinin düzenlenmesi, anayasanın öngördüğü temel hak ve hürriyetlerin korunması şeklinde ifade edilmiştir. Veri sorumlularının veri işleme faaliyetlerinde hangi ilkelere bağlı kalmaları gerektiği de Kanun'un düzenlenme amaçlarından birisidir.²⁰¹ Diğer yandan Kanun'un koruma amacının bizzat verinin kendisi olmadığı da anlaşılmaktadır.²⁰²

Kanun maddesi ve gerekçesi gözetildiğinde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun başta özel hayatın gizliliği olmak üzere diğer kişilik haklarının da koruma altına alınması amacını taşıdığı anlaşılmakta olup Kanun'un düzenlenmesinde insan hakları yaklaşımı esas alınmıştır.²⁰³ Bu yaklaşımla kişisel verilerin toplum nezdinde farkındalığının artması hedeflenmiştir.²⁰⁴ Bununla birlikte kişisel veriler gelişigüzel işlenemeyecek, yetkisiz erişimlere açılmayacak, hukuka aykırı şekilde açıklanamayacak, paylaşılamayacaktır. Yine amaç kapsamında veri işleyen gerçek ve tüzel kişiler belirli ilkelere göre veri elde edebilecek, birtakım yükümlülükler kapsamında hareket edebilecektir. Bununla birlikte verilerin hukuka uygun bir şekilde işlenip işlenmediği yönünde denetim mekanizmaları oluşturulacak, veri işleme faaliyeti koruma altına alınacaktır.²⁰⁵ Buradan anlaşılabileceği üzere kişisel verilerin korunması tek başına Kanun'un amacı değildir. Kişisel verilerin korunması, temel hak ve hürriyetlerin korunması açısından bir araç görevi görmektedir.²⁰⁶

---

²⁰¹ Dülger, 2019, s.197

²⁰² Mesut Serdar Çekin, **Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu**, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018, 1. Baskı, s.19

²⁰³ G. Uyarer, 2019, s.101

²⁰⁴ Uncular, 2018, s.99

²⁰⁵ Dülger, 2019, s.198

²⁰⁶ Çekin, 2018, s.19

Genel itibariyle Kanun'un amacı; temel hak ve hürriyetleri, mahremiyet hakkını korumak, kişisel veri emniyetini sağlamak, veri sorumlularının yükümlülüklerini belirleyerek uyacakları kuralları belirlemektir.²⁰⁷

Kanun'un kapsamı 2. maddede verileri işlenen gerçek kişiler, otomatik yöntemlerle veri işleyenler, bir veri kayıt sistemi dahilinde olmak şartıyla otomatik olmayan yöntemlerle veri işleyenler şeklinde belirtilmiştir. Verileri otomatik veya kısmen otomatik yolla işleyen ya da otomatik bir yöntem kullanmadan bir veri kayıt sisteminin parçası olan verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler kanun kapsamındadır.²⁰⁸ Buradan anlaşılacağı üzere otomatik olmayan yöntemlerle işlenmiş kişisel veriler, bir veri kayıt sistemi içerisinde değilse bu kanun kapsamında değerlendirilmeyecektir.²⁰⁹ Kanun kapsamında korunması amaçlanan kişisel veriler, gerçek kişiye ait kişisel verilerdir. Tüzel kişilerin verilerinin korunması kanun kapsamı dışındadır. Yine uygulama açısından kamu ve özel sektör ayrımı da yapılmamıştır. Kanun, özel kurumlar açısından da kamu kurumları açısından da bağlayıcıdır.²¹⁰

B. Özel Nitelikli Olmayan Kişisel Verilerin İşlenme Şartları

Kanun'un 5. maddesinde kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartlar düzenlenmiştir. Veri sorumlusu; kanunlarda açıkça öngörüldüğü takdirde, meşru menfaati sebebiyle, hukuki yükümlülükleri sebebiyle, ilgili verilerin veri sahibi tarafından alenileştirildiği takdirde, veri sahibinin fiili imkânsızlık sebebiyle rızasını açıklamayacak durumda olması halinde, sözleşme ilişkisi veya ifası sebebiyle, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması sebebiyle açık rıza olmaksızın kişisel veri işleyebilmektedir.

Burada ifade edilen kişisel veri işleme şartları özel nitelikli kişisel veriler dışındaki verilere ilişkindir. Kişisel verilerin işlenmesinde temel araç yukarıda da ifade edildiği üzere ilgili kişinin açık rızasıdır. Bu kapsamda kişinin açık rızasının olup olmadığına bakılacak, olmadığı takdirde yukarıda ifade edilen kişisel verilerin işlenme şartlarının varlığı aranacaktır. Açık rıza ve kişisel verilerin işlenmesi şartlarının arasında hiyerarşik bir üstünlük bulunmamaktadır. Veri sorumlusu kişinin açık rızasını alma yoluna başvurabileceği gibi kişisel verilerin işlenme şartları kapsamında da veri işleme faaliyetini gerçekleştirebilecektir. Önemle belirtmek gerekir ki kişisel verilerin işlenme

---

²⁰⁷ Dülger, 2019, s.198

²⁰⁸ G. Uyarer, 2019, s.102

²⁰⁹ Taştan, 2017, s.26

²¹⁰ Aşıkoğlu, 2018, s.108

istisnalarının olduğu durumlarda ayrıca açık rıza alınmasına gerek bulunmamaktadır. Böyle bir durumda alınan açık rıza dürüstlük ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

1. Kanunlarda Açıkça Öngörölme

Kanunlarda açık bir şekilde kişisel verilerin işlenmesi gerektiği ifade ediliyorsa, kişinin açık rızasına ihtiyaç duyulmaksızın kişisel veriler işlenebilecektir. Bu husus kanunun verdiği yetkinin kullanılması olarak da ifade edilmektedir.²¹¹ Burada Kanun'un özellikle üzerinde durduğu husus 'açık' ifadesidir. Veri işlemeye dair mevzuatta açık bir ifade bulunmadığı takdirde bu istisna kapsamında kişisel verinin işlenmesinden söz edilemeyecektir.²¹² Kanun'da açık bir şekilde ifade edilmediği halde dolaylı çıkarımlarla veri işleme faaliyetinde bulunulmuş ise veri sorumlusunun hukuka uygun bir veri işleme faaliyetinde bulunmadığı anlaşılabacaktır.²¹³

2559 sayılı PVSK'nın 5. maddesi uyarınca şüphelilerin parmak izinin alınması, 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu uyarınca Adalet Bakanlığı'nın kişilerin ceza mahkumiyetlerine ilişkin verileri işlemesi kanunlarda açıkça öngörölme istisnasının örneklerindendir.²¹⁴ Bununla birlikte 4857 sayılı İş Kanunu gereği işveren tarafından işçinin özlük dosyası oluşturulmakta ve bu kapsamda ilgili kişinin kişisel verileri işlenebilmektedir. Yine 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 9. maddesi gereği kredi kartı çıkaran kurumlar, müşterilerinin ekonomik ve sosyal durumlarına ilişkin verilerini, kredi kartı limiti tespiti açısından işleme hakkına sahiptir.²¹⁵ 5271 sayılı CMK'nın 134. maddesinde suça ilişkin yapılan sorgulama kapsamında kanun maddesinde öngörülen şartların varlığı halinde kişinin bilgisayarında, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama yapılabileceği, bu kayıtlardan örnek alınabileceği, 135. madde de suça ilişkin yapılan soruşturma ve kovuşturma kapsamında kanunda sayılan şartların varlığı halinde sanığa ait sinyal tespiti, iletişim tespiti gibi hususların elde edilebileceği ifade edilmiştir.²¹⁶ 6458 sayılı YUKK'nın 69. maddesinde uluslararası koruma isteğinde bulunan başvuru sahiplerinin kimlik bilgilerinin, seyahat

---

²¹¹ Taştan, 2017, s.167

²¹² G. Uyarer, 2019, s.127

²¹³ Dülger, 2019, s.216

²¹⁴ Aşıkoğlu, 2018, s.122

²¹⁵ Taştan, 2017, s.167

²¹⁶ Anı, 2018, s.103

bilgilerinin kaydedileceği belirtilmekte, 2920 sayılı TSHK'nın 40. maddesinde havayolu ile seyahat eden kişilerin verilerinin kaydedileceği ifade edilmektedir.²¹⁷

Veri toplama amacıyla işleme amacı arasındaki bağ özellikle gözetilmelidir. Verilerin toplanma amacı kanunda belirtilen sınırları aşıyorsa kişisel verilerin işlenmesi hukuka aykırılık teşkil edecektir.

2. Zaruret Halleri: Fiili Olanaksızlık Nedeniyle Rızasını Açıklayamayacak Kişinin veya Rızası Hukuki Geçerlilik Taşımayan Kişinin veya Bir Başka Kişinin Hayatı veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Mecburi Olması Durumu

Zaruret hali Kanun'un 5. maddesinin 2. fıkrasının b bendinde düzenlenmektedir. Bu istisna, rızasını belirtemeyecek durumda olan ilgili kişinin rızasına resmiyet kazandırma yolu olarak tanımlanmaktadır.²¹⁸ İnsan hayatını tehdit eden hususların varlığı durumunda kişisel veriler, istisnai olarak işlenebilecektir.²¹⁹ İstisna iki şart halinde karşımıza çıkmakta olup şartlardan ilki kişinin fiili imkansızlık sebebiyle rızasını açıklayamayacak durumda olması, ikincisi ise bu kişinin yahut bir başkasının yaşamı ve vücut bütünlüğünün korunması için veri işleme zorunluğunun bulunmasıdır.²²⁰

Burada üstün özel yarar kavramı ortaya çıkmakta olup, üstün özel yarar; kişisel fayda sağlayan ihtiyaçlarla, diğer kişisel faydalara veya kamusal faydalara göre daha elverişli kabul edilen menfaatler şeklinde tanımlanmaktadır.²²¹ Bu kapsamda birbiriyle çelişen menfaatlerin varlığı halinde birinin diğerine göre daha elverişli görüldüğü bir hukuka uygunluk nedeni ortaya çıkacak, böylece kişinin yaşamına ve vücut dokunulmazlığına ilişkin kişinin rızasına başvurulamayacak bir durum karşısında kişinin rızası aranmaksızın verileri işlenebilecektir.²²²

Madde gerekçesinde bu istisnaya bilinci yerinde olmayan kişinin ameliyat öncesi hangi ilaçları kullandığının tespit edilmesi şeklinde örnek verilmiştir. ²²³ Yine hürriyetinden yoksun bırakılmış kişinin konum bilgilerinin tespiti için telefon bilgilerinin

²¹⁷ Yasemin Avcı, **Kişisel Verilerin Korunması**, Konya Selçuk Üniversitesi, Konya, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.65

²¹⁸ Selami Hatipoğlu, **Kişisel Verilerin Korunması ve İdarenin Sorumluluğu**, Trakya Üniversitesi, Edirne, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.104

²¹⁹ Anı, 2018, s.103

²²⁰ Yonca Dursun, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İşinin Korunması**, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.48

²²¹ Elif Kandilli, **Sağlık Hukukunda Etik Açısından Kişisel Veriler ve Mahremiyet Hakkı**, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.49

²²² Elif Kandilli, 2019, s.50

²²³ Habip Bozkurt, **Kişisel Verilerin İşlenmesinin Hukuki Boyutu**, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.102

kaydedilmesi, HTS kayıtlarına ulaşılması da zaruret haline örnek olarak verilebilir. Bununla birlikte doğal afet neticesinde insanların yakınlarına ulaşmak için isim, soy isim, telefon numarası gibi bilgilerin sosyal medya üzerinden paylaşılması da üstün özel yarar kapsamında değerlendirilebilecek ve bu şekilde işlenen kişisel veriler hukuka aykırılık teşkil etmeyecektir.²²⁴

3. Taraflar Arası Sözleşmenin Varlığı

Taraflar arası bir sözleşmenin imzalanması, kişisel verilerin işlenmesi sonucunu doğurabilmektedir. Bu kapsamda tarafların açık rızalarına gerek kalmaksızın kişisel veriler işlenebilecektir. Örneğin ticari bir sözleşme bakımından tarafların isim ve soy isimlerinin, kimlik ve adres bilgilerinin sözleşmeye yazılması sözleşmenin ifası açısından zorunluluk teşkil etmekte olup bu bilgiler açısından tarafların açık rıza beyanlarına ihtiyaç duyulmayacaktır.²²⁵ Yine bir banka ile yapılacak kredi sözleşmesinde banka kredi başvurusunun yani ilgili kişinin; maaş bordrosu, tapu kaydı, icraya konu borcu olup olmadığı ve teminata ilişkin diğer bilgilerini temin edebilecek bu bilgileri kişinin açık rızasına ihtiyaç duymadan işleyebilecektir.²²⁶ Bununla birlikte sözleşme kapsamında bir ödemenin yapılabilmesi için kişinin banka iban numarası ve iletişim bilgilerinin alınması kişisel verilerin işlenmesinde hukuka aykırılık teşkil etmeyecektir.²²⁷ İşverenin personel planlaması çerçevesinde işçinin yabancı dil durumu, eğitim seviyesi, medeni hali gibi bilgilerini sözleşme ilişkisi çerçevesinde işleyebilmesi yine istisna kapsamında değerlendirilecektir.²²⁸

Haksız fiil sonucu ortaya çıkan zararlar açısından yahut sebepsiz zenginleşmeden doğabilecek olan borç ilişkisi açısından bu istisnanın varlığından söz edilemeyecek, sadece tarafların iradesine dayalı sözleşmeler kapsamında açık rızaya ihtiyaç duymaksızın kişisel veri işlenebilecektir.²²⁹ Bununla birlikte taraflar arasında birden fazla sözleşmenin olması durumunda her sözleşme kendi sınırları içerisinde değerlendirilecek olup bir sözleşmenin geçerli olması için işlenen kişisel veri, diğer sözleşmenin kurulabilmesi için geçerli değilse o kişisel verinin işlenmesi hukuka uygun bir veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilemeyecektir.²³⁰ Farklı sözleşmeler farklı

---

²²⁴ Taştan, 2017, s.168

²²⁵ G. Uyarer, 2019, s.128

²²⁶ Melike Köse Aysun, **Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu**, Seçkin Yayınları, Ankara, 2018, 1. Baskı, s.93

²²⁷ Korkmaz, 2017, s.357

²²⁸ Uncular, 2018, s.150

²²⁹ Çekin, 2018, s.66

²³⁰ Çekin, 2018, s.67

amaçlar için kurulmakta olup sözleşmelerin kurulması için ihtiyaç duyulan kişisel veriler de farklılık arz edebilecektir. Sözleşmede mutabakata varılan borçlar ve haklar kanun gereği başka bir kişiye geçtiğinde yeni taraf açısından da hukuka uygunluk sebebinin varlığından söz edilebilecektir. Örneğin ev sahibinin dairesini satması neticesinde yeni ev sahibi ile kiracı arasındaki ilişkide yeni malik kişisel verileri işleme hakkına sahip olabilecektir.²³¹

Netice itibariyle ilgili kişinin sözleşmenin kurulmasına rıza göstermesi, sözleşmenin geçerliliği için gerekli olan kişisel verilerin işlenmesine de rıza gösterdiği anlamına gelecek ve bu sebeple kişisel veriler açık rıza olmaksızın işlenebilecektir.²³² İnternet üzerinden alışveriş yapan bir kişi istediği ürünü satın aldığı anda kendisinden adres bilgileri istenecek, adres bilgilerinin satıcıya verilmesine binaen ilgili ürün alıcıya gönderilebilecektir. Bu durumda sözleşmenin kurulması için kişinin adres bilgilerinin satıcıya verilmesi zorunluluk arz ettiğinden kişinin açık rızasına gerek duyulmaksızın kişisel verisi olan adres bilgisi işlenebilecektir.²³³

4. Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüklerini Yerine Getirebilmesi

Kanun'un 5. maddesinde bir diğer istisna olan veri sorumlusunun hukuki yükümlülüklerini yerine getirebilmesi amacıyla kişisel verileri işleyebilmesi hususu düzenlenmiştir. Veri sorumlusunun kanunla kendisine yüklenen sorumlulukları yerine getirebilmesi için ilgili kişilerin kişisel verilerini işlemesi noktasında açık rıza şartı aranmayacaktır.²³⁴

Kanun'un gerekçesinde işverenin maaş tespiti için işçinin medeni durumu, çocuk sayısı, sosyal sigorta numarası, banka hesap numarası gibi verilerini işlemesi bu istisnaya örnek olarak verilmiştir. Bununla birlikte işverenin vergi müfettişlerine işçilere ait bilgileri sunması da yine bu istisna kapsamında değerlendirilmektedir.²³⁵

Veri sorumlusunun hukuki yükümlülükleri sebebiyle kişisel veri işleyebilmesi hususundan bahsedebilmek için uygulanan hukukun Türk Hukuku olması gerekmektedir.²³⁶ Türkiye'de veri sorumluları siciline kaydolmuş bir şirketin yurtdışındaki faaliyetleri esnasında, bulunduğu ülke kanunlarına göre sorumlu olduğu bir

---

²³¹ Çekin, 2018, s.67

²³² Beytar, 2018, s.65

²³³ Küzeci, 2019, s.344

²³⁴ Dülger, 2019, s.217

²³⁵ Bozkurt, 2019, s.103

²³⁶ Taştan, 2017, s.171

hususu yerine getirmek için veri işlemesi bu istisna kapsamında değerlendirilemeyecek, işlenen kişisel veri hukuka uygun olarak nitelendirilemeyecektir.²³⁷

5. *Kişisel Verinin Sahibi Tarafından Aleni Hale Getirilmesi*

Alenileşmek; herkese açık, herkesçe bilinebilir olmak anlamına gelmektedir.²³⁸ Kanun'da diğer istisnaların aksine bu istisnaya yönelik herhangi bir örnek verilmemiştir. Kanun'da kişinin kendisi tarafından aleni hale getirilen, böylece diğer kişiler tarafından da bilinebilecek duruma gelen verilerin işlenmesinde, koruma altına alınması gereken hukuki faydanın ortadan kalkacağı ifade edilmektedir.²³⁹ Kişinin kişisel verilerini kamuya açıklaması sonucunda ilgili veriler kamu malı olarak kabul edileceği için bu verilerin işlenmesinde hukuka aykırılıktan bahsedilemeyecektir.²⁴⁰

Kişinin kişisel verisini aleni hale getirmesi için aleni hale getirme iradesinin varlığı gerekmektedir. İrade olmaksızın kişinin kişisel verisinin herkesin ulaşabileceği bir yerde olması o veriyi aleni hale getirmeyecektir.²⁴¹ Örneğin yaşamış olduğu vakaya ilişkin kamuoyu oluşturmak isteyen kişinin kendisi hakkındaki iddianameyi sosyal medya hesabında paylaşması sonucu kişinin kimlik bilgileri, açık adresi binlerce kişi tarafından görülebilecektir.²⁴² Ancak burada kişinin gösterdiği irade kamuoyu oluşturmak olduğundan ilgili veriler alenileştirme olarak değerlendirilemeyecektir.

Kişisel verinin sahibi tarafından aleni hale getirilmesine kişilerin sosyal medya hesaplarında herkese açık olarak fotoğraflarını paylaşması, avukatların kartvizitlerinde iletişim bilgileri, vekalet bilgilerini belirtmesi gibi örnekler verilebilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus kişilerin bu bilgilerini aleni hale getirmesiyle ilgili kişisel verilerin herhangi bir engelle karşılaşmaksızın üçüncü kişiler tarafından da kullanılıp kullanılamayacağıdır. Kanun gereği kişisel veriler işlendikleri amaca bağlı, sınırlı ve ölçülü olarak işlenebilecektir.²⁴³ Zira tüm istisnalarla birlikte kişisel verilerin alenileştirilmesi istisnası da kısmi istisna olup veri sorumlusu her zaman ilkelere uygun davranmakla yükümlüdür.²⁴⁴ Bu kapsamda avukatın ilgili bilgileri paylaşırken vekalet ilişkisi kurma amacı taşıdığı anlaşılmakta olup bu amaç dışında ilgili verilerin işlenmesi

---

²³⁷ Taştan, 2017, s.171

²³⁸ Yonca Dursun, 2019, s.49

²³⁹ Korkmaz, 2017, s.359

²⁴⁰ Beytar, 2018, s.66

²⁴¹ Hatipoğlu, 2019, s.107

²⁴² Kandilli, 2019, s.52

²⁴³ Küzeci, 2019, s.346

²⁴⁴ Avcı, 2019, s.70

istisna kapsamında değerlendirilemeyecek, işlenen kişisel veri hukuka uygun olarak kabul edilemeyecektir. Sosyal medya hesaplarında kişinin “*Sadece Arkadaşlar*” seçeneği kapsamında verilerini paylaşması kişinin iradesini göstermektedir. İlgili kişinin arkadaşları dışındaki üçüncü kişilerin veri işleme faaliyetinde bulunması hukuka uygun bir veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilemeyecektir.

Her somut olayda ilgili kişinin verilerini aleni hale getirmesindeki amaç ve bu amacın sınırları ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Örneğin bir politikacının kendisi hakkında söylenen iddialara kişisel verilerini aleni hale getirerek cevap vermesi karşısında bu verilerin bir gazeteci tarafından gazetede yazılması hukuka aykırılık teşkil etmeyecektir.²⁴⁵

6. Kişisel Verilerin İşlenmesinin bir Hakkın Mevcudiyeti, Korunması veya Bu Hakkın Kullanılması İçin Mecburi Olması

Kanun’un 5. maddesinde ifade edildiği üzere bir hakkın düzenlenmesi, kullanımı yahut korunmasına bağlı olarak veri işleme faaliyetinin zorunlu olduğu durumlarda kişisel veriler açık rıza şartı aranmaksızın işlenebilecektir.

Örneğin sözleşme ilişkisinde taraf olan kişilerin haklarının korunmaması veya haklarının ihlal edilmesi sebebiyle açabilecekleri davada gerekli evrakları dava zamanaşımına kadar saklaması bu istisnaya örnek olarak verilebilmektedir.²⁴⁶ Tarafların işçi ve işveren olduğu bir alacak davasında işçinin maaş bordrosu, adli sicil kaydı, çalışma alanındaki işçiye ait resim vb. gibi verilerin işveren tarafından dava dosyasına sunulması bu istisna çerçevesinde hukuka uygunluk sebebi olarak değerlendirilmektedir.²⁴⁷ Kurul, KVKK’ya ilişkin Uygulama Rehberi’nde sözleşme ilişkisinin bitiminde olası yasal takiplere karşı sözleşme, fatura, kefaletname gibi evrakların zamanaşımı süresinin bitimine kadar saklanması hususunun bu istisnaya örnek teşkil edeceğini ifade etmektedir.²⁴⁸ Kanun’un gerekçesinde ifade edildiği üzere engelli bir vatandaşın araç satın alma işleminde ÖTV’den muaf olabilmek amacıyla engelliliğine ait belgeleri vergi dairesine sunması istisna kapsamında değerlendirilmektedir.²⁴⁹ Kısıtlının haklarının

²⁴⁵ Bengi Ayrancı, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Çerçevesinde İç Denetçilerin Rollerini Üzerine Bir Uygulama**, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.86

²⁴⁶ Emine Hizarci, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun AB Veri Koruma Hukuku Işığında Değerlendirilmesi**, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.126

²⁴⁷ Dursun, 2019, s.51

²⁴⁸ Küzeci, 2019, s.347

²⁴⁹ Kandilli, 2019, s.53

güvence altına alınması için kayyumun yahut vasisinin kısıtlının mali bilgilerini bulundurması yine bu istisna kapsamında örnek teşkil etmektedir.²⁵⁰ YÖK'ün akademisyenleri terfi ettirmek amacıyla kişisel verilerini açık rızaları olmaksızın işlemesi yine bu istisnanın bir görünümüdür.²⁵¹ Bununla birlikte yukarıdaki başlıklarda da ifade edildiği üzere veri işlemede ölçülülük ve zorunluluk ilkelerine riayet edilmesi gerekmektedir.²⁵²

7. Veri Sorumlusunun Meşru Menfaati

Meşru menfaat hukuk düzeni bünyesindeki her türlü iktisadi, hukuki, kişisel menfaat olarak ifade edilmektedir.²⁵³ Veri sorumlusunun meşru menfaati gereği kişisel veri işlemesi hukuka uygun bir veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilecektir. Veri sorumlusu bu şekilde kişisel veri işleme faaliyetinde bulunurken ilgili kişilerin temel hak ve hürriyetlerine zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alacaktır.

Veri sorumlusunun meşru menfaati nedeniyle kişisel verileri işlemesi faaliyeti suistimale açık bir istisna olarak karşımıza çıkmaktadır. Veri sorumlusu yukarıda izah edilen istisnaların ve kişinin açık rızasının bulunmaması karşısında meşru menfaat istisnası kapsamında veri işleme faaliyetinde bulunabilmektedir. Bu tür veri işleme faaliyetlerinin önüne geçilmesi için meşru menfaat kavramının sağlam bir zemine oturtulması gerekmektedir.

Hukuka aykırı olarak elde edilmiş veriler açısından meşru menfaat kavramından söz edilemeyecek, bu şekilde elde edilmiş verilerin işlenmesi de hukuka uygun bir veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilemeyecektir.²⁵⁴ Meşru menfaat faal, belirli ve mevcut olmalıdır. Sonradan doğacak bir menfaat için önceden veri işleme faaliyetinde bulunulamayacaktır.²⁵⁵ Veri sorumlusunun veri işlemedeki menfaati, veri sahibinin temel haklarını olumsuz etkilememeli, etkilese dahi bu etkinin sonuçları veri sorumlusunun elde edeceği faydaya kıyasla daha güçsüz konumda olmalıdır.²⁵⁶ Anayasa Mahkemesi bu istisna ile ilgili olarak meşru menfaat kavramının belirsiz olmadığını, çalışanların temel hak ve hürriyetlerine zarar getirmemek şartıyla kişiler ve veri sorumlusu arasında menfaat dengesinin gözetilmesi gerektiğini ifade etmiş, konuyu örneklemek içinde çalışanların

---

²⁵⁰ Hatipoğlu, 2019, s.106

²⁵¹ Taştan, 2017, s.172

²⁵² Bozkurt, 2019, s.105

²⁵³ Çekin, 2018, s.72

²⁵⁴ Çekin, 2018, s.72

²⁵⁵ Dülger, 2019, s.219

²⁵⁶ Dülger, 2019, s.219

maaş zamları, sosyal hakları gibi düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla veri sorumlularınca verilerin işlenebileceğini, bu tür idari yapılandırmalara dayanarak şirketin terfi gibi yönetsel kararlarına veri sorumlularınca imza atılabileceğini, bu hususların veri sorumlusunun menfaatini ifade ettiğini belirtmiştir.²⁵⁷ Anayasa Mahkemesi kararından da anlaşılacağı üzere veri sorumlusunun menfaatiyle veri sahibinin temel hakları yarış halinde olup iki menfaatin yarışında ilgili kişinin temel hak ve hürriyetlerinin zarar görmemesi şartıyla veri sorumlusunun menfaati üstün tutulmaktadır.²⁵⁸

Kişisel verinin işlenmesi amacıyla meşru menfaat arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır. Amaçla menfaat arasında bağ bulunsa dahi kişisel veri işlenmeden başka bir yöntemle ilgili menfaat sağlanabiliyorsa meşru menfaat bu istisnasına başvurulmamalı, ilgili yöntem hangisiyse o tercih edilmelidir.²⁵⁹

Suistimale açık olabilecek bu istisna kapsamında meşru menfaat kavramı olabildiğince dar yorumlanmalı, sınırları belirlenmelidir. Meşru menfaat şartı gerek veri sorumlusunun başvurabileceği son çare olarak gerek veri sorumlusunun veri işleyebilmesi için ucu açık bir yöntem olarak değerlendirilmemelidir.²⁶⁰

Sonuç olarak veri sorumlusu, kişisel veri işleme faaliyetinde sorumluluklarının ne olduğunu her zaman gözetmeli, menfaatleri ve ilgili kişinin hakları arasındaki dengeyi sağlamak için özen göstermelidir.²⁶¹

C. Veri Sahibinin Hakları

KVKK'da veri sahibi kişisel verileri işlenen ilgili kişi yani gerçek kişi olarak ifade edilmekte olup kanun sadece gerçek kişinin kişisel verilerini koruma altına almaktadır. Bununla birlikte kanundaki tanım gereği tüzel kişiye ait verinin gerçek bir kişiyi belirlemesi yahut belirlenebilir kılması durumunda da yine işlenen veri kanun kapsamında koruma altına alınmaktadır. Burada korunan tüzel kişiliğin menfaati değil, kanun gereği belirlenen ya da belirlenebilecek gerçek kişinin menfaatidir.²⁶²İlgili kişinin hakları Kanun'un 11.maddesinde düzenlenmiş olup bu haklar aşağıda ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

---

²⁵⁷ G. Uyarer, 2019, s.130

²⁵⁸ Taştan, 2017, s.173

²⁵⁹ Çekin, 2018, s.72

²⁶⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi**, KVKK Yayınları, Ankara, 2018, 1. Baskı, s.79

²⁶¹ Ira S. Rubinstein, Gregory T. Nojeim, Ronald D. Lee, **Systematic government access to personal data: a comparative analysis**, International Data Privacy Law, Cilt: 4, Sayı: 2, 2014, s.98

²⁶² Bozkurt, 2019, s.122

1. Kişisel Veri İşlenip İşlenmediğini Öğrenme Hakkı

İlgili kişi zaman kısıtlaması olmaksızın istediği an verilerinin işlenip işlenmediğini veri sorumlusuna başvurmak suretiyle öğrenme hakkına sahiptir. Kişinin bu hakkı kendi kişisel verisinin işlenip işlenmediği faaliyetiyle sınırlıdır. İlgili kişi kendisiyle ilgisi olmayan veri işleme faaliyeti hususunda bilgi alma hakkına sahip değildir. İlgili kişinin kendisi hakkında hangi kişisel verilerin işlenip işlenmediğini öğrenmesi yasal haklarını kullanabilmesi için büyük önem arz etmektedir.²⁶³Bu hakla kişisel verilerin işlenmesi faaliyetinin olabildiğince şeffaf olması hedeflenmiştir.²⁶⁴Böylece veri sorumlusunun “*ne de olsa işlediğim veriler, veri sahibince kontrol ediliyor*” anlayışının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

İlgili kişi işlenen kişisel verilerini öğrenme hakkına sahiptir. Zaman yönünden Kanun’da herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. İlgili kişi amacına ulaşana dek kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme hakkını kullanabilecektir. İlgili kişinin bu hakkı tek kullanımlık bir hak değildir.²⁶⁵

Yukarıdaki başlıklarda ifade edildiği üzere kişisel verinin elde edilmesi, paylaşılması, aktarılması, silinmesi, yok edilmesi gibi faaliyetlerin bütünü kişisel veri işleme faaliyetleri olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda kişisel veri işlenmeyip muhafaza edilse dahi ilgili kişi muhafaza edilen veriler yönünden de öğrenme hakkını kullanabilecektir.²⁶⁶

Kişisel verisinin işlenip işlenmediğini öğrenmek isteyen ilgili kişiye bildirimin nasıl yapılacağı Kanun’da açık bir şekilde düzenlenmemiş olup bildirimin ispat yönünden yazılı şekilde yapılmasının daha isabetli olacağı bununla birlikte elektronik ortamdan da bildirimde bulunulabileceği ifade edilmektedir.²⁶⁷Bildirim açık ve anlaşılır bir şekilde yapılmalıdır. Nitekim kişinin haklarını doğru bir şekilde kullanması, kendisine yapılan bildirimin açık ve anlaşılır olmasına bağlıdır.²⁶⁸Kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme hakkına sahip olan ilgili kişi, verileri işlenmese dahi verilerinin işlenmediğine yönelik bir tespit yazısını veri sorumlusundan isteyebilecektir.²⁶⁹

---

²⁶³ Develioğlu, 2017, s.83

²⁶⁴ Aydın, 2015, s.118

²⁶⁵ Nilgün Başalp, **Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2004, 1. Baskı, s.48

²⁶⁶ Çekin, 2018, s.89

²⁶⁷ Çekin, 2018, s.90

²⁶⁸ Uyarer, 2019, s.140

²⁶⁹ Başalp, 2004, s.49

Netice itibariyle ilgili kişinin verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme hakkında önem arz eden iki unsur, ilgilinin kişisel haklarını etkin bir şekilde kullanması ve idarenin şeffaflığının sağlanmasıdır.²⁷⁰ İlgili kişi hangi verilerinin işlendiğini öğrenerek menfaatlerini koruma altına alabilecek, veri sorumlusu da şeffaflık ilkesi gereği lüzumundan fazla veri işleme faaliyetinden çekinecektir.

2. Bilgi Talep Etme Hakkı

İlgili kişi verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenebildiği takdirde bilgi talep etme hakkına sahip olacaktır.²⁷¹ İlgili kişinin bilgi talep etme hakkı kişisel verileri üzerinde yapılan değişikliklerin öğrenilmesi buna binaen ilgili verilerin düzeltilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. İlgili kişi verilerinin doğru ve güncel olup olmadığını tespit edebilecek, böylece yanlış işlenmiş veya güncelliğini yitirmiş verilerinin düzeltilmesini talep edebilecektir. Bununla birlikte ilgili kişi kişisel verilerinin kanuna uygun olarak aktarılıp aktarılmadığını da araştırıp öğrenebilecektir.²⁷² Bilgi talep etme hakkı ile birlikte ilgili kişi, veri işleme faaliyetinde verilerinin belirli, açık, meşru amaç ilkesi ile uyumlu olup olmadığını, veri işleme faaliyetinde sınırlı ve ölçülü işleme ilkesine riayet edilip edilmediğini kontrol etme şansına sahip olabilecektir.²⁷³

İlgili kişi; herhangi bir ücret ödmeden herhangi bir engelle karşılaşmaksızın kişisel verilerinin işlenip işlenmediği, kişisel verilerinin hangi sebeple işlendiği, veri transferi yapılacak alıcıyı ya da alıcı grupları, verilerin hangi amaca dayanarak işlendiği noktasında bilgi alma hakkına sahiptir.²⁷⁴

Bilginin talep edilmesi, kişisel verilerin korunmasında diğer hakların ve ilkelerin kaynağı niteliğinde olup bu hak ve ilkelere işlerlik kazandıran ana ilke konumundadır.²⁷⁵ Bir hukuk devletinde yönetilenlere hukuki güven ortamının sağlanması şarttır. Bu kapsamda idarenin gerçekleştirdiği işlemlerden ve eylemlerden bireyin haberdar olmaması güven ortamının sağlanamamasına yol açacaktır. Bu kapsamda bu

---

²⁷⁰ Korkmaz, 2017, s.123

²⁷¹ Çekin, 2018, s.90

²⁷² Seda Aydın, **Bankacılık Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesinin Bireyler Üzerinde Algısı ve Etkileri**, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, 2018, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.38

²⁷³ Avcı, 2019, s.83

²⁷⁴ Ayrancı, 2019, s.104

²⁷⁵ Bozkurt, 2019, s.122

güven mekanizmasının sağlanmasında temel araçlardan biri bilgi edinme, bilgiyi talep etme hakkıdır.²⁷⁶

3. *Kişisel Verilerin İşlenme Amacını ve Amacına Uygun İşlenip İşlenmediğini Öğrenme Hakkı*

İlgili kişi, kişisel verilerinin hangi amaçla işlendiğini öğrenme hakkına sahiptir. Öyle ki hukuka uygun bir veri işleme faaliyetinden söz edilebilmesi için veri sorumlusu ilgili kişiye hangi veriyi hangi amaçla işlediğini açıklamak zorundadır. Kişisel verilerin işlenmesi istisnaları dışında ilgili kişinin kişisel verileri yalnızca ilgilinin açık rızası alınarak işlenebilir. Bu kapsamda yukarıda “*Açık Rıza*” başlığı altında da ifade edildiği üzere hukuka uygun bir açık rıza ilgili kişinin aydınlatılmasına bağlıdır. Hukuka uygun bir açık rıza metni genel nitelikte olmamalı, hangi verinin hangi amaçla işleneceği noktasında ilgili kişi aydınlatılmalıdır. Açık rıza, ilgili kişinin özgür iradesi ile verilmelidir. İlgili kişi kişisel verilerinin hangi amaçla işlendiğini öğrenerek amaç dışı veri işleme faaliyetinin önüne geçebilecektir.

4. *Kişisel Veriyi Elde Eden Üçüncü Kişileri Öğrenme Hakkı*

Kanun’un 8. ve 9. maddesinde kişisel verilerin yurt içinde ve yurt dışında aktarılması düzenlemektedir. Kişisel veriler kural olarak ilgili kişinin açık rızası alınarak işlenmektedir. Aynı şekilde ilgili kişinin verilerinin aktarılmasında da temel araç açık rızadır. Ancak gerek kişisel verilerin işlenmesinde gerek özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde Kanun’da yer alan istisnalardan birinin varlığı halinde ilgili veriler açık rızaya ihtiyaç duyulmaksızın işlenebilecek ve aktarılabilecektir.

Veri sahibi ilgili kişi gerek yurt içinde gerek yurt dışında verilerinin aktarıldığı üçüncü şahısları bilme hakkına sahiptir.²⁷⁷ Bu hakka karşılık olarak veri sorumlusu da aydınlatma yükümlülüğü kapsamında talep üzerine kişisel verilerinin kimlere aktarıldığını ilgili kişiye açıklamakla mükelleftir. Veri sahibi ilgili kişinin bu hakkı verilerinin hukuka aykırı olarak aktarılması ihtimaline karşı bir savunma mekanizmasıdır. Açık rızası alınmaksızın kişisel verisi işlenen ilgili kişi bu durumda Kişisel Verileri Koruma Kurulu’na şikâyet hakkını kullanabilecektir.

5. *Kişisel Verilerin Düzeltilmesini İsteme Hakkı*

---

²⁷⁶ Hatipoğlu, 2019, s.96

²⁷⁷ A. Öngün, 2019, s.209

Kanun'un 4. maddesinde işlenen kişisel verilerin doğru ve güncel olması gerektiği düzenlenmiştir.²⁷⁸ İlgili kişi kanun kapsamında hatalı veya eksik işlenmiş kişisel verisinin düzeltilmesini talep etme hakkına sahiptir.²⁷⁹ Bilgi edinme hakkı kişinin temel hak ve özgürlükleri ile doğrudan bağlantılı olup kişinin ilgili bilgiyi öğrenmekle birlikte hatalı olan bilgisini de düzeltme hakkına sahip olduğu kabul edilmektedir.

Farklı bir yere taşınmış, internet ortamında alışveriş yapan ilgili kişinin adresinin kayıtlı olduğu alışveriş sitesinden bir ürün alması neticesinde ürünün eski adresine gönderilmesi, ilgili kişinin adres bilgisini değiştirmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Bu bakımdan ilgili kişi veri sorumlusu alışveriş sitesinden adres bilgilerinin değiştirilmesini talep edebilecektir. İşlenmiş kişisel verilerin sürekli güncel tutulması gerek veri sorumlusu gerek ilgili kişi açısından büyük önem arz etmektedir. Hatalı veya eksik tutulan kişisel veriler üzerinden bir veri işleme faaliyetinde bulunulması ilgili kişinin haklarını zedeleyebilecektir. Bu tarz durumlarla karşılaşmaktan kaçınmak için Kanun, ilgili kişiye kişisel verilerinin düzeltilmesini talep etme hakkını sunmuştur.

İlgili kişi eksik verilerin tamamlanması, hatalı verilerin düzeltilmesi yönünde talebini bildirdikten sonra veri sorumlusu talep doğrultusunda gereğini yapmakla mükelleftir. Veri sorumlusu ilgili verilerin düzeltilmesi hususunda direnirse hukuka aykırı veri işleme faaliyeti sebebiyle ilgili kişi veri sorumlusundan ortaya çıkan zararın giderilmesini talep edilebilecek veya Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na şikâyetle bulunabilecektir.²⁸⁰

Kişisel verilerin düzeltilmesini talep etme hakkı veri sorumlusu tarafından ilgili kişiye kişisel verinin hatalı olduğu yönünde bir bildirimde bulunulması aracılığıyla olabileceği gibi kişinin kendisinin bunu tespit etmesi durumunda da kullanılabilecek bir haktır.²⁸¹

6. Kişisel Verilerin Silinmesini ve Yok Edilmesini İsteme Hakkı

Kanun'un 11. maddesinde ifade edildiği üzere ilgili kişi kişisel verilerinin silinmesini veya yok edilmesini talep edebilecektir. Talep halinde veri sorumlusu; ilgili veriyi silmeli veya yok etmelidir.²⁸² Kişisel verilerin silinmesi veya yok edilmesi ilgili

---

²⁷⁸ Bekir Gürses, **AB ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması-Mevzuat Uyumuna Yönelik Bir Değerlendirme**, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.61

²⁷⁹ Develioğlu, 2017, s.88

²⁸⁰ Avcı, 2019, s.84

²⁸¹ Hatipoğlu, 2019, s.97

²⁸² Gürses, 2019, s.64-65

kişinin talebi üzerine yahut veri sorumlusu tarafından talep olmaksızın gerçekleştirilebilmektedir.²⁸³

GDPR’da ilgili kişinin kişisel verilerinin silinmesini yahut yok edilmesini isteme hakkı unutulma hakkı olarak ifade edilmektedir. Kanunumuzda belirtilen ilgili kişinin kişisel verilerinin silinmesi ve yok edilmesini talep etme hakkı, GDPR’da belirtilen unutulma hakkının bir görünümüdür. Unutulma hakkı; kişinin geçmişteki ve doğru nitelikteki bilgilerini, zamanın geçmesiyle erişimden kaldırılmasını yahut gündeme getirilmemesini talep etme hakkı olarak tanımlanmaktadır.²⁸⁴

İlgili kişi, kişisel verilerinin veri sorumlusu tarafından suistimal edilmemesi, keyfi şekilde kullanılmaması amacıyla tedbir mahiyetinde kişisel verilerinin silinmesini talep edebilmektedir. Hukuki şartların varlığı halinde veriler silinecek, veri sorumlusunun veri üzerindeki hakimiyeti de silinme işlemiyle birlikte son bulacaktır.²⁸⁵

Kişisel verilerinin düzeltilmesi, silinmesi, yok edilmesi işlemlerinden yararlanmak için ilgili kişinin bilgi talep etme hakkını kullanma zorunluluğu bulunmamaktadır. İlgili kişi bilgi talep etmese, bu konuda bilgilendirilmese dahi ilgili verilerin silinmesini, yok edilmesini talep edebilecektir.²⁸⁶

7. *Düzeltilme veya Silme Taleplerinin Üçüncü Kişilere Bildirilmesini İsteme Hakkı*

Kanun ilgili kişiye kişisel verilerinin silinmesini, yok edilmesini talep etme hakkı tanıdığı gibi bunların üçüncü kişiye bildirilmesi hakkını da tanımaktadır. Öyle ki ilgili kişinin kişisel verileri sadece veri sorumlusunda bulunmamakta, veri sorumlusu tarafından bu veriler üçüncü kişilerle de paylaşılabilmektedir. Bunun neticesinde veri sorumlusundan ilgili kişisel verilerinin silinmesini, yok edilmesini talep eden ilgili kişi, bu verilerinin kimlere aktarıldığını öğrenme hakkına sahip olmakta ve böylece üçüncü kişilerin bünyesinde bulunan kişisel verilerinin de silinmesini, yok edilmesini talep edebilmektedir. Üçüncü kişilere bildirilme hakkı ilgili verilerin üçüncü kişiler tarafından doğru ve güncel tutulması ilkesine de uygunluk teşkil etmektedir.²⁸⁷

İlgili kişiler önemsemeyerek paylaştıkları verileriyle yıllar sonra tekrar karşılaşabilmektedir. Örneğin gençlik döneminde paylaşılan uygunsuz fotoğraflar

---

²⁸³ Bozkurt, 2019, s.125

²⁸⁴ Hatipoğlu, 2019, s.98

²⁸⁵ Ayrancı, 2019, s.105

²⁸⁶ Ayrancı, 2019, s.105

²⁸⁷ A. Öngün, 2019, s.212

nedeniyle ilgili kişinin iş başvurusu reddedilebilmektedir.²⁸⁸ Bu tür durumlarla karşılaşmamak için Kanun ilgili kişiye, düzeltme veya silme taleplerinin üçüncü kişilere bildirilmesini isteme hakkını sunmuştur. Her ne kadar bu husus Kanun'un 11. maddesinin 1. fıkrasının f bendinde kendine yer bulmuşsa da Kanun'da belirtilen silme ve yok edilme işlemleri dışında ilgili kişi, verilerinin anonim hale getirilmesini de talep edebilecektir.

Veri sorumlusundan aldığı yetkiyle veri işleme faaliyetinde bulunan veri işleyenlerin de sorumluluğu bulunmaktadır. İlgili kişi veri sorumlusuna talebini ilettiğinde veri sorumlusu veri işleyen kişilere bu hususu bildirecek ve veri işleyenler de ilgili kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi taleplerini yerine getirecektir.

8. İtiraz Hakkı

Kanun'un 11. maddesinde ifade edildiği üzere ilgili kişi kişisel verilerinin işlenmesine itiraz etme hakkına sahiptir.²⁸⁹ Kişisel veriler kanuna aykırı şekilde elde edilmiş veya işlenmişse ilgili kişi itiraz etme hakkını kullanabilecektir.²⁹⁰ Kanun'da otomatik sistemler aracılığıyla kişisel veri işleme faaliyetinde bulunulması sonucu kişinin aleyhine bir durumun ortaya çıkması halinde ilgili kişinin itiraz edebileceği ifade edilmiştir. Buradan da anlaşılabacağı üzere ilgili kişinin bu hakkını kullanabilmesi iki şarta bağlanmıştır. Bunlardan biri verinin otomatik sistemler aracılığıyla işlenmesi ikincisi ise veri işleme sonucunda ilgili kişinin zarara uğramasıdır.²⁹¹

Bilgisayar yazılımları aracılığıyla ilgili kişiye iş başvurusunda psikolojik bir değerlendirme yapılması ve değerlendirme sonunda ilgili kişinin işe alınmaması durumunda itiraz hakkından söz edilebilecektir. Ancak dikkat edilmesi gereken husus Kanun'da da geçtiği üzere "*işlenen verilerin münhasır otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi*" hususudur. Şöyle ki eğer bu psikolojik değerlendirme bir yazılım sistemi dışında elle doldurulan bir anket neticesinde yapılmışsa burada otomatik olmayan yöntemlerden söz edilmekte ve itiraz hakkı öngörülmemektedir.²⁹²

Veri sahibi ilgili kişi hukuka aykırı veri işleme faaliyetini öğrendikten sonra ilgili veri sorumlusuna başvurmalıdır. Kanun'un 13. maddesine göre veri sahibi veri sorumlusuna başvurduktan sonra talebinin reddedilmesi, talebi neticesinde yapılan açıklamayı yeterli bulmaması veya kendisine otuz gün içerisinde cevap verilmemesi

---

²⁸⁸ Çekin, 2018, s.96

²⁸⁹ Hatipoğlu, 2019, s.98

²⁹⁰ Ayrancı, 2019, s.105

²⁹¹ A. Öngün, 2019, s.213

²⁹² Avcı, 2019, s.85

halinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na şikâyet yoluna başvurabilecektir. Başvuru, veri sorumlusunun verdiği yanıtın öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün, her hâlükârda veri sorumlusuna başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde yapılmalıdır.²⁹³ Kendisine altmış gün içinde yanıt verilmemiş ise veya olumsuz yönde yanıt verilmişse ilgili kişi bu sefer idari yargı merciine başvurabilecektir. İtiraz neticesinde veri sorumlusu, ilgili kişinin itirazını yerinde bulursa itiraza konu kişisel verileri artık işleyemeyecektir.

Zaman geçtikçe kişisel veriler farklı yöntemlerle elde edilmekte ve belirli amaçlar için kullanılabilmektedir. Örneğin internette gezinirken bir alışveriş sitesinde bir ürünü incelediğimizde, aynı ürün farklı internet sitelerine girdiğimizde de karşımıza çıkabilmektedir. Bu tür durumlarda internet üzerinden sevdiğimiz yahut sevmediğimiz olaylar, ürünler gibi kategorik bir şekilde hakkımızda bir profil oluşturulmaktadır. Bunun sayesinde haberimiz dahi olmadan kişisel verilerimizin işlenmesiyle pazarlama stratejileri belirlenebilmekte, kişilik haklarımız ihlal edilebilmektedir. Bu kapsamda itiraz hakkı ilgili kişinin kişilik haklarının ihlal edilmesinin engellenmesi amacıyla başvuru bir yöntem olarak değerlendirilecektir.

9. Tazminat Hakkı

Kanun'un 11. maddesinde ilgili kişinin hukuka aykırı kişisel veri işleme faaliyeti sebebiyle zarara uğraması durumunda zararın tazminini talep edebileceği ifade edilmiştir.

Tazminat hakkından söz edilebilmesi için öncelikle işlenen verinin hukuka aykırı olarak işlenmesi gerekmektedir. Kişisel veriler, Kanun'un 5. maddesinde belirtilen veri işleme şartları dahilinde işlenmişse hukuka aykırı veri işleme faaliyetinden söz edilemeyecek ve tazminata hak kazanılamayacaktır. Bununla birlikte hukuka aykırı veri işleme faaliyeti ile hak ihlali arasında illiyet bağının mevcudiyeti de aranmaktadır.

Kanun'da her ne kadar kusur şartı aranmamışsa da Kanun'un 12. maddesinde veri güvenliğine ilişkin olarak veri sorumlusunun yükümlülükleri düzenlenmektedir. Bu kapsamda veri sorumlusunun kusur sorumluluğu ve özen sorumluluğundan söz edilebilecektir. Zarar veri sorumlusunun kusuru ile ortaya çıkmışsa ilgili kişi veri sorumlusunun kusurlu olduğunu ispat etmekle mükelleftir.²⁹⁴ Zarar veri sorumlusunun

²⁹³ Kerim Kılıç, **Kişisel Verilerin Korunması ve 6698 Sayılı Kanun**, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2016, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.101

²⁹⁴ Çekin, 2018, s.102

özensiz davranışları neticesinde ortaya çıkmışsa ispat yükümlülüğü veri sorumlusunda olacaktır.

İlgili kişi bir önceki başlıkta da ifade edildiği üzere önce veri sorumlusuna başvuracak ve zararının giderilmesini talep edecektir. Sonuç alınamadığı takdirde Kurul’a şikâyet yöntemine başvuracaktır. Kanun’un 14. maddesinde kişilik haklarının ihlal edilmesi durumunda genel hükümlere atıf yapıldığı anlaşılmakta olup ilgili kişi adli yahut idari mercilere başvurabilecektir. Bu kapsamda veri sorumlusunun gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması durumunda ilgili kişi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu kapsamında maddi veya manevi tazminat talep etme hakkına sahip olacaktır. Veri sorumlusunun kamu hukuku tüzel kişiliği olması durumunda ise ilgili kişi idari yargı çerçevesinde dava açmak suretiyle zararlarının giderilmesini talep etme hakkına sahip olacaktır.²⁹⁵

D. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri

1. Aydınlatma Yükümlülüğü

Aydınlatma yükümlülüğü Kanun’un 10. maddesinde düzenlenmiş olup veri sorumlusu veya veri işleyen, ilgili kişiye; hangi kişisel verilerin işlendiği, hangi kişisel verilerin kimlere hangi amaçla aktarıldığı, kişisel verilerin hangi sebeple ve yöntemlerle elde edildiği hususlarında ilgili kişinin hakları çerçevesinde bilgi vermekle yükümlüdür. İlgili kişinin veri işleme faaliyetinde aydınlatılması veri güvenliği için büyük önem arz etmektedir. Verilerinin işlendiğinden haberdar olmayan ilgili kişi haklarından tam manasıyla faydalanamayacaktır. Bu bakımdan ilgili kişinin aydınlatılması hem kişinin haklarını kullanabilmesi için verimlilik arz edecek hem de veri sorumlusuna veri işleme faaliyeti esnasında şeffaf bir yönetim sorumluluğu getirecektir.²⁹⁶ Kanun’un veri sorumlusuna getirdiği bu yükümlülükle veri sorumlusu keyfi olarak veri işleme faaliyetinde bulunamayacak, daima veri sahibi ilgili kişinin denetimi ve gözetimi altında olacaktır. Bu şekilde yapılan bir veri işleme faaliyeti dürüstlük ilkesi ve şeffaflık ilkesinin bir gereğidir.²⁹⁷

Kanun’da genel hatlarıyla ifade edilen aydınlatma yükümlülüğü ayrıntılı olarak Kurum tarafından yayımlanan “*Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde*

---

²⁹⁵ Kılıç, 2016, s.102

²⁹⁶ Ayranç, 2019, s.96

²⁹⁷ Avcı, 2019, s.86-87

Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” ile düzenlenmiştir. Tebliğe göre aydınlatma yükümlülüğü veri sorumlusu tarafından sözlü veya yazılı yapılabileceği gibi işyerinde ilan panosuna asma, internet sitesinde yayınlanma, ses kaydı, çağrı merkezi gibi fiziksel veya dijital araçlarla yapılabilmektedir.²⁹⁸

Aydınlatma yükümlülüğü her veri açısından farklılık gösterebilmektedir. Veri sorumlusunun işlediği her yeni veri için aydınlatma yükümlülüğü tekrar devreye girecektir.²⁹⁹ Veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmesi için ilgili kişinin talepte bulunmasına gerek yoktur. İlgili kişi talepte bulunmasa dahi veri sorumlusu aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmelidir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğine dair ispat yükü veri sorumlusundadır.³⁰⁰

Açık rıza ve aydınlatma yükümlülüğü birbirinin yerini dolduramaz niteliktedir. İki hususunda farklı araçlarla yapılması gerekmektedir. Kişi öncelikle hangi verisinin hangi amaçla işleneceği noktasında aydınlatılmalı sonrasında ise kişinin açık rızası alınmalıdır.³⁰¹ Nitekim Tebliğ’de de açık rızanın ve aydınlatma yükümlülüğünün ayrı ayrı yerine getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Eğer elde edilen kişisel veri ilgili kişiden alınmamış ise Tebliğ’de belirtildiği üzere aydınlatma; verinin elde edilmesinden itibaren makul bir süre içerisinde, verinin ilgili kişiyle iletişim kurma amacıyla kullanılması durumunda ilk iletişimin kurulduğu anda, veri aktarılıyor ise ilk aktarımın yapıldığı esnada yapılmalıdır.³⁰²

Veri sorumlusu aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirirken hangi verilerin hangi amaçlarla işleneceği noktasında sade ve anlaşılır bir dil kullanmalı, ilgili kişinin anlayacağı şekilde bir aydınlatma yapmalıdır.³⁰³ Veri sorumluları siciline kaydedilen bilgiler ile aydınlatma yükümlülüğü kapsamında aydınlatma yapılan bilgiler birbiriyle uyusmak zorundadır. Sicile kaydedilen her veri için aydınlatma yapılmış olması şarttır.

2. İlkelerle Paralellik Gösterme

---

²⁹⁸ Bozkurt, 2019, s.118

²⁹⁹ Bozkurt, 2019, s.118

³⁰⁰ Ayrançı, 2019, s.96

³⁰¹ Hizarci, 2019, s.134

³⁰² Berrak Yılmaz, **Türk Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması**, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2019, Yayımlanmamış Doktora Tezi, s.112

³⁰³ Bozkurt, 2019, s.118

Kişisel verilerin işlenmesi ilkeleri “*Kişisel Veri İşleme Faaliyetinde Temel İlkeler*” başlığında açıklanmış olup veri işleme faaliyetinde bulunan veri sorumlusunun bu ilkeler çerçevesinde hareket etmesi zorunludur.

3. İşleme Şartları ile Paralel Olma

Veri sorumlusu gerek kişisel veriler gerek özel nitelikli kişisel veriler açısından Kanun’da belirtilen şartlara uygun bir şekilde veri işleme faaliyetinde bulunmalıdır. “*Özel Nitelikli Kişisel Veriler*” ve “*Özel Nitelikli Olmayan Kişisel Verilerin İşlenme Şartları*” başlıklarında bu hususlara detaylıca değinilmiş olup veri sorumlusu ilgili şartlar dahilinde veri işleme faaliyetinde bulunmalı, şartlar dahilinde veri işleme faaliyetinde bulunamıyor ise ilgili kişinin açık rızasını almalıdır. Veri işleme faaliyetinin istisnalar kapsamında gerçekleştirilememesi ve ilgili kişinin açık rızasının alınamaması durumunda ilgili kişiye ait o kişisel veri hiçbir suretle işlenemeyecektir.

4. Silme, Yok Etme, Anonim Hale Getirme

“*Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi, Anonim Hale Getirilmesi*” ve “*Kişisel Verilerin Silinmesini ve Yok Edilmesini İsteme Hakkı*” başlıklarında da ayrıntılı olarak ifade edildiği üzere kişisel verileri silme, yok etme, anonim hale getirme yükümlülükleri veri sorumlusuna aittir.

5. Kurulu Bilgilendirme

Veri sorumlusu, kişisel verilerin hukuki olmayan yöntemlerle elde edilmesi halinde gerek ilgili kişiyi gerek Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nu bu husus hakkında bilgilendirmekle yükümlüdür. Kişisel verileri işleme ve bu verilere erişme yetkisi veri sorumlusuna ve onun verdiği yetkiyle veri işleme faaliyetinde bulunan veri işleyene aittir. Bu bakımdan veri sorumlusunun kasıtlı olarak yetkili olmayan bir üçüncü kişiye verileri aktarması veya üçüncü kişinin verilerin bulunduğu yazılımı ele geçirmesi gibi durumlarda hukuka aykırı bir veri işleme faaliyetinden söz edilecek olup Kanun bu tür durumlarda veri sorumlusuna Kurul’u bilgilendirme yükümlülüğünü getirmiştir.³⁰⁴

Kanun’un 12. maddesinde Kurul’u bilgilendirme yükümlülüğü ifade edilmiş olup “*en kısa süre*” ifadesi Kanun’da ana hatlarıyla belirlenmemiştir. Kurul, ilan etmediği bir kararında veri ihlali durumunda ilgili kişiye bu durumu 17 ay, kurula ise 10 aylık

---

³⁰⁴ Avcı, 2019, s.91

gecikmeyle bildiren veri sorumlusuna süre aşımı sebebiyle idari para cezası vermiştir.³⁰⁵ Bu soruna çözüm üretmek amacıyla Kurul, yorum farklılıklarını en aza indirmek için GDPR ile uyumlu olma amacıyla 72 saat kuralını benimsemiştir. Veri sorumlusu ihlali öğrenmesinden itibaren 72 saat içerisinde Kurul'a ve ilgili kişiye bildirimde bulunacaktır. Gecikme yaşanması durumunda da veri ihlal formu ile birlikte gecikme sebeplerini ve varsa sunamadığı belgeleri de daha sonra sunabilmek amacıyla Kurul'a bildirimde bulunabilecektir.

Veri ihlalinin kendisine bildirilmesiyle Kurul; ihlal edilen verinin niteliği, ihlalden kaç kişinin etkilendiği, veri sorumlusunun aldığı tedbirleri toplu bir şekilde değerlendirecek ve gerekli gördüğü takdirde Kurum internet sayfasından kararını yayınlayabilecektir.³⁰⁶

Veri ihlalinin Kurul'a bildirilmesinin sebebi, ihlalin büyümesini engellemek ve tekrarının yaşanmaması amacıyla önleyici faaliyette bulunmaktır. Burada veri sorumlusunun kusur sorumluluğunun bir önemi bulunmamakta olup bildirim yükümlülüğü kusur ve özenden yükümlülüğünden bağımsız bir yükümlülüktür.³⁰⁷

Veri ihlali veri sorumlusunun bizzat kendisi tarafından değil de ondan aldığı yetkiyle veri işleme faaliyetinde bulunan veri işleyenin gözetiminde gerçekleşmişse bildirimde bulunma yükümlülüğü yine veri sorumlusuna aittir. Veri işleyen veri sorumlusuna geç bildirimde bulunmuş ise cezaya katlanan veri sorumlusu veri işleyene rücu edebilecektir.³⁰⁸

6. Teknik ve İdari Tedbirlerin Alınması

Veri güvenliği kişisel verilerin elde edilmesiyle başlayan ve imhasına kadar devam eden süreçte veri sorumlusu tarafından alınması gereken tüm önlemleri ifade etmektedir.³⁰⁹ Teknik ve idari tedbirlerin alınması da bu önlemlerin içerisinde olup Kanun'un 12. maddesinde veri sorumlusunun; verilere hukuka aykırı erişim, veri muhafazası, hukuka aykırı veri işlenmesinin önüne geçilmesi noktasında güvenlik amaçlı lazım gelen tüm tedbirleri alması gerektiği ifade edilmiştir.

---

³⁰⁵ Hizarci, 2019, s.139

³⁰⁶ Hizarci, 2019, s.140

³⁰⁷ Çekin, 2018, s.112

³⁰⁸ Çekin, 2018, s.112

³⁰⁹ Avcı, 2019, s.88

Veri sorumlularının veri işleme kapasiteleri farklılık gösterebilmekte olup bu hususta alacakları idari ve teknik tedbirler de farklılık gösterebilecektir. Bu bakımdan alınacak tedbirleri Kanun tahdidi olarak belirlememiştir. Bunun sebebi ise günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte veri işleme faaliyetlerinde belirlenen tedbirlerin de zamanla etkisini kaybedeceği daha donanımlı ve güvenli tedbirlerin alınması gerekliliğidir.³¹⁰

Gelişen teknolojiyle birlikte alınacak önlemlerin de değişeceği gözetildiğinden Kurul tarafından “*Kişisel Veri Güvenliği Rehberi*” hazırlanmıştır. Rehberde göre mevcut risk ve tehditlerin belirlenmesi, çalışanların eğitilmesi ve farkındalık çalışmaları, kişisel veri güvenliği politikalarının ve prosedürlerinin belirlenmesi, veri minimizasyonu gibi tedbirler idari tedbirler kapsamında; siber güvenliğin sağlanması, kişisel veri güvenliğinin takibi, kişisel verilerin bulutta depolanması, bilgi teknolojileri sistemleri tedariki, geliştirme ve bakımı, kişisel verilerin yedeklenmesi gibi tedbirler de teknik tedbirler olarak belirlenmiştir.³¹¹

Veri sorumlularının bünyesinde bulunan ve verilere erişim yetkisi bulunan personeller hakkında Kurul tarafından ilke kararı yayımlanmış, ilke kararında ilgili personellerin yetkilerini aşması, kötüye kullanması, kişisel amaçları için verileri işlemesi yahut üçüncü kişilerle paylaşması hususlarının kanuna aykırılık teşkil ettiği bu sebeple bunun önüne geçilmesi bakımından veri sorumlularının gerekli güvenlik düzeyini oluşturmak için lazım gelen her türlü tedbiri almaları gerektiği hususunda veri sorumlularının bilgilendirilmesine karar vermiştir.³¹²

Veri güvenliği açısından alınacak tedbirler fiziki olabileceği gibi elektronik ortam kullanılarak da alınabilmektedir. Fiziki ortamda alınabilecek tedbirler sınırlıdır. Çalışanların şifreleme yöntemi kullanması, güvenlik görevlisi kullanılarak önlem alınması gibi hususlar fiziki tedbirlere örnek olarak verilebilir. Kamu sektörü ve özel sektör tarafından sıklıkça tercih edilen yöntem elektronik ortamlar aracılığıyla tedbir alınması yöntemidir. Elektronik ortamda alınan tedbirler fiziki tedbirlere göre daha zorlayıcıdır. Zira elektronik ortamda zamanla ihlal çeşitleri de farklılık göstermekte ve düzenli olarak yeni bir tedbir alma zorunluluğu bulunmaktadır. Elektronik ortamda veri kaybının engellenmesi için alınması gereken en temel tedbir bir veri kayıt ve yönetim sistemi tasarlamaktır. Oluşturulan sisteme veri minimizasyonu çerçevesinde

---

³¹⁰ Hizarci, 2019, s.136

³¹¹ Hizarci, 2019, s.137

³¹² Hizarci, 2019, s.138

olabildiğince az veri yüklenmelidir.³¹³ Böylece veri sorumlusu uğrayacağı zararı da en aza indirgeyebilecektir. Veri koruma yazılımı bünyesinde çalışanlar alanında uzman kişilerden seçilmeli ve her kullanıcıya ait bir şifre belirlenmelidir. Veri güvenliğinin büyük önem teşkil ettiği kurumların başında bankalar gelmektedir. Bu durum bankaların yapısal ve işlevsel özelliklerinden kaynaklanmakta olup bankalar son teknoloji güvenlik önlemlerinin alındığı yerler olarak bilinmektedir.³¹⁴ Tek kullanımlık şifre usulü veri güvenliğini daha da artırabilecek bir tedbirdir. Banka mobil uygulamalarında görüleceği üzere sisteme giriş yaparken önce sabit uygulama şifresi, daha sonra tek kullanımlık kişinin telefonuna gönderilecek şifreyle giriş yapılması kademeli bir güvenlik tedbiri alındığının göstergesidir. Yine sisteme giriş yapan personelin kim olduğu ve giriş çıkış aralıklarının tespiti ve kaydedilmesi de alınacak tedbirlere örnek olarak gösterilebilir. Çalışanlara veri güvenliği hakkında eğitim verilmesi, veri güvenliği konusunda uzmanlaşmış yazılım şirketleriyle birlikte çalışılması da alınacak tedbirlerdendir.

Özel nitelikli kişisel veriler kanunda daha sıkı koruma şartları altına alınmış olup bu tür veriler için ayrı bir koruma sistemi öngörülmelidir. Bu kapsamda özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi alanında çalışanlarla gizlilik sözleşmesi yapmak, çalışanlara ayrıntılı eğitim vermek, yetkilerini ve yetki sürelerini belirlemek, yetkisi sona erenlerin hazırladıkları envanteri iade almak başlıca alınması gereken tedbirler olarak ifade edilebilir.³¹⁵ Elektronik ortamda işlenen özel veriler kapsamında verileri kriptografik yöntemlerle muhafaza etmek, muhafaza edilen yazılım sistemini sürekli güncel tutmak, yazılımın düzenli güvenlik testlerini yapmak, fiziki ortamda korunan veriler açısından ise yangın, su ve elektrik kaçağı, hırsızlık gibi durumlarla karşılaşmamak için yeterli güvenliği sağlamak da alınacak tedbirlere örnek olarak verilebilir.³¹⁶

Kanun'da belirtilen hususlar dışında veri sorumlusu tüzel kişilikler ayrıca kurumsal tedbir alma yoluna da gidebilecektir. Bu tedbirler, idari ve teknik tedbirlerle benzerlik gösterebilmekte olup kurumsal iletişim, disiplin yönetmeliği, iş sözleşmesi, risk analizleri, kurum içi periyodik yahut rastgele denetimler, gizlilik taahhütnameleri, kurumsal politikalar, kişisel veri işleme envanteri hazırlanması, eğitim ve farkındalık faaliyetleri olarak örneklendirilebilir.³¹⁷ İlgili tedbirlerin alınması noktasında da veri sorumlusu ve veri işleyen müştereken sorumlu olacaktır.

---

³¹³ Avcı, 2019, s.89

³¹⁴ Aydın, 2018, s.39

³¹⁵ Bozkurt, 2019, s.120-121

³¹⁶ Bozkurt, 2019, s.121

³¹⁷ Turan, 2019, s.90

7. Denetim Yükümlülüğü

Veri sorumlusu veri işleme faaliyetinin kanunlarla uyumlu olup olmadığı noktasında gerekli denetimleri yapmakla mükelleftir.³¹⁸

Genel olarak bir kurumda veri güvenliğinin sağlanabilmesi için; bilinç uyandırma çalışmaları, kimlik doğrulama, erişim yöntemi, veri kayıtlarına ya da loglara erişim, vaka yönetimi, bilişimin güvenliği, mobil veri işleme güvenliği, iç ağın korunması, sunucuların güvenliği, web sayfalarının güvenliği, sürekliliğin sağlanması, güvenli arşivleme, bakımın denetlenmesi, verilerin imhasının gözlenmesi, veri işleyenlerin yönetilmesi, diğer kurumlarla iletişimin güvenliği, fiziksel güvenlik, yazılım geliştirmenin denetlenmesi, şifreleme mekanizmalarının kullanımı gibi konularda kontrol mekanizmalarının denetlenmesi gerekli olup bu tür denetlemeler “*Kişisel Verilerin Güvenliği Seviye Tespit Denetimi*” çatısı altında yapılabilmektedir.³¹⁹

Denetleme yükümlülüğünde temel sorumluluk veri sorumlusunda olup veri sorumlusu tarafından verilen yetkiyle veri işleme faaliyetinde bulunan veri işleyen de denetim yükümlülüğüne tabi olabilecektir. Veri sorumlusu veya veri işleyen veri işleme faaliyetinde bulunurken genel ilkeler, veri işleme şartları ve yükümlülükler kapsamında denetleme faaliyetinde bulunarak bunların Kanun’a uygun olup olmadığını kontrol edecektir.³²⁰ Veri sorumlusunun denetleme için bir kişiyi ataması sorumluluğunu değiştirmeyecektir. Atananın hatasından dolayı ödenen cezada veri sorumlusu ödemediği cezayı atananla yapmış olduğu sözleşme kapsamında atanandan talep edebilecektir.

8. VERBİS’e Kayıt

Sicil, veri sorumlularının kayıtlı olması gereken ve veri işleme faaliyetleri ile ilgili bilgilendirme amacı taşıyan bir kontrol mekanizmasıdır.³²¹

VERBİS’in varlığının genel amacı veri sorumlusunun hangi veriyi hangi amaçla işlediğinin kontrolüyle birlikte veri işleme faaliyetinin kamuya açık olması sebebiyle güvenilirliğin ve şeffaflığın sağlanmasıdır. İlgili kişi bu sayede veri sorumluları siciline girerek veri sorumlularının veri işleme faaliyetlerini gözlemleyebilecek ve

---

³¹⁸ Ayrancı, 2019, s.99

³¹⁹ Turan, 2019, s.93

³²⁰ Avcı, 2019, s.90

³²¹ Bozkurt, 2019, s.19

inceleyebilecektir. Bu sayede veri sorumluları sicili hak ihlalleriyle etkin bir şekilde mücadele edilmesi amacına hizmet edecektir.³²²

Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrasında ise VERBİS'e kayıt esnasında gereken unsurlar belirtilmiş, bu unsurlar; verinin işleme amacı, veri kategorilerinin neler olduğu, veri sorumlusu ve temsilcisinin adres ve kimlik bilgileri, hangi verilerin yurtdışına aktarıldığı, verilerin kimlere aktarıldığı, verilerin ne kadar süreyle muhafaza edildiği, veri güvenliğine ilişkin tedbirlerin ne olduğu şeklinde ifade edilmiştir. İlgili bilgilerin girilmesiyle VERBİS'e kayıt işlemi gerçekleştirecek ve kurul tarafından bu bilgiler kamuoyuna açıklanacaktır. Ancak burada açıklanacak bilgiler kişisel veri niteliğinde olmayacaktır.³²³ Bilgiler de değişiklik olması halinde veri sorumlusu Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'in 13. maddesine göre 7 gün içinde ilgili değişiklikleri VERBİS üzerinden Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığı'na bildirmekle yükümlüdür.³²⁴

Sicile kayıt yükümlülüğünden muaf olanlar Kurul'un 02.04.2018 tarihli 2018/32 sayılı kararı ile belirlenmiş olup;

- Herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla yalnızca otomatik olmayan yollarla kişisel veri işleyenler,
- 18/01/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu uyarınca faaliyet gösteren noterler,
- 04/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'na göre kurulmuş derneklerden, 20/02/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na göre kurulmuş vakıflardan ve 18/10/2012 tarihli 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununa göre kurulmuş sendikalardan yalnızca ilgili mevzuat ve amaçlarına uygun, faaliyet alanlarıyla sınırlı ve sadece kendi çalışanlarına, üyelerine, mensuplarına ve bağışçalarına yönelik kişisel veri işleyenler,
- 22/04/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununa göre kurulmuş siyasi partiler,
- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren avukatlar,
- Gümrük müşavirleri,
- Arabulucular,

---

³²² Bozkurt, 2019, s.19

³²³ Hizarci, 2019, s.140

³²⁴ Avcı, 2019, s.95

- 01/06/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler,
- Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL'den az olan gerçek veya tüzel kişi veri sorumlularından ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olmayanlar” veri sorumluları siciline kayıt olmakla mükellef değildir.³²⁵

Kurul daha sonra yayınladığı 2020/315 sayılı kararıyla dernek ve vakıflara ilişkin maddenin “*yalnızca mevzuat ve amaçlarına uygun, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak üzere kişisel veri işleyen Türkiye’de yerleşik dernek, vakıf ve sendikalar*” şeklinde değiştirilmesine karar vermiştir.

VERBİS’e kayıt yükümlülüğünden muaf olmak, Kanun’un belirlediği ilkelere ve yükümlülüklerden muaf olmak anlamına gelmemektedir. Sicile kayıttan muaf olan veri sorumlularının Kanun’un getirdiği ilkelere, şartlara ve yükümlülüklerle uyma zorunluluğu devam etmektedir.³²⁶

Yurt içinde yerleşim yeri bulunan gerçek kişiler veri sorumlusu olarak sicile kayıt başvurusunda bulunabilecektir. Tüzel kişiler de organları aracılığıyla sicile başvuracaktır. Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik’in 11. maddesine göre yerleşim yeri yurt dışında bulunan gerçek veya tüzel kişi veri sorumluları sicile kayıt işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla veri sorumlusu temsilcisi atayacaktır. Veri sorumlusu tüzel kişinin yerleşim yerinin Türkiye olması, veri sorumlusu temsilcisi gerçek kişinin ise Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması gerekmektedir.³²⁷

Yine Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik’in 11. maddesine göre veri sorumlusu Sicil’e bildireceği bir irtibat kişisi belirlemelidir. “*Tanımlar*” başlığında belirtildiği üzere irtibat kişisi veri sorumlusu gerçek veya tüzel kişilik ile kurum arasında köprü görevi gören irtibattan sorumlu kişi olup ayrıca ilgili kişilerin veri sorumlusuna yönelteceği talepler noktasında cevap mercii görevi görmektedir. İrtibat kişisi ile veri sorumlusu temsilcisi farklı kavramlar olup irtibat kişisi veri sorumlusunu temsil etmeye yetkili değildir.³²⁸

---

³²⁵ Ayrancı, 2019, s.101

³²⁶ Hızarcı, 2019, s.142

³²⁷ Avcı, 2019, s.95

³²⁸ Avcı, 2019, s.95

Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'in 15. maddesine göre veri sorumlusunun veri işleme faaliyeti; bir suçun önlenmesi yahut soruşturulması faaliyetleri kapsamında gerçekleşiyorsa, kişinin kendisi tarafından aleni hale getirilen verileri hakkındaysa, kanun gereği ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından disiplin soruşturması yahut kovuşturması maksadıyla gerçekleşiyorsa, Devletin mali konularına ilişkin çıkarları adına gerçekleşiyorsa veri sorumlusunun bu faaliyetleri Sicil'e kayıt etme ve bildirme yükümlülüğü bulunmamaktadır.³²⁹

Kurulun bildirdiği tarihlerde VERBİS sorumlusu veri sorumluları kayıt işlemini gerçekleştirmekle mükelleftir. Kurul tarafından belirlenen bu süreler güncel olaylara göre değişkenlik arz edebilmektedir. Bu kapsamda veri sorumluları Kurulun belirlediği tarihe kadar VERBİS kayıtlarını gerçekleştirmek zorundadır. Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'in 8. maddesinin 3. fıkrasına göre veri sorumlusu teknik ya da hukuki imkânsızlık sebebiyle kayıt yükümlülüğünü yerine getirememişse imkansızlığın ortaya çıkmasından itibaren yedi gün içerisinde Kurum'a başvurarak ek süre talep edebilecektir. Kurum'un vereceği ek süre bir defaya mahsus olup otuz günü geçemeyecektir.

9. İlgilinin Başvurusuna Yanıt Verme

Kişisel verisi ihlal edilen ilgili kişi bu hususla ilgili veri sorumlusuna başvuru hakkını kullanabilmektedir. Bu kapsamda veri sorumlusu kendisine başvuru yapan ilgili kişinin başvurusuna cevap vermekle yükümlüdür. İlgili kişinin başvurusuna yanıt verme yükümlülüğü ve başvurunun özellikleri hakkında bir alt başlık olan “Başvuru ve Şikâyet” kısmında ayrıntılı olarak bilgi verilecektir.

E. Başvuru ve Şikâyet

İlgili kişi hak ihlali sebebiyle her zaman veri sorumlusuna başvuru hakkına sahiptir. Kanun'un 13. maddesinde ifade edildiği üzere ilgili kişi gerek yazılı olarak gerek Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkındaki Tebliğ'de belirtilen yöntemlerle veri sorumlusuna başvuru hakkını kullanabilmektedir. İlgili yöntemler tebliğin 5. maddesinde kep adresi, elektronik imza, e-posta, başvuru için hazırlanmış herhangi bir yazılım yahut mobil imza şeklinde sayılmıştır.

Tebliğ'in 5.maddesine göre ilgili kişinin başvurusunda; ad, soyadı ve imzasının, T.C Vatandaşları için T.C. kimlik numarası, yabancılar için uyruğu, pasaport numarası

---

³²⁹ Hizarci, 2019, s.142

veya varsa kimlik numarasının, tebligata esas yerleşim yeri veya iş yeri adresinin, varsa bildirimde esas elektronik posta adresi, telefon ve faks numarasının, talep konusunun bulunması gerekmektedir.³³⁰ Aynı şekilde Tebliğ'in 6. maddesi kapsamında veri sorumlusu cevap verirken kendisine ait bilgileri, Tebliğ'in 5. maddesinde sayılan hususları ve ilgili kişinin başvurusuna olan cevaplarını belirtmek zorundadır.³³¹

Kural olarak ilgili kişinin veri sorumlusuna başvuru hakkını kullanması ücretsiz olup Kanun yine de Kurul'un belirleyeceği tarife göre ücret alınabileceğini ifade etmiştir. Veri sorumlusu başvuruyu incelerken kendisine masraf çıkaracak farklı işlemlerle karşılaşması halinde ilgili kişiden masraf talep edebilecektir.

Veri sorumlusu en fazla otuz gün içerisinde ilgili kişinin başvurusuna yanıt vermelidir. Veri sorumlusu başvurunun kabulüne karar verebileceği gibi ilgili başvuruyu gerekçeli olarak reddedebilecektir.³³² Başvuru; veri sorumlusunun kabulü şeklinde sonuçlanmışsa Kanun'da ifade edildiği üzere veri sorumlusu hatasından kaynaklı kendisine başvurulduğu için ve hatasını kabul ettiği için başvuru esnasında kendisine verilen masrafı ilgili kişiye iade edecektir. Başvurunun kabulü veya reddi kararı kişiye yazılı yapılabileceği gibi dijital ortamlar vasıtasıyla da yapılabilmektedir.³³³

İlgili kişinin veri sorumlusuna başvurusu üzerine talebin reddedilmesi, talebe verilen cevabın tatmin edici olmaması yahut başvurusunun yasal süre içerisinde cevaplanmaması durumlarında ilgili kişi; cevabın kendisine tebliğinden itibaren otuz gün, azami olarak ise başvuru tarihinden başlayarak altmış gün içerisinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu nezdinde şikâyet hakkını kullanabilecektir.³³⁴ Şikâyet hakkını kullanmak için öncelikle veri sorumlusuna başvurulması gerektiği unutulmamalıdır.

Sürelerle ilgili olarak Kurul'un 24.01.2019 tarihli 2019/9 sayılı kararında kurula, veri sorumlusuna başvuru tarihinden itibaren altmış gün içerisinde başvurulabileceği, süreler hesaplanırken başvuruya otuz gün içerisinde cevap verilirse kurula şikâyet süresinin de o zaman başlayacağı, otuz gün içerisinde başvuruya cevap verilmez ise başvuru tarihinden itibaren hesaplanacak altmış gün içerisinde Kurula şikâyet yoluna gidilebileceği, otuz günlük sürenin sonrasında ilgili kişiye veri sorumlusu tarafından cevap verilmiş ise sürelerin sıfırlanmayacağı, ilgili kişi otuz günlük sürede hiç cevap

---

³³⁰ Hizarci, 2019, s.146

³³¹ Hizarci, 2019, s.148

³³² Gürses, 2019, s.74-75

³³³ Ayrancı, 2019, s.101

³³⁴ Ayrancı, 2019, s.102

almamış gibi kabul edilerek yine başvurusundan itibaren hesaplanacak altmış günlük süre içerisinde Kurula şikâyet hakkını kullanabileceği belirtilmiştir.³³⁵

Şikâyet usulü 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un 6. maddesinde belirtilen şartlar dahilinde yapılacaktır. Şartlar karşılanmadığı takdirde Kurul tarafından şikâyet üzerine inceleme yapılmayacaktır.³³⁶ Şikâyet üzerine Kurul yalnızca şikâyet konusunu inceleyecektir. Devlet sırrı olan dokümanlar dışında Kurul inceleme sırasında veri sorumlusundan gerekli belgeleri talep edebilecek ve talep halinde veri sorumlusu on beş gün içerisinde talep edilen evrakları Kurul'a iletecektir. Kurul şikâyet tarihinden itibaren altmış gün içerisinde şikâyeti inceleyip karara bağlayacaktır. Süre sonunda ilgili kişiye cevap verilmemesi şikâyetin kabul edilmediği anlamına gelecektir. Şikâyetin kabul edilmemesi ile birlikte ilgili kişi için idari yargı yolu süresi başlayacaktır. Şikâyet ilgili kişi için olumlu sonuçlandığı takdirde ise Kurul şikâyet üzerine yahut resen yaptığı inceleme sonucunda veri sorumlusuna KVKK ile ilgili aykırılıkları sonlandırması gerektiğini iletecek, buna binaen veri sorumlusu otuz gün içerisinde ilgili aykırılığın ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Kurul gerektiği takdirde Kanun'un 15. maddesine göre veri işlenmemesine ve verilerin aktarılmasına ilişkin karar alabilecektir.

Kurul aynı konu hakkında birden fazla şikâyet almışsa şikâyet konusu hakkında ilke kararı yayımlayabilecektir.

F. Suçlar ve Kabahatler

Kanun'un 17. maddesinde kişisel verilere ilişkin suçlar düzenlenmekte olup Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na atıf yapmıştır. Bu kapsamda TCK'nın 135. maddesi gereği hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilecek, kişisel verinin kişilerin siyasi, felsefi veya dini görüşlerine, ırki kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlaki eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin olması durumunda birinci fıkra uyarınca verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır. Madde kapsamından anlaşılacağı üzere kişisel verilerin özel nitelikli olması durumunda verilecek cezada da artırım olacaktır.

TCK'nın 136. maddesi gereği kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. İlgili suçların kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki

---

³³⁵ Hizarci, 2019, s.149

³³⁶ Avcı, 2019, s.98

kötüye kullanılmak suretiyle belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılacağı TCK'nın 137. maddesinde “*Nitelikli Haller*” başlığı altında düzenlenmektedir. Yine TCK'nın 138. maddesi gereği kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmedikleri takdirde bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilecektir.

Görüleceği üzere kanunda belirtilen suçların kapsamı verilerin silinmemesi, anonim hale getirilmemesi çerçevesinde düzenlenmiştir. Verilerin işlenme sebebini doğuran şartların varlığının ortadan kalkmasıyla birlikte ilgili kişinin verilerinin silinmesi yahut anonim hale getirilmesi gerekmektedir.³³⁷ Veri sorumlusunun veri işleme amacının ortadan kalkmasıyla ilgili verileri bünyesinde tutması, başkasına aktarması, belirtilen süre içerisinde yok etmemesi durumlarında TCK'nın ilgili maddeleri devreye girecektir.

Suç ve cezaların şahsiliği ilkesi gereği, KVKK'nın 17. ve 18. maddeleri çerçevesinde kanuna aykırı davranan kurum ve kuruluşlara cezai yaptırım uygulanamayacaktır. Daha açık bir ifade ile tüzel kişilerin organ ve temsilcilikleri aracılığıyla gerçekleşen ihlaller sebebiyle geçerli bir ceza yaptırımından söz edilemeyecektir.³³⁸ Burada bahsedilen hükümler gerçek kişiler açısından bir anlam teşkil etmektedir.

Kanun'un 18. maddesinde ise kabahatler düzenlenmiştir. Maddenin 2. fıkrasında idari para cezalarının gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanacağı, 3. fıkrasında ise idari para cezası öngörülen fiillerin kamu kurum ve kuruluşları tarafından gerçekleştirilmesi halinde ise disiplin hükümlerine göre işlem yapılacağı ve disiplin hükümleri sonucunun Kurul'a bildirileceği belirtilmiştir.³³⁹ 18. maddede belirtilen Kabahatler; aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, veri güvenliğine dair yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, kurul kararlarının yerine getirilmemesi, VERBİS'e kayıt yükümlülüğü ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi şeklinde belirtilmiştir. Bu kapsamda 2020 yılı itibarıyla Kurul tarafından; Kanun'un 10. maddesinde belirtilen aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesinden ötürü 9.012 TL'den 180.263 TL'ye kadar, 12. maddede belirtilen veri güvenliğine dair yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden ötürü 27.037 TL'den 1.802.640 TL'ye kadar, 15. maddede belirtilen Kurul kararlarının yerine getirilmemesinden ötürü 45.062 TL'den

---

³³⁷ Aydın, 2018, s.40

³³⁸ Ayrancı, 2019, s.123-124

³³⁹ Turan, 2019, s.103

1.802.640 TL'ye kadar, 16. maddede belirtilen veri sorumluları siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesinden ötürü 36.050 TL'den 1.802.640 TL'ye kadar idari para cezasına hükmedilebilecektir.³⁴⁰ İdari para cezası miktarları her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere, ilgili Resmi Gazete'de yayımlanan yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır.

G. Kapsam Dışında Kalan Haller

Kanun'un 28. maddesinde kapsam dışı haller düzenlenmektedir. 28. madde dışında da daha önceki başlıklarda değinildiği üzere farklı istisnalarda yer almaktadır. Kişisel verilerin kaydedilmesi açısından kanun; kısmen yahut tamamen otomatik yöntemlerle işlenen verileri veya herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak şartıyla otomatik olmayan yöntemlerle işlenen kişisel verileri kanun kapsamında koruma altına almıştır.³⁴¹ Anlaşılacağı üzere otomatik olmayan yöntemler dışında işlenen kişisel veriler ve bir veri kayıt sistemi dışında işlenen kişisel veriler kanun kapsamında değerlendirilmemektedir. Bunun dışında kanunda, kişisel verilerin işlenmesinin istisnaları, özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin istisnaları da düzenlenmiş olup bu başlık altında değerlendirilecek olan husus kanun kapsamı dışında kalan hallerdir.

Kanun'un 28. maddesinin 1. fıkrasında tamamen kanun kapsamının dışında olan haller düzenlenmiştir. Bu haller kanunda;

- Üçüncü kişilere aktarım yapılmaması ve veri güvenliği hususunu dikkate almak şartıyla verilerin aile birliği içinde işlenmesi,
- Verilerin istatistik ve planlama faaliyetleri amacıyla işlenmesi,
- Milli savunma ve güvenlik, özel hayatın gizliliği, kamu güvenliği ve düzeni dikkate alınarak hak ihlalinin ve suç işlemeden kaçınmak şartıyla verilerin edebiyat, sanat, tarih, ifade özgürlüğü ve bilimsel amaçlarla işlenmesi,
- Yine aynı şartlar dahilinde verilerin kanunla yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlarca istihbarat, önleme ve koruma faaliyetleri çerçevesinde işlenmesi,
- Verilerin yargı ve infaz makamları tarafından görevli bulunduğu faaliyetler çerçevesinde işlenmesi şeklinde sayılmaktadır.

Kişisel verilerin aile içinde kalmak şartıyla kaydedilmesi, aynı evde birlikte bir hayat sürmenin tezahürüdür. Bu kapsamda düğün, doğum günü gibi aile içi kutlamaları

---

³⁴⁰ Turan, 2019, s.102

³⁴¹ G. Uyarer, 2019, s.102

içeren fotoğrafların aile bireylerince kaydedilmesi KVKK dışında değerlendirilmektedir. Ancak kanun metninden de anlaşılacağı üzere örneğin sosyal medya aracılığı ile söz konusu fotoğrafların paylaşılması kanun kapsamında değerlendirilecek istisna olarak değerlendirilemeyecektir.³⁴²

Kişisel verilerin araştırma, planlama, istatistik gibi amaçlarla işlenmesi de istisna kapsamında değerlendirilmektedir. Ancak burada temel şartın resmi istatistik olduğu görülmektedir. Örneğin Türkiye İstatistik Kurumu'nun Nüfus ve Demografi konulu adrese dayalı nüfus istatistiğinin belirlenmesi Kanun hükümleri kapsamında değerlendirilmeyecektir. Yine anonim hale getirmek suretiyle araştırma vb. faaliyetlerin yapılması da kanun kapsamı dışında kabul edilecektir. Verilerin gerek anonim hale gelmiş bir şekilde toplanması, gerek toplandıktan sonra anonim hale getirilmesi istisna kapsamında değerlendirilebilecektir. Örneğin seçim öncesi istatistiklerin belirlenmesi amacıyla kişilerin özel nitelikli kişisel verisi olan siyasi düşünce verilerinin toplanması noktasında istatistik; anonim hale getirilmiş verilerden oluşturulabileceği gibi daha sonradan anonim hale getirilmiş verilerden de oluşabilmektedir.³⁴³

Kişisel verilerin tarih, edebiyat, sanat, bilimsel amaçlarla veya ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi de istisna kapsamında değerlendirilecektir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus bu faaliyetlerin milli savunma, milli güvenlik, kamu düzeni ve kamu güvenliğini ihlal etmemek, ekonomik güvenliği tehlikeye sokmamak, özel hayatın gizliliğini ve kişisel hakları ihlal etmemek, suç teşkil etmemek şartıyla sürdürülmesidir. Örneğin gazetecilik faaliyetleri kapsamında bir köşe yazarının edebiyat alanında yazmış olduğu bir yazıda eser sahibinin kişisel verilerine yer vermesi istisna kapsamında değerlendirilebilecektir. Ancak köşe yazarının burada dikkat etmesi gereken husus paylaştığı verilerin eser sahibinin özel hayatına, temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemesidir. Bu şartlar dışında paylaşılan verilerin istisna kapsamında değerlendirilemeyeceği açıktır.

Kişisel verilerin milli güvenlik, kamu güvenliği ve düzeni, milli savunma, ekonomik güvenlik amacıyla kanunla kendisine görev verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi durumunda da istisnanın varlığından söz edilebilecektir. Yukarıdaki amaçlar için MİT'in veri işleme faaliyetinde bulunması Kanun kapsamında değerlendirilemeyecektir. Bu istisna hali yalnızca ülkemizde olmayıp tüm dünya

---

³⁴² Dülger, 2019, s.201

³⁴³ Dülger, 2019, s.203

lkelerinde bulunmaktadır. Ancak burada da dikkat edilmesi gereken husus idarenin veri işleme faaliyetinde bulunurken keyfi olarak hareket etmesinin istisna olarak değerlendirilemeyeceğidir. İdare keyfi olarak veri işleme faaliyetinde bulunmamalıdır.

Kişisel verilerin yargı makamları ve infaz mercileri tarafından işlenmesi de istisna kapsamında değerlendirilmektedir. Ancak burada işlenen verilerin işlenme amacının soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemleri kapsamında olması gerekmektedir. Yargı faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi için bu istisnanın varlığı ihtiyaç arz etmektedir. Yargı mercileri dışında baroların ve avukatların da bu istisna kapsamında zen göstermesi gerekmektedir.³⁴⁴ Yargıtay kararlarında tarafların isminin gösterilmemesi, istisna kapsamında olsa dahi zen yükümlülüğünün yerine getirilmesinin açık bir örneğidir.³⁴⁵

Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrasında ise kısmen kanun kapsamı dışında kalan haller sayılmıştır. Temel ilke ve amaçlara aykırı olmaması, uygun ve orantılı olma şartıyla Kanun'un 10,11 ve 16. maddelerinde belirtilen hususların bazı durumlarda uygulanmayacağı ifade edilmiştir.³⁴⁶ Bu hususlar yukarıda da izah edildiği üzere Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik'in 15. maddesinde açıkça ifade edilmiştir.

Aydınlatma yükümlülüğünü içeren 10. madde, zararın giderilmesi hükmü haricinde ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11. madde ve VERBİS'e kayıt yükümlülüğünü içeren 16. madde yukarıda belirtilen istisnaların varlığı halinde uygulanmayacaktır.

İstisnalara ilişkin olarak verilecek en güncel örneklerden biri de Covid-19 virüsü sebebiyle Pandemi İzolasyon Takip Projesi kapsamında izolasyon bölgesinin dışına çıkan kişilerin telefonlarına Sağlık Bakanlığı tarafından *"İzolasyon bölgesi dışına çıktığınız tespit edildi. Herkesin iyiliği için lütfen evinizde kalmaya devam edin."* şeklinde atılan mesajlardır. Bu şekildeki mesajlara ilişkin olarak Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun yayımlamış olduğu kamuoyu duyurusunda, virüs sebebiyle konum bilgisi paylaşılması hakkında önemli bilgiler yer almaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu 09.04.2020 tarihli duyurusunda virüsün yayılmasını engellemek amacıyla mobil yöntemler ve farklı yazılımlarla hasta olan yahut olma riski olan kişilerin karantinaya alınması, hasta olan kişilerle temas halinde olanların belirlenmesi, virüs haritasının çıkarılması, risk teşkil edebilecek kalabalıkların belirlenmesi gibi amaçlarla konum verisi, sağlık verisi gibi

³⁴⁴ Dülger, 2019, s.207

³⁴⁵ Dülger, 2019, s.207

³⁴⁶ Turan, 2019, s.105

verilerin işlenebileceği tespitinde bulunmuş, toplum sağlığının korunması amaçlı bu tür veri işleme faaliyetlerinin yasal olarak mümkün olduğunu ifade etmiştir.³⁴⁷ Kurum ilgili duyurusunda konum verisinin kişisel veri olduğunu belirtmekle birlikte bu tür verilerin kamu sağlığı açısından Kanun'un 28. maddesinde ifade edilen kişisel veri işleme istisnalarına örnek teşkil edeceğini belirtmiştir. Bununla birlikte kurum her ne kadar konum verisinin işlenmesinin kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğini ifade etmişse de ilgili verilerin üçüncü kişilerin eline geçmesi ihtimaline karşın ilgili kurum ve kuruluşların Kanun kapsamında her türlü teknik ve idari tedbirleri almaları gerektiğini belirtmiş, hastalığın ortadan kalkması yani veri işleme sebebinin geçerliliğini yitirmesine binaen ilgili verilerin silinmesi yahut yok edilmesinin sağlanması gerektiğini vurgulamıştır.

II. İDARİ BOYUT: KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

A. Kişisel Verileri Koruma Kurumu

Küreselleşmeyle birlikte gün geçtikçe hayatımızda teknolojinin etkisi artmış, hayatımızda önemli bir yer edinen teknoloji sebebiyle sağlık, nüfus, mali bilgiler gibi kişisel bilgiler ve korunması ihtiyacı da teknolojinin yükselme hızıyla paralellik göstermiştir. Buna binaen özellikle Avrupa'da kişisel verilerin korunması noktasında mevzuat çalışmalarına başlanmış olup Türkiye de 1981 yılından itibaren bu çalışmalara önem vermeye başlamıştır.³⁴⁸

AB'nin temel hak ve özgürlüklere gösterdiği önem gerek bünyesindeki devletler gerek diğer devletler açısından temel hak ve özgürlüklerin korunması noktasında büyük bir kurumsallaşma faaliyetini başlatmış ve devletler bazında veri koruma otoriteleri oluşturulmaya başlanmıştır. Bizde ise bu noktada 6698 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle birlikte Kişisel Verileri Koruma Kurumu hayata geçirilmiş ve teşkilatlanma anlamında ilk kurumsal yapı oluşturulmuştur.³⁴⁹

---

³⁴⁷Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Kamuoyu Duyurusu (Covid-19 İle Mücadelede Konum Verisinin İşlenmesi ve Kişilerin Hareketliliklerinin İzlenmesi Hakkında Bilinmesi Gerekenler)**, 09.04.2020, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6726/COVID-19-ILE-MUCADELEDE-KONUM-VERISININ-ISLENMESI-VE-KISILERIN-HAREKETLILIKLERININ-IZLENMESI-HAKKINDA-BILINMESI-GEREKENLER-2->

³⁴⁸ Besra Gülnaz, **Kişisel Verileri Koruma Kurumunun Yapısal ve İşlevsel Analizi**, Mersin Üniversitesi, Mersin, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.35

³⁴⁹ Samed Değirmenci, **Avrupa Birliği Bağlamında Türkiye'de Kişisel Verileri Koruma Kurumu**, Uşak Üniversitesi, Uşak, 2019, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.62

Kişisel Verileri Koruma Kurumu 2017 yılında faaliyet göstermeye başlamıştır. Kurumun hayata geçirilmesi ile birlikte kişisel verilerin denetlenmesi ve korunması kuruma bağlanmıştır. Kurum, kişisel verisi ihlal edilen ilgili kişilerin ihlaller noktasında şikâyetle bulunabileceği bir merci görevi görmektedir.³⁵⁰ Kanun'un 1. maddesinde amaç; kişilerin özel hayatlarının gizliliğini sağlamak, temel hak ve hürriyetlerini muhafaza altına almak, veri işleyenlerin yükümlülükleri ve tabi oldukları usul ve esasları düzenlemek şeklinde ifade edilmiş olup kurum bu amacın yerine getirilmesini sağlayan temel organdır.³⁵¹

Kurumun kurulmasına ilişkin olarak her ne kadar meclis görüşmelerinde kurumun bağımsız olup olmayacağı hususunda tartışmalar olsa da kurum kendi web sayfasında 95/46/EC sayılı direktife ve Avrupa Konseyi'nin 108 sayılı sözleşmesine göre bağımsız olduğunu ifade etmiştir.³⁵² Kanun ve diğer düzenlemelerle birlikte kurumun görevini bağımsız bir şekilde yürüteceği, hiçbir merci ve organın kuruma emir ve talimat veremeyeceği düzenlenmiştir.³⁵³

Kişisel Verileri Koruma Kurumu ulusal çerçevede kişisel verilerin kanuna uygun işlenip işlenmediğini tespit eden, hukuka aykırı uygulamaların varlığı noktasında yaptırım gücüne sahip olan bir mercii olarak karşımıza çıkmaktadır.³⁵⁴ Kanun'un 19. maddesinde ifade edildiği üzere kurum, idari ve mali özerkliğe, kamu tüzel kişiliği özelliğine sahiptir. İdari özerklik, organlarının oluşumu ve faaliyetleri noktasında özerk olmayı; mali özerklik ise bütçe hazırlanması, gelir kaynaklarının belirlenmesi ve giderlerin ne olacağına karar verilmesi noktasında özerk olmayı ifade etmektedir.³⁵⁵ Kurumun özerkliği, baskı gruplarının etkisi altında kalınmaması bakımından büyük önem arz etmekte olup ayrıca kurumun tarafsız bir şekilde karar vermesi gerekliliğinin de bir görünümüdür. Kurum; Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakan ile ilişkili olup merkezi Ankara'dadır. Kurum; kurul ve başkanlıktan oluşmakta olup karar organı kuruldur. Kanun'un 19. maddesinin 2. fıkrasında yer alan 'Başbakanlık' ifadesi Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilmesi sebebiyle 'bakan' olarak değiştirilmiştir. İlişkili kuruluş; tüzel kişiliği ayrı, hiyerarşik anlamda bakanlıkla bağlantısı olmayan, idari vesayet denetimi yönünden bakanlığa bağlı sınırlı özerk kuruluş

---

³⁵⁰ Begüm Öztunay, **6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Işığında İşverenin Yönetim Hakkının Sınırları**, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, 2019, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.27-28

³⁵¹ Ayrancı, 2019, s.128

³⁵² Öztunay, 2019, s.28

³⁵³ Öztunay, 2019, s.29

³⁵⁴ Hatipoğlu, 2019, s.129

³⁵⁵ Gülnaz, 2019, s.46

olarak tanımlanmaktadır.³⁵⁶ Bu suretle Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun Adalet Bakanlığı ile ilişkili olduğu 2018/01 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nden anlaşılmaktadır.³⁵⁷

Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun idari konumu Anayasa'nın 123. maddesinden yola çıkarak belirlenmektedir. Kurum ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir ve bu suretle merkezi yönetim bağlamında merkezi idare içerisinde yer almayacaktır.³⁵⁸ Daha açık bir ifadeyle kurum, devlet tüzel kişiliği sıfatına sahip değildir. Kurum, idari bütünlük ilkesi çerçevesinde yerinden yönetim kuruluşu olarak idari teşkilat içerisinde yerini almaktadır.³⁵⁹

B. Kurumun Görevleri

Kurumun görevleri Kanun'un 20. maddesinde düzenlenmektedir. Bu kapsamda kurumun görevleri;

- Kişisel veri noktasındaki uygulamaları ve mevzuattaki gelişmeleri inceleyerek bu hususta değerlendirme, araştırma, inceleme yapmak veya yapılmasını sağlamak,
- Kişisel veri noktasında üniversiteler, sivil toplum ve meslek örgütleri, kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde olmak,
- Uluslararası alanda kişisel veri hususunda araştırma ve inceleme yapmak, ilgili kuruluşlarla iş birliği içerisinde olmak,
- Yıllık faaliyet raporunu Cumhurbaşkanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna sunmak,
- Kanunlarla kendisine verilen görevleri yerine getirmektir.³⁶⁰

Görüleceği üzere kurumun asli görevi kişisel veriler alanında inceleme ve araştırma yapmak, uluslararası ve ulusal platformlardaki gelişmeleri takip etmektir.³⁶¹

C. Kişisel Verileri Koruma Kurulu

---

³⁵⁶ Değirmenci, 2019, s.63

³⁵⁷ Hatipoğlu, 2019, s.131

³⁵⁸ Cemal Başar, *Türk İdare Hukuku ve Avrupa Birliği Hukuku Işığında Kişisel Verilerin Korunması*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2019, Yayımlanmamış Doktora Tezi, s.217

³⁵⁹ Başar, 2019, s.217

³⁶⁰ Hatipoğlu, 2019, s.132

³⁶¹ Küzeci, 2019, s.365

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, kurul ve başkanlıktan oluşmaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu bünyesindeki kurul, dokuz üyeden oluşmakta olup beş üyesi TBMM tarafından, dört üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilmektedir.³⁶²

TBMM üye seçimini, Kanun'un 21. maddesinin 5. fıkrası kapsamında gerçekleştirmektedir. Her siyasi parti kendi üye sayısı oranında belirlenen üye sayısının iki katı kadar üye gösterir. Üyeler, TBMM Genel Kurulu tarafından siyasi partilerin gruplarına düşen üye sayıları esas alınarak seçilmektedir. Üyeler, adayların belirlenmesi ve ilan edilmesinin ardından on gün içerisinde seçilmektedir. Başkan ve ikinci başkan üyeler arasından seçilmekte olup kurul başkanı aynı zamanda kurum başkanıdır. Seçim usulü kurul tarafından kararlaştırılmaktadır.³⁶³ Üyeler dört yıl süreyle seçilmekte olup görevi sona eren üye yeniden seçilebilecektir.³⁶⁴ Seçimden itibaren başkan ve üyeler, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurul'u huzurunda *"Görevimi Anayasaya ve kanunlara uygun olarak, tam bir tarafsızlık, dürüstlük, hakkaniyet ve adalet anlayışı içinde yerine getireceğime, namusum ve şerefim üzerine yemin ederim."* şeklinde yemin ederek göreve başlar.³⁶⁵

Kurum bünyesindeki kurul da bağımsız olarak faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Hiçbir organ, makam ve merci tarafından kurula emir ve talimat verilemeyecektir. Kanun'un 21. maddesinin 3. fıkrasında belirtildiği üzere kurul üyesi olabilmenin şartları; görev alanında bilgili ve deneyim sahibi olmak, siyasi parti üyesi olmamak, en az dört yıllık lisans mezunu olmak, devlet memuru olmak için öngörülen genel şartlara sahip olmak ve kamu veya özel sektörde on yıl çalışmış olmak şeklinde sayılmaktadır.³⁶⁶

Kurul üyeleri görevleri nedeniyle işledikleri suçlardan ötürü 4483 Sayılı Kanun'a, haklarında yapılacak disiplin soruşturması bakımından 657 Sayılı Kanun'a tabidir.³⁶⁷ Haklarında soruşturma izni Cumhurbaşkanı tarafından verilmektedir.

D. Kurulun Görev ve Yetkileri

Kurulun görev ve yetkileri Kanun'un 22. maddesinde düzenlenmiş olup görev ve yetkiler denetleme, düzenleme ve yönetim başlıkları altında toplanmaktadır. Bu kapsamda kurulun denetleme alanında;

---

³⁶² Bozkurt, 2019, s.130

³⁶³ Değirmenci, 2019, s.66-67

³⁶⁴ Küzeci, 2019, s.363

³⁶⁵ Değirmenci, 2019, s.67

³⁶⁶ Ayrancı, 2019, s.129

³⁶⁷ Küzeci, 2019, s.364

- Kişisel verilerin kişilerin temel hak ve özgürlüklerini koruyacak şekilde işlenmesini denetlemek,
- Hak ihlali uğradığını iddia eden kişilerin şikâyetini inceleyerek sonuca ulaştırmak,
- Kişisel verilerin kanuna uygun işlenip işlenmediği noktasında gerekli incelemeleri ve önlemleri almak,
- KVKK'da düzenlenen yaptırımları belirlemek,
- VERBİS'in tutulmasını sağlamak ve denetlemek şeklinde görevleri bulunmaktadır.³⁶⁸

Düzenleme alanında kurulun;

- Hassas veriler açısından lazım gelen her türlü önlemi almak,
- Gerekli düzenleyici işlemleri, veri sorumlusu ve temsilcisinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin olarak düzenleyici işlem yapmak,
- Diğer kuruluşlar ve kurumlar tarafından hazırlanan kişisel verilere ilişkin hükümler içeren mevzuat tasarıları hakkında görüş bildirmek görevi bulunmaktadır.³⁶⁹

Yönetim alanında ise kurulun;

- Bütçenin hazırlanması, görüşülmesi ve sonuçlandırılması,
- Performans, faaliyet, mali konular, ihtiyaçlar hakkında hazırlanan raporları değerlendirmek ve yayınlamak,
- Kurum için taşınmaz temini, kiralanması yahut satımı gibi konuları değerlendirerek bu konularda karar almak görevi bulunmaktadır.³⁷⁰

E. Kurulun Çalışma Esasları

Kanun'un 23. maddesinde kurulun çalışma esasları düzenlenmiştir. Kurulun ne zaman, hangi günler toplanacağına ve toplantının gündemine başkan karar vermekte olup kurul üyeleri başkan tarafından olağanüstü toplantıya da çağrılabilir.³⁷¹ Kurulun toplantı yapabilmesi için başkan dahil en az altı üyenin toplanması gerekmekte olup alınacak kararlarda kurul üyeleri çekimser oy kullanamayacaktır.

³⁶⁸ Bozkurt, 2019, s.131

³⁶⁹ Bozkurt, 2019, s.131

³⁷⁰ Küzeci, 2019, s.366

³⁷¹ Avcıoğlu, 2018, s.81

İnceleme Dairesi Başkanlığı tarafından toplantı gününden en az üç gün önce gündem konuları, görüşülecek konulara ilişkin karar taslakları, gerekli dokümanlar, kurum görüşleri üyelere dağıtılmakta olup toplantı gününde katılım sağlayamayacak olan kurul üyeleri mazeretlerini başkanlığa bildirmelidir.³⁷² Kurul üyeleri salt çoğunlukla karar almaktadır. Toplantı yeri kurum merkezidir. Ancak ihtiyaç halinde kurul, toplantı yerini değiştirebilmektedir. Toplantının fiziki olarak gerçekleştirilemeyeceği durumlarda başkanın takdiriyle toplantı elektronik ortamlarda da yapılabilir. Toplantıda müzakere sonucu kararlar alınmaktadır. Gündem sırasına göre konular görüşülür ve kurul üyeleri tarafından oylamaya geçilir. Oylama sistemi el kaldırma şeklinde olup salt çoğunluk sağlandığı takdirde alınan karar toplantı tutanağına kaydedilir. Karşı oylar da gerekçeleri ile birlikte tutanağa aktarılır. Kurul görüşmeleri esasen gizlilik anlayışına dayanmakta olup istisna halinde başkan, tarafları varsa temsilcilerini toplantıya çağırabilmektedir. Ancak karar alınacağı esnada davet edilenler dışarı çıkarılır.

Kurul üyeleri 3. derece kan, 2. derece kayın hısımlığı, evlatlıkları ve evlilik ilişkisi sona ermiş olsa dahi eşlerini ilgilendiren konularda toplantı ve oylamalara katılamayacak, ayrıca toplantıda öğrendiği bilgileri başkaları ile paylaşamayacaktır.³⁷³ Kurul üyeleri öğrendikleri bilgiyi kendi çıkarları için de kullanamayacaktır.

F. Başkan

Başkanın görev ve yetkileri Kanun'un 24. maddesinde düzenlenmiştir. Başkan kurumun temsilinden ve yönetiminden sorumlu kişidir.³⁷⁴

Kanun'un 24. maddesi uyarınca başkanın görevi; kurul toplantılarının idaresini sağlamak, kararların tebliğini ve gerekli görülen kararların kamuoyu ile paylaşılması sürecini yönetmek, yardımcı, başkan ve personel atamalarını gerçekleştirmek, öneriler konusunda son planı kurula sunmak, yıllık bütçeyi hazırlamak, çalışma politikalarını belirlemek, kurum içi uyumlu çalışmayı sağlamak, diğer kuruluşlarla irtibatı sağlayıp ilişkileri yürütmek, imzaya yetkilisi çalışanların çalışma esaslarını belirlemektir.³⁷⁵

---

³⁷² Değirmenci, 2019, s.71

³⁷³ Avcıoğlu, 2018, s.81

³⁷⁴ G. Uyarer, 2019, s.147

³⁷⁵ Bozkurt, 2019, s.131-132

G. Başkanlığın Oluşumu ve Görevleri

Kanun'un 25. maddesinde başkanlığın görevleri ve oluşumu düzenlenmiştir. Başkanlık; başkan yardımcısı ve hizmet birimlerinden meydana gelmektedir. Kanunda sayılan başkanlık görevleri, daire başkanlıkları şeklinde oluşturulan hizmet birimleri tarafından yerine getirilmektedir. Kanunda daire başkanlıkları sayısının yediyi geçemeyeceği ifade edilmiştir.

Başkan tarafından atanan yardımcının temel görevi başkana yardım etmektedir. Başkan yardımcısı, kurul tarafından tevzi edilen görevleri yapmak, birimler iş birliğini sağlamak, başkanın verdiği diğer görevleri yerine getirmekle mükelleftir.³⁷⁶Gerek başkan yardımcısı gerek daire başkanları en az dört yıllık yükseköğretim mezunu ve on yıl kamu hizmetinde bulunma şartlarının varlığı halinde, başkan tarafından atanmaktadır. Başkanlığın; veri sorumlularının sicilinin tutulması, büro-sekretarya işlerinin yürütülmesi, taraf olunan davalarda hukuki hizmetlerin sağlanması, özlük işlemlerinin tutulması, yıllık faaliyetler vb. konularda rapor hazırlanması ve bu raporların kurula gönderilmesi, personel eğitim ve stratejik planların hazırlanması, kurum içi çalışma kurallarının belirlenmesi, kuruma ait malların kaydının tutulması gibi görevleri bulunmaktadır.

---

³⁷⁶ Değirmenci, 2019, s.73-74

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINDA İDARİ SORUMLULUK VE İDARİ YARGI DENETİMİ

I. İDARİ FAALİYET VE KİŞİSEL VERİ

Kişisel verilerin korunması hususunda idarelerin rolü büyük önem arz etmektedir. İdari faaliyetler genel olarak; kamu hizmeti, kolluk, planlama, özendirme ve destekleme, özyönetim şeklinde sınıflara ayrılmakta olup her sınıfta kişisel verinin işlenmesi mümkündür. Evlilik, ehliyet başvurusu, vergi beyanı, nüfus sayımı gibi işlemlerde vatandaşların kişisel verisi işlenmekte olup idarenin bu verileri hukuka uygun olarak işlemesi, kullanması veya aktarması gerekmektedir.³⁷⁷

İdare kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için faaliyetlerini idari işlem, idari eylem ve sözleşmeler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. İdare işlemlerin büyük bir kısmını idari kararlar oluşturmaktadır. İdarenin görevlerini yerine getirme amaçlı yapmış olduğu normal ve genel işlemler idari kararlar içerisinde yer almaktadır. İdari kararlar ilgilinin rızasına ihtiyaç duyulmaksızın idarenin tek tarafı olarak hukuki olaylar üzerinde etkili olmaktadır.³⁷⁸

İdari faaliyetlerin kamu yararına yönelik olduğu gözetildiğinde faaliyetlerin hukuki yetkilendirmeye uygulanması ve kamu gücü ayrıcalıklarından faydalanılması; idarenin kişilerin rızasına ihtiyaç duymaksızın veri işleme faaliyetinde bulunmasına sebep olacak ve idarenin veri işleme faaliyeti herhangi bir engelle karşılaşmaksızın kolaylıkla yapılacaktır.³⁷⁹ Devlet, sosyal devlet ilkesi gereği kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için kişisel verilere ihtiyaç duyabilmektedir. Ancak bu noktada idarenin, kamu yararı ile kişinin bireysel hakları arasındaki dengeyi sağlaması gerekmektedir.

Devlet kademesinde oluşturulan kayıtlar; bireyin evlilik başvurusu, lisans başvurusu gibi kayıtların yer aldığı yönetsel kayıtlar, kolluk kuvvetlerinin soruşturma vb. amaçlı toplamış olduğu istihbarat kayıtları ve nüfus sayımı gibi çeşitli araştırmalar için toplanarak oluşturulan istatistiki kayıtlar olmak üzere üç sınıfta toplanabilir.³⁸⁰ Devletin ilgili hizmetleri yürütebilmek amacıyla bu kayıtları tutması onu en güçlü bilgi tekeli

³⁷⁷ Bozkurt, 2019, s.42

³⁷⁸ Akgül, 2013, s.226

³⁷⁹ Halil Altındağ, **Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında İdarenin Sorumluluğu**, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:18 Sayı:2, Temmuz 2019, s.387-401

³⁸⁰ Küzeci, 2019, s.21

haline getirmektedir.³⁸¹ İdareler her ne kadar kamu yararı, kamu düzeni, sosyal devlet ilkesi hususlarını gözeterek veri işleme faaliyetinde bulunuyorsa da hukuka aykırı olarak birçok veriyi de işleyebilmekte olup bu noktada hukuka aykırı işlenen veriler açısından idarenin sorumluluğu doğmaktadır.

II. KİŞİSEL VERİ İŞLEME SÜREÇLERİNDE İDARENİN SORUMLULUĞUNUN DOĞABİLECEĞİ HALLER

A. Hizmet Kusuru Olarak Nitelendirilebilecek Kişisel Veri İhlalleri

İdarenin sorumluluğu hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk başlıkları altında toplanmaktadır. İdarenin kusurlu sorumluluğu, Fransız Danıştay mahkemelerinin ve uyuşmazlık mahkemelerinin uygulamalarından esinlenmek suretiyle öğreti de ve içtihatlarla hizmet kusuru olarak da ifade edilmektedir.³⁸² Hizmet kusuru idarenin hukuka veya yürütülen faaliyetin gereklerine aykırı davranması neticesinde zararların tazmini için başvuru sorumluluk türüdür.

Kabul gören genel görüşe göre idarenin kusuru, kamu hizmeti faaliyetinden kaynaklanmaktadır. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklanan sorumluluğu idare tarafından yürütülen işlemlerdeki bozuklukları, eksiklikleri, aksaklıkları ifade etmektedir. Süreklilik, eşitlik, kamusalılık, değişim ilkeleri çerçevesinde yürütülen kamu hizmetlerinin bu ilkelerin işleyişinde olabilecek herhangi bir aksaklığın neticesinde idarenin kusur sorumluluğunu doğuracağı açıktır.³⁸³ Hizmet kusurunun hangi idari makam bünyesinde ortaya çıktığının tespit edilmesine gerek bulunmamaktadır. İdarenin kanun kapsamında varması gereken sonuç dışında başka bir sonuca varması idarenin hizmet kusurunun varlığını işaret etmektedir.³⁸⁴ Bir olayda idarenin kusurlu sorumluluğu tespit edilmişse başka bir sorumluluk ilkesinin var olup olmadığının araştırılmasına gerek bulunmamaktadır.³⁸⁵ Bununla birlikte idarenin sorumluluğu asıldır. Kamu personelinin kusurundan kaynaklanan bir zararın meydana gelmesi durumunda idare, sorumluluktan kaçınamayacaktır. Kamu personelinin ortaya çıkan zararı karşılayamaması neticesinde zarara uğrayanın hak kaybı yaşayacağı ortada olup hukuk devleti ilkesi gereği idarenin

---

³⁸¹ Küzeci, 2019, s.26

³⁸² Metin Günday, **İdare Hukuku**, İmaj Yayınevi, Ankara, 2011, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, s.369

³⁸³ Akgül, 2013, s.221

³⁸⁴ Muhammed Ali Aydın, **İdarenin Hizmet Kusurundan Doğan Sorumluluğu**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016, 1. Baskı, s.93

³⁸⁵ Ramazan Çağlayan, **İdari Yargılama Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, Güncellenmiş 9. Baskı, s.631

birinci derecen sorumlu tutulması gerektiği ifade edilmektedir.³⁸⁶ Birinci derece sorumlu sıfatına sahip olan idare, zararı ödemediği takdirde zarara neden olan ilgili kamu personeline rücu edebilecektir.

İdare tarafından verilerin toplanıp kullanılması, silinmesi gibi durumlarda idarenin kusurundan dolayı ilgili kişiler maddi veya manevi zarara uğrayabilmektedir. İdarenin sorumluluğunun doğabilmesi için birtakım şartların varlığı aranmaktadır. Bunlardan birincisi; idare tarafından hukuka aykırı şekilde verinin elde edilmesi, kullanılması, silinmemesi ikincisi; idarenin hukuka aykırı olarak gerçekleştirdiği kişisel veri işleme faaliyeti neticesinde maddi veya manevi bir zararın meydana gelmesi, üçüncüsü ise; idari işlem veya eylem ile zarar arasında illiyet bağı olup olmadığı hususudur. ³⁸⁷ Üç şartın da gerçekleşmesiyle idarenin hukuki sorumluluğundan bahsedilebilecektir.

Hizmet kusuru, hizmetin geç işlemesi, hiç işlememesi yahut kötü işlemesi durumlarında ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda idarenin kusuru; kişisel veri işleme faaliyetinde kanunda öngörülen ilkelere uygun hareket edilmemesi şeklinde olabileceği gibi elde edilen kişisel verinin güvenliğinin sağlanamaması şeklinde de gerçekleşebilmektedir. Kanunda ifade edilen yükümlülöklere uymaksızın kişisel veri işleme faaliyetinde bulunan idare, hukuka aykırı bir veri işleme faaliyetinde bulunduğu takdirde kusuru oranında sorumlu olacaktır.

İdare veri işleme faaliyetini; kişisel verinin işlenmesinin zorunlu tutulması, hukuki bir yükümlölüğün yerine getirilmesi veya bir hakkın tesis edilmesi gibi durumlarda gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda istisna gereği idarenin ilgili kişinin açık rızasını almaya ihtiyacı bulunmamaktadır. Ancak açık rızanın alınmaması hukuka aykırı veri işleme faaliyetinde bulunulabileceği anlamına da gelmemektedir. İdarenin hukuki dayanak olmadan, kamu yararı olmaksızın veri işleme, veri işlerken ölçölölük ilkesine aykırı davranma, aydınlatma yükümlölüğünü yerine getirmeme gibi kusurlu eylemleri olabilmektedir. Örneğin idarenin kişisel veya siyasi saiklerle ilgililerin kişisel verilerini elde etmesinin hiçbir hukuki izahatı bulunmamaktadır. Bununla birlikte hukuka uygun olsa dahi belirli bir amaç doğrultusunda veri işleme faaliyetinde bulunan idarenin amaç fazlası veri işlemesi de ölçölölük ilkesine aykırı olacağından idarenin hizmet kusurundan söz edilebilecektir. Kişisel veri işleme faaliyetinde bulunulduğuna dair aydınlatma

---

³⁸⁶ Akgöl, 2013, s.222

³⁸⁷ Akgöl, 2013, s.228

yükümlülüğü çerçevesinde aydınlatma metni hazırlanmaması ve paylaşılmaması yine idarenin kusur sorumluluğuna örnektir.

İdarenin sorumluluğunu doğuracak kişisel veri işleme faaliyetleri daha çok hukuka aykırı veri işleme, hukuka aykırı veri paylaşılması veya aktarılması, veri güvenliğinin sağlanamaması, verilerin güncel ve doğru tutulmaması, amacın ortadan kalkmasına binaen silinmesi gereken kişisel verinin silinmemesi şeklinde görülmektedir. Veri güvenliği bakımından idarenin kusur sorumluluğu genel olarak; ölçülülük ilkesine aykırı olarak veri paylaşımı, hukuki bir yükümlülük olmaksızın verilerin kamu ile paylaşılması, elde edilen verilerin muhafazasının sağlanması açısından yeterli ve gerekli önlemlerin alınmaması sonucunda ortaya çıkmaktadır.³⁸⁸ Örneğin Kişisel Verileri Koruma Kurul'u kararlarında ayrıntılı olarak değinileceği üzere üniversitenin, ilan panosundan öğrencilerin sınav notlarını paylaşması idarenin kusurlu fiili olarak değerlendirilecektir. İsim, soy isim ile birlikte sınav notunun paylaşılması hiç şüphesiz öğrencinin kişisel verisi olarak değerlendirileceğinden idarenin ilgili kişi olan öğrencinin açık rızasına başvurmadan notları paylaşması hukuka aykırılık teşkil edecektir.

İdarelerin veri güvenliğini sağlaması özel bir öneme sahiptir. İdare, vatandaşların bilgi edinme hakkı kapsamında taleplerine cevap vermekle mükelleftir. Bununla birlikte idarelerin uhdesinde bulunan kişisel verileri, e-devlet, UYAP gibi elektronik ortamlar yoluyla kamu ile paylaşması idareyi veri güvenliği noktasında farklı bir konumda tutmaktadır. Bu tür elektronik ortamlar sayesinde kişiler kendi kişisel verilerine erişebilmekte, bununla birlikte sms yolu ile TRAMER sorgulaması yaparak başka kişilerin de kişisel verilerine erişebilmektedir.³⁸⁹ İdarenin kanunlara dayanarak yaptığı bu düzenlemeler hukuka aykırı bir veri işleme faaliyeti olmayıp burada üzerinde durulması gereken husus kamu hizmeti faaliyetini yürüten idarenin veri tabanı güvenliğini sağlaması ve yetkisiz erişime engel olmasıdır. Yeterli ve gerekli tedbirlerin alınmaması sonucunda idarenin uhdesinde bulunan verilerin ele geçirilmesi, idarenin kusur sorumluluğunu ortaya çıkaracaktır.

İdarenin elindeki kişisel verilerin doğru veya güncel olmaması, silinmesi gerektiği halde silinmemesi veya kişisel verileri kaybetmesi durumlarında idarenin kusur sorumluluğu söz konusu olacaktır. Danıştay 10. Dairesi 2007/1376 E., 2007/4756 K. sayılı kararında kesinleşen ve infaz edilen hükme karşın GBT kayıtlarından ismi

---

³⁸⁸ Altındağ, 2019, s.387-401

³⁸⁹ Altındağ, 2019, s.387-401

silinmeyen kişinin sürekli göz altına alınması, idarenin kusurlu fiili olarak değerlendirilmiş ve manevi tazminata hükmedilmiştir.³⁹⁰

B. Veri İşleme Süreçlerinde Kusursuz Sorumluluk İhtimali

Kusursuz sorumluluk genel anlamda bir hukuk öznesinin herhangi bir kusuru olmaksızın kendisiyle ilişkilendirilebilen bir zarardan sorumlu tutulması anlamına gelmektedir.³⁹¹ Kusursuz sorumluluk; idarenin işlemleri veya eylemleri sonucu ortaya çıkan zararın hizmet kusuru olmaksızın genel çerçevede risk ve kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesi gereği idare tarafından tazmin edilmesidir.³⁹²

Kusursuz sorumluluk; genel olarak bünyesinde risk barındıran bir faaliyetin yürütülmesinden doğan sorumluluk, kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesinden kaynaklanan sorumluluk ve sosyal risk ilkesi çerçevesinde doğan sorumluluk olarak üç sınıfta toplanmaktadır. İhlal neticesinde idarenin kusursuz sorumluluğuna başvurulması, hizmet kusuruna nazaran zayıf bir ihtimaldir. Özellikle kusursuz sorumluluk hallerinden sosyal risk ilkesi çerçevesinde ihlalin gerçekleşmesi çok daha düşük bir ihtimaldir. Örneğin idarenin veri tabanına gerçekleşebilecek bir siber saldırı neticesinde verileri ihlal edilenler yönünden ortaya çıkan zararın idare tarafından karşılanması sosyal devlet ve hakkaniyet ilkesinin bir gereğidir.³⁹³ Ancak idare tarafından eylem ile zarar arasında illiyet bağı olmaksızın sosyal devlet ilkesi gereği tazminat ödenmesi, idareleri zor duruma düşürecek ve sosyal risk ilkesinin uygulanmasının koşulları oluşmayacaktır.

Diğer taraftan risk barındıran bir faaliyetin yürütülmesinden doğan sorumluluk ilkesi çerçevesinde ise siber saldırılar açısından kusursuz sorumluluk halinden söz edilebilecektir. İdarenin asıl faaliyet konusunun veri işleme faaliyeti olduğu durumlarda özel nitelikli kişisel veri işleyen idarenin siber saldırılara karşı yeterli ve gerekli önlemi alması şart olup veri ihlali halinde idarenin kusursuz sorumluluğuna gidilebilecektir.

İdare tarafından yürütülen bir faaliyetin belli kişilere yönelik özel ve istisnai bir zarar meydana getirmesi durumunda zararın zarar görene bırakılmayarak yürütülen faaliyetten fayda sağlayan topluma eşit olarak paylaşılması düşüncesiyle zararın faaliyeti yürüten idare tarafından karşılanması manasına gelen kamu külfetleri karşısında eşitlik

---

³⁹⁰ Altındağ, 2019, s.387-401

³⁹¹ Halim Alperen Çıtak, **İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi**, Adalet Yayınevi, 2014, 1. Baskı, s.20

³⁹² Akgül, 2013 s.223

³⁹³ Altındağ, 2019, s.387-401

ilkesinin kişisel verilerin ihlal edilmesi noktasında uygulanma ihtimali yine zayıftır.³⁹⁴ Bu ilkenin uygulandığı alanlar genelde idarenin eylemlerinden kaynaklı faaliyetler çerçevesinde gerçekleşmekte olup idari eylem olarak kabul edilebilecek faaliyetlere veri güvenliği ve muhafazası noktasında rastlanmaktadır. Ancak bu süreçte doğan zararlar da yine kusur sorumluluğu veya risk ilkesi çerçevesinde tazmin edilebilecektir. Netice itibarıyla kişisel verilerin ihlali neticesinde idarenin kusur sorumluluğuna gidilmesi sıkça görülmekte olup kusursuz sorumluluk yönünden idarenin sorumluluğuna gidilmesi zayıf bir ihtimal olarak değerlendirilmektedir.

C. Sorumluluğu Azaltan veya Ortadan Kaldıran Haller

Bazı durumlarda zarar meydana getiren idari davranışla zarar arasındaki illiyet bağı, başka bir olayın varlığı sebebiyle zayıflayabilmekte veya ortadan kalkabilmektedir.³⁹⁵ Bu durumda idarenin sorumluluğu da ortadan kalkabilmekte veya azalabilmektedir. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklı sorumluluğu mücbir sebepler, beklenmedik haller, zarar görenin kusuru veya üçüncü kişinin kusuru hallerinde tamamen ya da kısmen kalkabilmektedir. Kusursuz sorumluluk açısından ise idarenin sorumluluğu mücbir sebep veya zarar görenin kusuru halinde azalma veya kalkma şeklinde seyredebilirken beklenmeyen hallerde veya üçüncü kişinin kusuru durumlarında ise idarenin kusursuz sorumluluğu etkilenmeksizin devam etmektedir.³⁹⁶

Örneğin bir devlet hastanesi arşivinde yangın çıkması halinde yangının beklenmedik hal olduğu gözetildiğinde kişisel sağlık verilerinin muhafaza edilememesi yönünden idarenin sorumluluğunu ortadan kalkacak, yangın sonucu ortaya çıkan zarar idarenin bir eyleminden yahut eylemsizliğinden ötürü gerçekleşmiş ise zarar oranında idarenin sorumluluğuna gidilecektir.³⁹⁷

Kusursuz sorumluluk açısından ilgili zarar üçüncü kişinin eyleminden kaynaklanmış ise idarenin sorumluluğu ortadan kalkmayacak olup zararı tazmin eden idare üçüncü kişiye kusuru oranında rücu edebilecektir.

---

³⁹⁴ Altındağ, 2019, s.387-401

³⁹⁵ Halil Kalabalık, **İdari Yargılama Usulü Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, s.254

³⁹⁶ Turgut Tan, **İdare Hukuku**, Turhan Kitapevi, Ankara, 2017, 2017 Anayasa Değişiklikleri İşlenerek Güncelleştirilmiş 6. Baskı, s.497

³⁹⁷ Halil Altındağ, 2019, s.387-401

III. TÜRKİYE’DE E-DEVLET UYGULAMALARI

İdarenin kamu hizmetlerine yönelik verilecek ilk örneklerden biri elektronik devlet projesidir. E-devlet, vatandaşlara fiziki olarak sunulan birtakım hizmetlerin elektronik ortamda da sunulmasıdır. E-devlet projesinin amacı vatandaşların devlet hizmetlerine hızlı, kaliteli, kolay, güvenli bir şekilde ulaşabilmesinin sağlanmasıdır.³⁹⁸ MERNİS, UYAP, VEDOP I-II, GİMOP, POLNET gibi uygulamalar başlıca e-devlet uygulamaları olup gelişen teknoloji ile birlikte e-devlet bünyesindeki uygulamalar da çeşitlilik göstermektedir. Uygulamalarla birlikte gerek idare personeli açısından gerek hizmet gören vatandaş açısından zaman ve maliyet tasarrufu sağlanmaktadır.

Birçok açıdan yararlı olarak nitelendirilen e-devlet uygulamaları çeşitli riskler de taşımaktadır. Vatandaşın kişisel verileriyle birlikte özel nitelikli kişisel verilerinin de sisteme kaydedildiği hususu gözetildiğinde veri güvenliğine ilişkin birtakım ihlallerin de gerçekleşebileceği hususu göz ardı edilmemelidir. E-devlet bünyesindeki her uygulama açısından yalnızca kişilerin kendi kişisel verilerine ulaşması gerekmektedir. Bu kapsamda hizmeti sunan kamu kurumu yeterli ve gerekli önlemleri almakla mükelleftir. Her kurumun kişisel verilerin ihlal edilmesinin önüne geçmek amacıyla önlem alması yeterli bir koruma sistemi olmayıp tüm kurum ve kuruluşlar ortak standartlar belirleyerek birlik halinde etkin bir denetim sistemi oluşturmaktadır.³⁹⁹

E-devlet uygulamaları arasında sıklıkça kullanılmakta olan MERNİS uygulaması, e-devlet projelerinin ilki olup amacı vatandaşların bilgilerinin güncellenmesinin hızlıca sağlanması, güvenli bir şekilde bilgilerin paylaşılmasıdır. Yoğun şekilde kişisel verinin işlendiği bir alan olan MERNİS uygulamasıyla yavaş işleyen bürokrasiye bağlı sorunları ortadan kaldırmak, yanlış bilgileri düzelterek kişisel verileri güncel tutmak hedeflenmiştir.⁴⁰⁰

MERNİS uygulamasında kimlik bilgileri, nüfus cüzdanı bilgileri, nüfus olay bilgileri ve istatistiki bilgiler olmak üzere dört farklı veri tabanı yer almaktadır. Her veri tabanı kendi bünyesinde kişisel verileri barındırmakta olup MERNİS uygulaması farklı veri tabanlarını bir araya getiren bir uygulamadır. MERNİS’in bu özelliği kişisel verilerin ihlal edilebilme tehlikesini de beraberinde getirmektedir. İlgili kişinin tek veri tabanından

---

³⁹⁸ Küzeci, 2019, s.448

³⁹⁹ Küzeci, 2019, s.450

⁴⁰⁰ Küzeci, 2019, s.451

elde edilen bilgileri diğer veri tabanlarıyla ilişkilendirilebilir hale getirildiğinde ilgili kişi hakkında ayrıntılı bir profil çıkarılabilmektedir.⁴⁰¹ Yeterli ve gerekli önlemleri almayan ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeyen idare, bu şekilde gerçekleşen ihlallerden sorumlu olacaktır.

2017 yılında 1587 sayılı Nüfus Kanunu'nda yapılan değişiklikle MERNİS bünyesindeki bazı veri tabanları bankalar, sigorta şirketleri, emeklilik kurumları gibi tüzel kişiliklere de açık hale getirilmiştir. Denetim sistemi olarak da Genel Müdürlük bünyesinde Veri Paylaşım Kurulu bulunması öngörülmüştür. Ancak KVKK gereğince denetim mekanizması olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulu belirlenmiş olup Veri Paylaşım Kurulu'nun varlığının Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun bağımsız organ özelliğine zarar vereceği ortadadır.⁴⁰² Bu bakımdan öngörülen Veri Koruma Kurulu'nun Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun istisnası niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Bir diğer önem arz eden husus ise kişilerin din bilgisi konusunda verilmiş olan Anayasa Mahkemesi kararlarıdır. 1995 yılında Anayasa Mahkemesi 1587 sayılı Nüfus Kanunu'nun 43. maddesinde yer alan aile bireylerinin din hanesini içeren bölümünün açıklanmasını iptal etmemiş, din hanesinin bulunmasını dini inanç ve kanaatleri açıklama olarak değerlendirmemiştir.⁴⁰³ Ancak mahkeme başka bir kararında CMUK'un 61. maddesinde ifade edilen tanıklara kimlik tespiti sorulurken din hanesinin de sorulmasını Anayasanın 24. maddesinin 3. fıkrasına aykırı bulmuş ve ilgili madde hükmünü iptal etmiştir. Gerekçesinde de mahkeme “...Kişilere dinleri ile ilgili olarak sorulan soruların yanıtlanmamasının bir yaptırıma bağlanıp bağlanmaması da bu sonucu değiştirecek nitelikte değildir. Çünkü yasa buyruklarına uyma zorunluluğu hukuk devleti ilkesinin doğal bir sonucudur. Bu durumda, itiraz konusu kuralın, tanıklık yapan kişileri dinlerini açıklamaya zorlayarak, din ve vicdan özgürlüğünü zedelediği açıktır. 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 61. maddesindeki ‘dini’ sözcüğü bu nedenlerle Anayasa'nın 24. maddesine aykırıdır, iptal edilmelidir.” Şeklinde görüşünü ifade etmiştir.⁴⁰⁴ Ayrıca İnsan Hakları Mahkemesi'nin 02.02.2010 tarihli 21924/05 sayılı kararıyla kimlik belgelerinde din hanesinin bulunmasının AİHS'in 9. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle İçişleri Bakanlığı tarafından 2017 ocak ayından itibaren özel nitelikli

---

⁴⁰¹ Küzeci, 2019, s.452

⁴⁰² Hatipoğlu, 2019, s.153

⁴⁰³ Anayasa Mahkemesi Yayın İşleri Müdürlüğü, **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi**, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Cilt:2, Sayı:31, 1996, s.538

⁴⁰⁴ Hatipoğlu, 2019, s.154

din hanesi ibaresi ile birlikte sağlık verisi gibi verilerin kimlik üzerinde kullanımından vazgeçilmiştir.

IV. İSTATİSTİK

Ülkeler özellikle ekonomik hedeflerine ulaşabilmek için bir takım kişisel verilere ihtiyaç duyabilmektedir. İstatistik bilgileri, ülkelerin bu hedefe ulaşmak için kullandığı başlıca kaynaklardır. Aynı zamanda istatistik bilgileri, ülkelerin sosyal devlet ilkesini gerçekleştirmesinde sayısal bir araç görevi görmektedir.⁴⁰⁵ 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile Türkiye İstatistik Kurumu kurulmuş olup kurumun amacı kanunun 1. maddesinde istatistik üretimi ve organizasyonu kapsamında temel standartları ve ilkeleri belirlemek, istatistik üretimiyle birlikte ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda bilgileri ve verileri toplamak, bu istatistiklerin dağıtımını, yayımlanmasını, üretilmesini sağlamak, istatistik sürecine dahil olan kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak, kurumun görev ve işleyişini düzenlemek şeklinde belirtilmiştir.⁴⁰⁶ Kanunun 2. maddesinde bireysel veri ve gizli veri tanımı yapılmış olup tanımlardan da anlaşılacağı üzere TÜİK'in de veri işleme faaliyetinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Kanunun 14. maddesinde bireysel veri güvenliğine değinilmiş olup kanunda verilerin bilimsel araştırmalarda kullanılma şartı ve başkanlık izni dahilinde verilebileceği ifade edilmiştir.

KVKK'da ifade edilen anonimleştirilmenin farklı bir görünümünün Türkiye İstatistik Kanunu'nda da yer aldığı anlaşılmaktadır. Yani kişisel veriler anonim hale getirildikten sonra kamuoyu ile paylaşılabilecektir. Yine gizli verinin elde edilmesi, erişilmesi yahut aktarılması ile ilgili olarak *“Resmi İstatistiklerde Veri ve Gizli veri Güvenliğine ilişkin usul ve esaslar hakkında Yönetmelik”* kabul edilmiş olup yönetmelikle istatistik sahasında görev alanların ihtiyaçları oranında kişisel verilere ulaşabileceği ifade edilmiştir. Böylelikle yönetmelik aracılığıyla da veri güvenliği noktasında bir önlem almaya çalışılmıştır.

İlgili kanun hakkında veri güvenliğinin zayıflatıldığı düşüncesiyle iki kez Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuş olup, Anayasa Mahkemesi'nin 20.03.2008 tarihli, 2006/167 E., 2008/86 K. Sayılı kararında Anayasa'nın 20. Ve 25. maddeleri çerçevesinde herkesin özel hayatına, aile yaşayışına saygı gösterilmesi gerektiği, kişilerin düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı, özel hayatın çok geniş bir kavram olduğu değerlendirilerek ilgililerin kişisel verilerinin devlet tarafından rıza alınmaksızın

---

⁴⁰⁵ Küzeci, 2019, s.457

⁴⁰⁶ Hatipoğlu, 2019, s.157

işlenmesinin özel hayatı doğrudan ilgilendirdiği, en güçlü veri tekeli olan idarenin bu gücünün sınırlandırılmasının özel hayat, düşünce ve kanaat özgürlüğünün korunması açısından önemli olduğu ifade edilmiş, bu sebeple kararda “*Anayasa’nın 20. ve 25. maddelerinde yer alan güvencelere rağmen itiraza konu 8. madde hükmüyle kişiler, bilgi toplama, saklama, işleme ve değiştirme tekeli olan idareye ve diğer kişilere karşı korumasız bırakılmış, veri toplamanın sınırlarına yasal düzenlemede yer verilmemiştir. Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kuralların Anayasa’nın 20. ve 25. maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.*” Denilmiştir.⁴⁰⁷ Kanun koyucu tarafından kanunun 8. maddesi tekrar düzenlenmiş ve itiraz davası yoluyla ilgili konu tekrar Anayasa Mahkemesi’ne götürülmüşse de mahkeme anayasaya aykırılığı reddetmiştir.

TÜİK uygulamalarından olan zorunlu anket uygulaması da bireysel başvuruya konu olmuştur. Başvuru konusu zorunlu ankete katılmadığından dolayı hakkında idari para cezası uygulanan kişinin özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine ilişkin olup Anayasa Mahkemesi 21.09.2016 tarihli 2014/4399 başvuru numaralı kararında zorunlu anket uygulamasının demokratik bir toplumda gerekli olduğunu, kanun hükmünün açık olduğunu, kamu düzeni ve ekonomik refah amaçlarına hizmet ettiğini, toplumda sınırlı sayıda yapılan ankete kişinin hayatında belki de bir defa katlanacağını ve bu katlanmanın bireye aşırı bir külfet yüklemeyeceğini değerlendirmiş ve söz konusu eylemin anayasayı ihlal etmediğine karar vermiştir.⁴⁰⁸ Her ne kadar bu şekilde karar kurulmuşsa da dikkat edilmesi gereken husus kişinin hakları ile TÜİK’in çıkarları arasındaki dengenin sağlanıp sağlanamadığı hususudur. İlgili Anayasa mahkemesi kararında ifade edildiği üzere kişinin bir ay içerisinde sekiz kez ankete katlanması uzun bir mesai harcayacağını göstergesi olup bireysel haklara daha az şekilde müdahale edilmesi gerekmektedir.⁴⁰⁹

6698 sayılı KVKK’nın 28. maddesinde istisnalara değinilmiş olup yukarıda “*Kapsam Dışında Kalan Haller*” başlığında da değinildiği üzere ilgili maddenin 1. fıkrasının b bendinde kişisel verilerin anonim hale getirilerek araştırma, planlama, istatistik gibi amaçlarla işlenmesi durumunda KVKK’nın uygulama alanının bulunmadığı ifade edilmiştir. Ancak her ne kadar istatistik konusu istisna kapsamında değerlendirilse de idare; kişisel verilerin işlenmesinde temel ilkelere uymak, veri güvenliğini sağlamak, veri minimizasyonu ilkesi gereğince “*ihtiyacın kadar veri işle*” düşüncesiyle hareket

⁴⁰⁷ Resmi Gazete, **Anayasa Mahkemesi Kararı**, 25.06.2008, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/06/20080625-8.htm>

⁴⁰⁸ Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, **Güzide Defne Samyeli Başvurusu**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <http://www.kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Content/pdfkarar/2014-4399.pdf>

⁴⁰⁹ Küzeci, 2019, s.462

etmekle mükelleftir. Kişi hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması bakımından bu husus önem arz etmektedir.

V. ADLİ SİCİL KAYDI VE GÜVENLİK SORUŞTIRMALARI

Adli sicil bürolarında sabıkaların belgelenmesi maksadıyla hükümlüler için tutulan, kişinin geçmişe yönelik mahkumiyetini, infazını içeren bilgilerin bulunduğu kayıtlara adli sicil kaydı denmektedir.⁴¹⁰ Arşiv kayıtları özel nitelikli kişisel veri statüsünde olup kişinin infazının tamamlanmasıyla birlikte topluma yeniden adapte olması, sosyal hayatta herhangi bir engelle karşılaşmaması, kişinin varlığını özgürce geliştirebilmesi açısından önem arz etmektedir. 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu'nun 1. maddesinde kanunun amaç ve kapsamı kesinleşen ceza ve tedbir kararları ve mahkumiyete ilişkin bilgilerin otomatik sistem aracılığıyla elde edilmesi, ayrıma tabi tutulması, korunması, ilgililerine bildirilmesine dair kuralların belirlenmesi şeklinde ifade edilmiştir.

Kanunun 7. maddesinde adli sicil belgesi verilebilecek olanlar belirtilmiş olup adli sicil belgesi; sadece ilgili kişiye, vekalette açıkça belirtmek şartıyla ilgili kişinin vekiline, kamu kurum ve kuruluşlarına ile meslek kuruluşlarına verilebilecektir. Aynı zamanda karşılıklılık esasına göre yabancı devletlere de verilebilecektir. Bununla birlikte 10. madde gereği arşiv bilgileri; kişinin kendisi yahut açıkça vekil kıldığı vekili ile birlikte savcı, hakim veya mahkemeler tarafından da istenebilecektir.⁴¹¹

Adli sicil kayıtları cezanın tamamlanması, şikâyetten vazgeçme, etkin pişmanlık gibi ceza mahkumiyetini ortadan kaldıran sebepler, genel af hali, ceza zamanaşımının dolması durumlarında ASİGM (Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü) tarafından silinerek arşivlenecektir. Silinme ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi kararlarına değinmek yerinde olacaktır. Kanunun 12. maddesinde arşiv kayıtlarının veri sahibinin ölmesi durumunda veya her halükârda ise mahkumiyete dair kaydın sicile işlenmesiyle birlikte seksen yılda silineceği düzenlenmekteydi. Buna istinaden 1993 yılında doktor olan ve özel belgede sahtecilik suçundan ceza alan kişi, ilerleyen aşamalarda TUS sürecinde ve hayatının her bölümünde arşiv kayıtlarının karşısına çıktığını ve mağdur olduğunu belirtmiş, AYM'ye başvurusunda ilgili kanun maddesinin iptalini istemiştir. Anayasa Mahkemesi ise 20.01.2011 tarihli 2008/44 E., 2011/21 K. sayılı kararında arşiv kayıtlarının seksen yıl gibi bir süreyle tutulmasının orantısız olduğunu, makul olmadığını,

---

⁴¹⁰ Aydın, 2015, s.105

⁴¹¹ Korkmaz, 2017, s.299

Anayasanın 5. ve 17. maddelerinde ifade edilen maddi ve manevi varlığın geliştirilmesi ilkesine aykırı olduğunu, cezaların amacının ıslah edilmesi olduğu gözetildiğinde bu amaçla da bağdaşmadığını belirterek 12. maddeyi iptal etmiştir.⁴¹² Bunun üzerine 5352 sayılı Kanun'un 12. maddesi 6290 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle değiştirilmiştir. Böylece Kanun'un 12. maddesinde silinme için; yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınıp alınmaması noktasında on beş ve otuz yıllık süreler, diğer mahkumiyetler yönünden beş yıllık süre öngörülmüş, fiilin suç olmaktan çıkarılması durumunda ve kanun yararına bozma ve yargılamanın yenilenmesi durumunda beraat kararı yahut ceza verilmesine yer olmadığı kararının kesinleşmesiyle kayıtların tamamen silineceği ifade edilmiştir. Sabıka ve arşiv bilgilerinin geçmişte hata yapan kişinin karşısına tekrar tekrar çıkması kişinin bir kez daha cezalandırılması anlamına gelecek olup bu husus ceza sisteminin temeline aykırılık teşkil edecektir.⁴¹³ Bu sebeple Anayasa Mahkemesi kararı revize edilen düzenlemeyle birlikte kişinin hayatında yeni bir sayfa açmasının ve hayatını sürdürebilir hale getirmesinin de önünü açmıştır. Kanunun 11. maddesinde kayıtların gizliliğine ve görevlilerce açıklanamayacağına değinilmiş olup veri güvenliği ve gizliliği açısından kişisel verilerin korunması gözetilmiştir.⁴¹⁴

Adli sicil bilgileri; özel nitelikli kişisel veri statüsünde bulunmakta olup ASİGM, veri ihlali karşısında gerekli ve yeterli önlemleri almak, idari ve teknik anlamda yükümlülükleri çerçevesinde hareket etmek zorundadır. Aynı zamanda adli sicil kaydı verilerinin işlenmesi her ne kadar KVKK'nın 28. maddesinde belirtilen istisnalar kapsamında olsa da veri işleme faaliyetinde bulunan idari kurum belirli, açık ve meşru amaçlar çerçevesinde işlenme ilkesi gibi genel ilkelerden taviz vermemelidir.

Anayasa Mahkemesi'nin güvenlik soruşturmalarına ilişkin aşağıda belirtilen kararı büyük önem arz etmektedir. Başvurucu tarafından kamu hizmetine girme hakkına ilişkin koşulların kanunla düzenlenmesinin zorunlu olduğu, kamu görevine girişte güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması yapılması şartı öngörüldüğü halde soruşturma ve araştırmanın nasıl yapılacağına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmadığı, bireyin temel hak ve hürriyetlerini esaslı bir şekilde etkileyen ve sınırlandıran bir konuda yasama organının temel düzenlemeleri yapmayarak uygulamaya ilişkin hususları idareye bırakmasının yasama yetkisi devrine sebebiyet verdiği belirtilmiştir. Bunun üzerine Anayasa Mahkemesi 19.10.2019 tarihli 2018/73 E. 2019/65

⁴¹² Resmi Gazete, **Anayasa Mahkemesi Kararı**, 14.04.2011, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414-35.htm>

⁴¹³ Küzeci, 2019, s.465

⁴¹⁴ Hatipoğlu, 2019, s.167

K. Sayılı kararında memurluğa alımda ön şart olarak kanunlaşan arşiv veya güvenlik soruşturması şartının iptaline ilişkin esas incelemesinde;

Devlet memurlarının atamalarının kanunla düzenleneceğini, kanuni düzenlemede temel ilkelerin kanunla konulması ve çerçevelerinin kanunla çizilmesi gerekliliğini, kamu görevlilerinin nitelikleri ve atamalarına ilişkin kuralların kanunla gösterilmesi kuralının açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerektiğini ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararında; kişisel verilerin korunması hakkının insan onurunun korunması ve bireyin kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçladığını, bu bağlamda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen verilerin kişisel veri niteliğinde olduğunu, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında kamu mercileri tarafından bireye özel hayatı ile ilgili sorular sorulması da dahil olmak üzere bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılmasının özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğinde olduğunu vurgulamıştır. Bununla birlikte kararda Anayasa'nın 129. maddesinde ifade edildiği üzere memurların ve kamu görevlilerinin Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunma yükümlülükleri olduğu, atanacak kişilerin belirlenmesinde birtakım şartların getirilmesinin doğal olduğu, bu şartlarında kanunla belirlenmesi gerektiği ve sınırlarının kanunla çizilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına konu bilgi ve belgelerin ne olduğu, ne şekilde kullanılacağı, soruşturmayı hangi mercilerin yapacağı konularında herhangi bir düzenleme olmadığı, yalnızca “arşiv ve güvenlik soruşturması yapılması” denilerek ilgili düzenlemenin eksik bırakıldığından dolayı anayasa mahkemesi, arşiv ve güvenlik soruşturması sonucunda kişisel bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunda belirtilmediğinden, ilgili düzenlemenin Anayasanın 13, 20 ve 128. maddelerine aykırı olduğuna karar vermiştir.⁴¹⁵

İlgili Anayasa mahkemesi kararında iptal edilen hususlar hiçbir kurala bağlanmaksızın yapılan güvenlik soruşturmalarıdır. Anayasa Mahkemesi, güvenlik soruşturması yapılacaksa, güvenlik soruşturmasına konu edilecek bilgi ve belgelerin ne olduğu, nasıl kullanılacağı, hangi merciler tarafından kullanılacağı noktasında mevzuatın düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

---

⁴¹⁵ Resmi Gazete, **Anayasa Mahkemesi Kararı**, 29.11.2019, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/11/20191129-7.pdf>

VI. SAĞLIK HİZMETLERİ

Gelişen teknoloji ile birlikte hastanelerde hekimlerin hastalar hakkında aldıkları kişisel veri içeren notların arşiv raflarına kaldırılması son bulmuş, elektronik ortamların kullanılmasıyla birlikte hastaların sağlık verileri yazılımların bünyesinde ve hatta bulut ortamında tutulmaya başlamıştır. İlgili sağlık verilerinin tutulmasındaki en büyük yarar, hekimlerin geçmiş sağlık verilerini inceleyerek yeni tanılar hakkında bilgi sahibi olabilmesidir.

Kişisel sağlık verisi, Kişisel Sağlık Verilerinin Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik'in "*Tanımlar*" başlıklı 4. maddesinde "*kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişinin fiziksel ve ruhsal sağlığına ilişkin bilgi ile kişiye sunulan sağlık hizmetleriyle ilgili bilgiler*" şeklinde tanımlanmıştır. Hastanın hastalık öyküsü, teşhis ve tedavisi, bedeni özellikleri ve eksiklikleri, röntgen-MR gibi belgeleri, muayene bilgileri gibi verileri kişisel sağlık verilerine örnek olarak gösterilebilir.⁴¹⁶ Anayasa Mahkemesi sağlık verileri ile ilgili bir kararında "*Kişinin bedensel ya da zihinsel sağlığına ilişkin kayıt edilmiş bilgilerinin tamamından oluşan sağlık bilgileri, aralarında bireyin ırk, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep veya diğer inançları, dernek, vakıf ve sendika üyeliği, özel yaşamları ve her türlü mahkûmiyetleri ile ilgili verilerin de bulunduğu "hassas" veya "özel niteliği olan" kişisel veriler kategorisinde yer almakta olup bu yönüyle özel bir öneme sahiptir.*" şeklinde değerlendirmede bulunarak sağlık verilerinin özel nitelikli kişisel veri olduğunu ve bu yönüyle önem arz ettiğini ifade etmiştir.⁴¹⁷ Anayasa Mahkemesi başka bir kararında ise teknolojiye gelişmeler neticesinde birbirinden ilişkisiz bir şekilde tutulan verilerin aynı ortamda toplanabileceğini, veri eşleştirme ve veri madenciliği gibi imkanlarla yeni veri üretme kapasitesinin arttığını, verilere erişilmesinin ve veri transferinin kolaylaştığını, ticari işletmeler için kıymet kazanan kişisel verilerin terör ve suç örgütlerince ele geçirilmesi riskinin arttığını ve bu sebeple kişisel verilerin en üst seviyede korunması gerektiğini ifade etmiştir.⁴¹⁸

Hastaya ait bilgilerin elde edilmesi, korunması, paylaşılması, aktarılması hususları veri sorumlusu olarak hastanelerin yükümlülükleri açısından büyük önem arz etmektedir.

⁴¹⁶ Rahmi Can Ömür, **Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Hastanelerin Sorumluluğu**, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, Haziran 2018, s.135

⁴¹⁷ Resmi Gazete, **Anayasa Mahkemesi Kararı**, 23.05.2015, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/05/20150523-22.pdf>

⁴¹⁸ Resmi Gazete, **Anayasa Mahkemesi Kararı**, 26.07.2014, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140726-15.pdf>

Ülkemizde hastaneler kişisel sağlık verilerini birçok yöntemle elde edebilmekte, paylaşabilmektedir. Bu yöntemlere; biyometrik yöntem, E-Nabız, Ulusal Sağlık Bilgi Sistemi, Sağlık.NET, Sağlık.NET-2, MEDULA gibi yöntemler örnek olarak gösterilebilir. Biyometrik yöntem, kişinin fiziksel ve davranışsal özelliklerini tanımlamaya yardımcı olan bilgisayar kontrollü otomatik sistemlerin bütününe denir.⁴¹⁹ Kişinin biyometrik verileri özel nitelikli kişisel veri olup idare bu verileri kullanırken de KVKK kapsamında hareket etmek zorundadır. E-Nabız, hasta ile hekim arasında olan üçüncü kişilerin erişimine kapalı bir sistem olup hasta ile hekim arasında tıbbi görüntü ve raporların paylaşılmasını sağlayan bir platformdur.⁴²⁰ Ulusal Sağlık Bilgi Sistemi bireylerin doğumundan ölümüne değin tüm sağlık verilerinin yer aldığı bir elektronik kayıt sistemidir.⁴²¹ Yine örneklerde belirtilen platformlar kişisel sağlık verilerinin paylaşılması ve muhafazası için kullanılmakta olan temel sistemlerdir.

Sağlık verileri özel nitelikli kişisel veri niteliğine sahip olup verilerin çalınması, yanlış kullanılması kişinin ciddi zararlarla karşılaşmasına sebep olabilmektedir. Özellikle sağlık verilerinin yeterince korunmamasından dolayı kişiler sosyal hayatında ayrımcılığa uğrayabilmektedir.⁴²² Ayrımcılık korkusuyla kişi sağlık hizmetinden faydalanma konusunda tereddüt edebilmekte, bu nedenle bulaşıcı hastalık taşıyan kişi toplum sağlığı yönünden de tehlike oluşturabilmektedir. AİHM Z./Finlandiya kararında; tıbbi verilerin gizliliğine saygı gösterilmesi gerektiği, hastanın özel hayatıyla birlikte tıp mesleğine ve genel sağlık hizmetlerine duyduğu güvenin korunması gerektiği, korunma sağlanamadığı takdirde kişinin doğru tedavi görmek ve tıbbi yardım almak için gerekli kişisel verilerini açıklamaktan vazgeçebileceği vurgulanmış, bu durumda kişinin hem kendisini hem toplum sağlığını tehlikeye sokabileceği belirtilmiştir.⁴²³ Örneğin gitgide etkisi artan, hastanın akciğerlerine etki ederek solunum yetmezliği sebebiyle ölümüne neden olan Covid-19 virüsü neticesinde birçok hasta karantinaya alınmakta ve karantina altına alınan hastaların kim oldukları medyada yer almamaktadır. Her ne kadar toplum sağlığını tehlikeye sokabilecek durumlarda kişinin açık rızasına ihtiyaç duymadan ilgili sağlık verileri işlenebiliyorsa da kişinin isminin açıklanması kişisel veri işlemenin temel ilkelerine aykırılık teşkil edecektir.

---

⁴¹⁹ Aydın Akgül, **Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Biyometrik Yöntemlerin Kullanımı ve Danıştay Yaklaşımı**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt:28, Sayı:118, Mayıs 2015, s.220

⁴²⁰ Ömür, 2018, s.162

⁴²¹ İstanbul Tabip Odası, **25 Soruda “Sağlık.Net-2” Sistemi**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.istabip.org.tr/icerik/net2sorucevap.pdf>

⁴²² Küzeci, 2019, s.469

⁴²³ Akgül, 2013, s.229

Sağlık hizmetlerine ilişkin olarak kanunlarda, tüzük ve yönetmeliklerde arşiv, kayıt sistemleri hakkında düzenlemeler bulunmakta olup kişisel sağlık verileri hakkında kanuni düzenlemeler sınırlıdır. Örneğin 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 70. maddesinde hekimlerin hastaya yapacakları tıbbi müdahale için hastanın açık rızasına başvurmaları gerektiği, 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu'nun 1. maddesinde kişisel sağlık kayıtlarının tutulmasının kanunun amacı olduğu, Tıbbi Deontoloji Nizamnamesi'nin 4. maddesinde doktorlarla birlikte dış doktorlarının meslek icabı öğrenmiş olduğu sırları kanuni bir mecburiyet olmadığı takdirde açıklayamayacağı düzenlenmiştir. Hasta Hakları Yönetmeliği'nin 20. maddesine göre yetkili mercilerce alınacak tedbirler dışında kişinin sağlık durumuyla ilgili olarak kendisi de dahil olmak üzere yakınlarının, üçüncü kişilerin bilgilendirilmemesini talep etme hakkı bulunmaktadır. Aynı zamanda 21. madde de hastanın mahremiyetine saygı gösterilmesi gerektiği, hastanın mahremiyetinin korunmasını talep edebileceği düzenlenmiştir.

Sağlık verileri özel nitelikli kişisel veri niteliğinde olup, ilgili idari kurumlar bu bilgileri saklamak, üçüncü kişilerle paylaşmamakla mükelleftir. KVKK'nın ilgili maddelerine uyulmaksızın yapılan bir veri işleme faaliyeti neticesinde kişinin maddi veya manevi zarar uğraması söz konusu olduğunda idarenin ilgili zararı tazmin etmesi gerekmekte olup idarenin zararı tazmin etmesi idarenin hukuki sorumluluğunun bir gereğidir.

VII. VERGİ MAHREMİYETİ

İdarenin vergi noktasında kişilerin bilgisine ihtiyaç duymasının iki temel sebebi bulunmaktadır. Bunlardan ilki vergi mükelleflerinin tespit edilmesi, ikincisi ise mükellefin vergilendirmesinin doğru yapılabilmesidir.⁴²⁴ Vergi idaresince yapılacak her işlemin temelinde bilgiye ihtiyaç duyulmakta olup idarenin tüm yetkili kurumlardan, muhtelif kanallardan bilgi elde etmesi gerekmektedir. İdarenin bilgi kaynağı ise üç kaynağa dayanmaktadır. Bunların ilki; mükelleflere ait dilekçeler, belgeler, beyannameler, defterler, ikincisi; sigorta şirketleri, bankalar, tapu daireleri gibi kurumlar, üçüncüsü ise; araştırma, yoklama, inceleme gibi yöntemler sonucu edinilen yazılı veya sözlü belgelerdir.⁴²⁵

---

⁴²⁴ Küzeci, 2019, s.482

⁴²⁵ Küzeci, 2019, s.486

Vergi idaresi tarafından gerçekleştirilen idari işlemin hukuka uygun kabul edilmesi için yetki, şekil, amaç, konu unsurlarıyla birlikte, idari işlemin sebebinin de hukuka uygun olması gerekmektedir. Vergi dairesi idari işlemini gerçekleştirirken temel hak ve hürriyetlere müdahale bakımından orantılı olarak bilgi toplama, risk yönetim sistemi, yoklama, inceleme, araştırma araçlarını kullanacaktır.⁴²⁶

Vergi idaresi son yıllarda görevlerini yerine getirmek amacıyla bilgi teknolojilerine ağırlık vermeye başlamıştır. İdare, topladığı bilgileri elektronik ortama aktarabilmek için bilgi toplama faaliyetlerini de elektronik ortam aracılığıyla yapmaya başlamıştır.

GİB; iş yükünü hafifletmek, daha verimli şekilde faaliyet gösterebilmek, uhdesindeki verilerden daha sağlıklı bir bilgi sistemi oluşturabilmek amacıyla VEDOP sistemini oluşturmuştur. Açılımı Vergi Dairesi Otomasyon Projesi olan bu sistem zamanla ilerletilerek e-beyanname bilgilerinin işlendiği VEDOP-2 ve e-tahsilat, e-haciz, e-fatura gibi uygulamaların yer aldığı VEDOP-3'ün de oluşmasını sağlamıştır.⁴²⁷ Bununla birlikte E-VDO, EBTİS gibi sistemler de oluşturularak vergi verilerinin elektronik ortam da işlenmesine ağırlık verilmiştir.

213 sayılı VUK'un 5. maddesine göre vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurlar, vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri, Danıştayda görevli olanlar, kanun gereği kurulan komisyonlara katılanlar, vergi işlerinde görev alan bilirkişiler; görevleri dolayısıyla vergi mükellefi ve mükellefle ilgili kişilerin şahısları, hesap durumları, servetleri, işletmeleri, meslekleriyle ilgili olan sır veya gizlilik arz eden hususları ifşa edemeyecekler, üçüncü kişilerin yararına kullanamayacaklardır.

Vergi yükümlüsünün verilerinin üçüncü kişilere aktarılması, vergi bilgilerinin kişinin bilgisi dahi olmadan basın yoluyla açıklanması, vergi verilerinin kişinin mesleği gereği gizli olması gerektiği konularda gizli tutulmaması gibi hususlarda vergi yükümlüsü kişi, büyük problemlerle karşılaşabilmekte ilgili verilerin ihlal edilmesi kişiye ciddi zararlar verebilmektedir. Zira özel yaşamın, sır ve bilgilerin gizliliği kişinin temel hakları arasında yer almaktadır. Yukarıda izah edilen hususlar çerçevesinde vergi idarelerinin görevlerini yerine getirmek için kişilerin verilerine ihtiyaç duyduğu yadsınamaz bir

---

⁴²⁶ Tuğçe Karaçoban Güneş, **Vergi Ödevlilerinin Kişisel Verilerinin Korunması ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı**, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:15, Sayı:1-2, Ocak-Şubat 2016, s.801-824

⁴²⁷ Küzeci, 2019, s.488

gerçekdir. Bu sebeple idare veri işleme faaliyetinde bulunurken kişisel veri işleme faaliyetinin temel ilkelerine riayet etmekle mükelleftir.

6698 sayılı KVKK'nın 28. maddesinin 2. fıkrasında devletin ekonomik çıkarları adına bir kısım KVKK hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Ancak unutulmamalıdır ki istisna getirilen hükümler VERBİS'e kayıt, aydınlatma yükümlülüğü, zararın tazmini isteme hakkı hariç ilgili kişinin hakları noktasındadır. KVKK'nın 10,11 ve 16. maddelerinde belirtilen hususlar dışında vergi idareleri KVKK kapsamında veri sorumlusu sıfatına sahip olup, kanunun kendisine yüklediği sorumlulukları yerine getirecektir.

VIII. BİLGİ EDİNME HAKKI

Bilgi edinme hakkı idarenin tek taraflı eylemiyle kişi yahut toplum nezdinde hukuki değişiklik yaratan idari işlem, eylem ve kararlara ilişkin bilgilerin herhangi bir ispata gerek duymaksızın kişi tarafından elde edilmesini garantileyen bir insan hakkıdır.⁴²⁸

Bilgi edinme hakkı kişinin düşüncesini özgürce açıklaması hakkına dayanmaktadır.⁴²⁹ İdarenin vatandaşların bilgilerini sebepsiz yere saklaması yahut dilediğince kullanması tehlikesine yönelik olarak bilgi edinme hakkının kullanımı, vatandaşın idare üzerinde kontrol sahibi olmasını sağlayacaktır. Bilgi edinme hakkı saydam yönetim sisteminin temel şartlarından biridir.⁴³⁰ Demokratik bir devlet kavramının oluşabilmesi için düzenli ve sağlıklı işleyen bir idarenin varlığı gerekmekte olup düzenli ve sağlıklı işleyen bir idarenin şeffaf yönetimle ve ilgililerin katılımıyla sağlanacağı açıktır.⁴³¹

Bilgi edinme hakkının ana teması bireydir. Bireyin bilgi edinme hakkını kullanması onun idare karşısındaki pasif durumunun değişmesini, bu suretle daha aktif, sorgulayıcı ve soruşturan bir kişi haline dönüşmesini sağlamaktadır.⁴³² Vatandaşların merak ettikleri bilgiyi idareden öğrenebilmesi kamu kurum ve kuruluşlarını şeffaflaştırarak bilgiye demokratik bir nitelik kazandırmaktadır.⁴³³

---

⁴²⁸ Kılıç, 2016, s.110

⁴²⁹ Korkmaz, 2017, s.98

⁴³⁰ Çağla Tansuğ, **4982 Sayılı Kanun Uyarınca Bilgi Edinme Hakkının İçeriği**, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:1, Ocak 2003, s.124

⁴³¹ Abdurrahman Şimşeksoy, **Bilgi Edinme Hakkı ve Sınırları Üzerine**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:6, Sayı:55, Mart 2011, s.59-70

⁴³² Küzeci, 2019, s.489

⁴³³ Hatipoğlu, 2019, s.155

Anayasa’da Bilgi Edinme Hakkı Kanunu öncesinde bilgi edinme hakkı ile ilgili olarak herhangi bir hüküm bulunmamaktaydı. 4982 sayılı BEHK ile bilgi edinme hakkı mevzuatımızda geniş anlamda yer bulmuş olup 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 8. maddesiyle, Anayasa’nın 74. maddesinde ifade edilen “*Dilekçe Hakkı*” başlığı ve içeriği “*Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı*” şeklinde değiştirilerek bilgi edinme hakkı Anayasa’daki yerini almıştır.⁴³⁴

4982 sayılı BEHK’in 4. maddesinde herkesin bilgi edinme hakkına sahip olduğu belirtilmiş olup hakkın kullanımı açısından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve yabancılar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Vatandaşların mutlak suretle bu haktan faydalanabileceği ifade edilmişken ikamet kaydı Türkiye’de bulunan yabancılar ve faaliyetlerini Türkiye’de yürüten yabancı tüzel kişiler noktasında karşılıklılık ilkesi ve talebin talepte bulunanları ilgilendirmesi şartı aranmıştır. Hak sahiplerinin talebi üzerine ilgili kurum ve kuruluşlar istisnalar hariç her türlü bilgi ve belgeyi talepte bulunanın yararlanması için sunacaktır. Ancak bu kurum ve kuruluşlar uhdesinde bulunan bilgi ve belgelerin sunulmasından sorumlu olacaktır. Bilgi ve belgeler, ayrıca özel bir çalışma, araştırma, inceleme sonucunda elde edilebilecekse, ilgili kurum veya kuruluş hak sahibinin talebini olumsuz olarak cevaplayabilecektir.

Kişi, bilgi edinme mevzuatı çerçevesinde idarenin kendisi hakkındaki elde ettiği bilgilere ulaşma çabası içerisinde olmakta iken kişisel verilerin korunması mevzuatında ise esas olan verilerin toplanma sürecinin hukuka uygunluğudur. Daha açık bir ifade ile 4982 sayılı Kanun’da amaç idare üzerinde bir kontrolün sağlanması noktasında yoğunlaşmışken 6698 sayılı Kanun’da amaç kişinin verilerinin hukuka uygun işlenip işlenmediği noktasında yoğunlaşmıştır.

IX. İPTAL DAVALARI, TAM YARGI DAVALARI VE DANIŞTAY KARARLARI

İdari işlemin ayırt edici özelliği işlemin kamu gücüne dayanılarak yapılmasıdır. İdari işlemle hukuk düzenine yeni bir norm getirilmekte, mevcut norm değiştirilmekte yahut ortadan kaldırılmaktadır. İdarenin işlemlerinde iptal davası, düzeni koruyan, idarenin hukuka aykırı faaliyetlerini engelleyen güçlü bir müessesedir.⁴³⁵ Bu suretle iptal davaları, davacının haklarını korumak, idari işlemlerin hukuka uygun olup olmadığını

---

⁴³⁴ Kılıç, 2016, s.110

⁴³⁵ Akgül, 2013, s.217

denetlemek suretiyle hukuk devleti ilkesine katkı sağlamaktadır. İptal davasında davacı, idari işleme kayıtsız kalmayan, idari işlemin denetlenmesinde aktif rol oynayan vatandıştır.⁴³⁶

İptal davasında davacı idari işlemin iptalini talep etmektedir. Davanın ön koşulları veya davacı tarafından öne sürülen iptal nedenlerinin yokluğu halinde mahkeme davayı reddeder. İptal nedenlerinin varlığı halinde ise ilgili kararın bir kısmını yahut tamamını iptal eder. İdare mahkemesinin vermiş olduğu karar idari işlemin iptaline yönelik olup mahkeme idarenin yerine karar veremeyecektir. Daha açık bir ifade ile mahkeme idarenin kararını iptal etmekle, idarenin kararı yerine hukuka uygun yeni karar alamayacaktır. Hâkim yerindelik denetimi yapamayacak, idarenin iradesini etkileyemeyecek, yeni bir idari işlem veya eylem mahiyetinde karar veremeyecektir. İptal davası için bir hakkın ihlal edilmesine gerek bulunmamaktadır. 2577 Sayılı İYUK'un 2. maddesinde de ifade edildiği üzere aranan şart hak ihlali değil, menfaat ihlalidir. Menfaat ihlalinin baz alınmasındaki amaç iptal davasının çerçevesini genişletmek, idarenin hukuka uygunluk işlevini sağlamaktır.

İlgili kişinin kişisel verilerinin kamu tüzel kişiliği sıfatına sahip veri sorumluları tarafından hukuka aykırı işlenmesi, paylaşılması, aktarılması durumunda ilgili kişi, zararının tazmini amacıyla idari yargıda tam yargı davası yoluna başvurabilecektir.⁴³⁷ Tam yargı davası idarenin hukuken sorumlu olup olmadığını ortaya çıkaran bir müessesedir. Tam yargı davasının kapsamı; idarenin işlem, eylem ve sözleşmelerden kaynaklı hak ihlalleridir. Tam yargı davası ile ihlal edilen hak sonucu ortaya çıkan zararın tazminin sağlanması amaçlanmaktadır. Davacı hak ihlali sebebiyle zararına yönelik olarak kendisi için lehine tespitte bulunulmasını talep etmektedir.⁴³⁸ İdari yargı mercisinin, zararın idarenin faaliyeti sonucu ortaya çıktığına kanaat getirmesiyle birlikte idare, sorumlu tutulduğu zarar oranında para ödemekle yükümlü olacaktır.

İdari yargı mercii, idarenin işlem, eylem veya sözleşmelerinden kaynaklı dava konusu olayı inceleyerek, olay ile davacı arasındaki hukuki ilişkiyi inceleyerek ihlalin varlığı halinde ihlalin giderilmesine karar verecektir. Danıştay 10. Dairesi bir kararında idarenin sorumluluğunun oluşabilmesi için gerekli şartları; zarar, zararı gerçekleştiren

---

⁴³⁶ Akgül, 2013, s.218

⁴³⁷ Kılıç, 2016, s.105

⁴³⁸ Akgül, 2013, s.224

işlem veya eylemin idareyle ilişkilendirilebilir olması, zararlar işlem veya eylem arasında illiyet bağının bulunması şeklinde ifade etmiştir.⁴³⁹

KVKK'nın 14. maddesinde ilgili kişilerin hak ihlali durumunda tazminat talebinde bulunabileceği ifade edilmiş olup verisi ihlal edilen ilgili kişi idari yargıda tam yargı davası açmak suretiyle zararının tazminini talep edebilecektir.⁴⁴⁰ Önemle ifade etmek gerekir ki 2577 sayılı İYUK'un 12. maddesine göre hak ihlaline uğrayanlar, doğrudan doğruya idare ve vergi mahkemelerinde tam yargı davası açabilecektir. İlgililerin idareye başvurup, idareden zararını tazmin etme talebinde bulunması hususu ise aynı kanunun 11. maddesinde belirtilmiş olup, ilgililer isteğe bağlı olarak idareye başvurabilecekleri gibi idareye başvurmadan da doğrudan tam yargı davası açabilecektir. Ancak 6698 sayılı KVKK'nın 13. maddesine göre veri ihlali neticesinde zarara uğrayan ilgili kişinin öncelikle veri sorumlusuna başvurması gerektiği ifade edilmiştir. İzah edilen açıklamalar ışığında kişisel verisi ihlal edilen ilgili kişilerin öncelikli olarak veri sorumlusuna başvurmaları gerekmekte olup veri sorumlusundan süresi içerisinde cevap alınamadığı takdirde veya olumsuz cevap alındığı takdirde idari yargı merciinde tam yargı davası yoluna başvurulacaktır.

İdarenin kişisel verileri elde etmesi, aktarması, silmesi, kullanması gibi durumlarda ilgili kişiler gerek maddi gerek manevi zarara uğrayabilmektedir. İdarenin sorumluluğu; bu işlemleri hukuka aykırı olarak gerçekleştirmesi, gerçekleştirilen işlem neticesinde zararın ortaya çıkması ve zarar ile gerçekleştirilen eylem arasında illiyet bağı bulunması sonucu ortaya çıkmaktadır. Günlük yaşamda kişiler, idari hizmetlerden faydalanmak için kişisel verilerini açıklamak zorunda kalabilmektedir. Bunun sonucunda ise idarenin eylemlerinden dolayı kişilerin zarara uğraması söz konusu olabilmektedir.

İdarenin kişisel verilerin işlenmesinden kaynaklı işlem, eylem ve faaliyetlerinden dolayı ne tür zararların doğabileceği aşağıda örnek kararlar verilmek suretiyle izah edilecektir.

---

⁴³⁹ Aydın Akgül, **Yargı Kararları Işığında, Gebelik ve Doğum Sürecinde Sağlık Hizmet Kusurundan Kaynaklanan Tam Yargı Davaları**, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl:3, Sayı:10, Temmuz 2012, s.490

⁴⁴⁰ Kılıç, 2016, s.105

A. Maddi ve Manevi Zarardan Doğan Sorumluluk

1. Hizmetin Kusurlu Şekilde Yürütülmesi

Kalça çıkığı teşhisiyle sekiz aylıkken ameliyat olan davacıda hizmetin kusurlu şekilde yürütülmesi sonucunda siyatik sinir deformasyonu meydana gelmiş, davacı tarafından maddi ve manevi zarar tazmini istemli açılan dava sonucunda idare mahkemesi, Adli Tıp Kurumu ihtisas kurulu raporuna dayanarak olayda idarenin kusurlu olmadığına karar vermiştir. Bunun üzerine Danıştay 10. Dairesi 27.12.2011 tarihli 2009/9151 E., 2011/5976 K. Sayılı kararında davacıya ait röntgen evraklarının hasta dosyası içerisinde yer almaması ve idare tarafından ilgili evrakların ibraz edilmemesinin hizmet kusurunu oluşturduğu, ilgili grafiklerin saklanmaması neticesinde hasta hakkında herhangi bir değerlendirme yapılamadığı tespitinde bulunmuş, davacının yaşadığı belirsizlikler neticesinde duyduğu üzüntü ve sıkıntıların giderilmesi için manevi tazminat ödenmesi gerektiğine karar vermiş ve yerel mahkeme kararını bozmuştur.⁴⁴¹

Danıştay davacının sağlık kayıtlarının tutulmamasının hizmet kusuru olduğuna karar vermiş, kaybolan sağlık verileri sebebiyle davacının söz konusu belirsizlikten dolayı üzüntü duyabileceğini bu nedenle manevi zararın tazmin edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

2. Tıbbi Kayıtların Eksik Tutulması

Hastanın tıbbi kayıtlarının eksik tutulması ile ilgili olarak Danıştay 10. Dairesi 09.07.2012 tarihli 2010/111 E., 2012/3358 K. Sayılı kararında “*davacının, hakkında uygulanan tedavileri ve zararlı sonucun sebebini öğrenmesine yarayacak tıbbi kayıtların noksan olması, dolayısıyla maddi gerçeğe (rahatsızlığının nedenine) hiçbir zaman ulaşamayacak ve ömür boyu şüphe duyacak olması nedeniyle uğradığı manevi zararının tazmini gerektiğine*” karar vermiştir.⁴⁴²

Hasta hakları gereği hastanın sağlık kuruluşuna başvurduğu gün ve saat, uygulanan tedavi, tedaviye ilişkin ilaç bilgileri, tedavi için çekilmiş röntgen, MR gibi belgeler, tedaviyi uygulayan doktor bilgileri gibi bilgilerin hastanın dosyasında yer alması gerekmekte olup Danıştay kararında bu dosyanın eksik yahut yanlış tutulmasının idarenin kusurlu olduğunun göstergesi olduğunu belirtmiş, hizmet kusuru neticesinde davacının

---

⁴⁴¹ Akgül, 2013, s.231

⁴⁴² Akgül, 2013, s.232

manevi zararının tazmin edilmesi gerektiğine karar vermiştir. Kişi, hayatını huzurlu bir şekilde sürdürmek için sağlıklı olmalı, sağlıklı olmak için ise sağlık verileri üzerinde doğru bir bilgiye sahip olmalıdır. Bu bakımdan idare bu bilgileri doğru, eksiksiz bir şekilde ilgili kişiye sunmalıdır.

3. Sağlık Verisinin Basına Sızdırılması

Davacıya AIDS teşhisi konulduğu, teşhis kesinleşmeden gazeteler aracılığıyla AIDS hastası olduğunun duyurulduğu ve bunun neticesinde davacının işsiz kaldığı olay ile ilgili olarak açılan maddi ve manevi tazminat istemli davada her ne kadar davalı tarafından sağlık verilerinin hastane tarafından basına sızdırılmadığı yönünde savunmada bulunulmuşsa da savunmada aynı zamanda olayın hastane görevlileri tarafından basına sızdırıldığı ifade edilmiştir. Bunun üzerine idare mahkemesi davalının hastalığının basına açıklanması suretiyle işsiz kalması neticesinde maddi, bu konudaki üzüntüsü ve sarsıntısından dolayı ise manevi zararın tazmin edilmesi gerektiğine karar vermiş, ilgili karar Danıştay 10. Dairesi 31.01.1996 tarihli 1994/5314 E., 1996/29 K. Sayılı kararıyla onanmıştır.⁴⁴³

4. Askerliğe Elverişli Değildir Raporunun Basına Sızdırılması

Bir başka benzer olayda ise davacının askerlik yükümlülüğü sebebiyle almış olduğu “askerliğe elverişli değildir” raporu hukuka aykırı bir şekilde basın yayın organları tarafından elde edilmiş olup davacı tarafından açılan manevi tazminat istemli davada yerel mahkeme kişilere ait sağlık verisinin hassas veri kategorisinde yer aldığı tespitinde bulunmuş, olayın basına sızdırılması noktasında idarenin gerekli idari ve teknik tedbirleri almadığı sonucuna varmış, davacının konumu ve statüsü, idarenin kusuru gözetilerek 10.000 TL manevi tazminat isteminin kabulüne karar vermiştir. Danıştay 15. Dairesi 08.02.2016 tarihli 2015/10101 E, 2016/664 K. Sayılı kararıyla yerel mahkeme kararını onanmıştır.⁴⁴⁴

Her iki örnekte de görüleceği üzere gerek kişinin hastalığının tespitini içeren sağlık verisi, gerek askerliğe elverişli olmadığını gösterir tıbbi kayıtlar özel nitelikli kişisel veri statüsü içerisinde değerlendirilmiş olup idare; ilgili kişisel verileri saklamak,

⁴⁴³ Akgül, 2013, s.233-234

⁴⁴⁴ Kazancı Hukuk Otomasyonu, T.C. DANIŞTAY 15. DAİRE E. 2015/10101 K. 2016/664 T. 8.2.2016, Erişim Tarihi:13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/15d-2015-10101.htm>

kişisel verilerin üçüncü kişilerce hukuka aykırı olarak ele geçirilmesini önlemek için gerekli teknik ve idari tedbirleri almakla mükelleftir.

B. Güvenlik Soruşturmasına İlişkin Evrakların Talep Edilmesi

Hakkında güvenlik soruşturması düzenlenen davacı soruşturma nedeniyle istifa ettiğini, yine bu soruşturma sebebiyle MİT de görevli bulunan nişanlısıyla evlenmesine izin verilmediğini ifade etmiş bunun üzerine konu ile ilgili olarak Danıştay 10. Dairesi 17.05.2012 tarihli 2008/8165 E., 2012/2367 K. Sayılı kararında söz konusu soruşturmanın davacının çalışma hayatını etkilediği tespitinde bulunmuş, ilgili güvenlik soruşturmasının davacının gelecekte de karşısına çıkabileceğinden bahisle soruşturmaya ilgili bilgi ve belgelerin bilgi edinme hakkı çerçevesinde davacıya verilmesine karar vermiştir.⁴⁴⁵

İdarenin vatandaşların bilgilerini sebepsiz yere saklaması yahut dilediğince kullanması tehlikesine yönelik olarak bilgi edinme hakkının kullanılması vatandaşın idare üzerindeki kontrol mekanizmasının bir görünümüdür. Bilgi edinme hakkı saydam yönetim sisteminin temel şartlarından biridir. Bu bakımdan kişinin kendisi ile ilgili olan güvenlik soruşturması hakkında bilgi talebinde bulunması bilgi edinme hakkının bir gereği olup Danıştay soruşturmaya ilişkin evrakın davacıya verilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

C. Anayasal İlkelerle Aykırılık

1. Parmak İzi Sistemi ile Mesai Takibi Kontrolü Uygulaması

Davacı sendika tarafından hastanede parmak izi sistemiyle mesai takibi kontrolü uygulamasının kaldırılması istemiyle hastane idaresine başvurulmuş, başvurunun reddine binaen işlemin iptali istemli açılan davada idare mahkemesi idarenin kartla işe giriş sisteminden vazgeçerek imza ile işe giriş ve zorunlu tutulmaksızın parmak izi ile işe giriş sisteminin uygulanması yönünden herhangi bir hukuka aykırılığın bulunmadığına kanaat getirmiş ve davanın reddine karar vermiştir. Bunun üzerine Danıştay 5. Dairesi 10.12.2013 tarihli 2013/5342 E., 2013/9525 K. sayılı kararıyla parmak izi ile işe giriş sisteminin özel hayatın gizliliğiyle doğrudan bağlantılı olduğunu, parmak izi sisteminin uygulanmasını ve sınırlarını belirleyecek herhangi bir mevzuat bulunmadığını, parmak izi verilerinin ilerde ne şekilde kullanılacağına dair güvencenin bulunmadığını ifade etmiş

---

⁴⁴⁵Akgül, 2013, s.237-238

ve yerel mahkeme kararını bozmuştur. İlk dereceli mahkemenin ilk kararında ısrar etmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 09.12.2015 tarihli 2014/2242 E., 2015/4991 K. Sayılı kararında herkesin kişisel verilerinin korunmasını isteme hakkına sahip olduğunu, parmak izi taramasının özel hayatın gizliliği kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirtilmiş ve bu uygulamanın sınırını ve esaslarını düzenleyen bir mevzuatın bulunmaması, toplanan verilerin başka bir amaç için kullanılıp kullanılmayacağı noktasından herhangi bir güvencenin bulunmaması sebebiyle parmak izi yönteminin hukuka uygun olmadığı yönünde karar vermiştir.⁴⁴⁶

2. Yüz Tanıma Sistemi ile Mesai Takibi Kontrolü Uygulaması

Yüz tanıma sistemi uygulaması olan alanlarda biyometrik veri işlemesi yapılmakta olup bu tarz alanlarda veri sorumlusu tarafından yüz taraması yapmak istemeyen kişilere alternatif yöntemler sunulması gerekmektedir. Alternatif yöntemler sunulmadığı takdirde ilgili kişinin açık rızası da bulunmuyor ise veri sorumlusu biyometrik veri işlemesi yapamayacaktır. Bu konu ile ilgili olarak hastanede görev yapan personelin yüz tanıma sistemi ile mesai kontrolü uygulamasının kaldırılması istemli başvurusunun reddedilmesine ilişkin olarak başvurunun reddedilmesinin iptali istemli dava açılmış, idare mahkemesi yüz tanıma verilerinin üçüncü kişilerce görülmediği, retina kaydı, parmak izi gibi verilerin alınmadığı, söz konusu uygulamanın mesai giriş ve çıkışının tespiti amacıyla sınırlandırıldığı sonucuna vararak davayı reddetmiştir. Konu ile ilgili olarak Danıştay 5. Dairesi 15.11.2013 tarihli 2013/7949 E. Sayılı kararında yüz tanıma sistemi ile elde edilen verilerin özel hayatın gizliliği kapsamında kişisel bilgi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmiş, mesai kontrolünün şekli ve içeriği göz önünde bulundurulduğunda ilgili uygulama ile kurumun amacı arasında orantısızlık bulunduğu sonucuna varmış, anayasal bir ilke olan ölçülülük ilkesine aykırı hareket edildiğinden yürütmenin durdurulmasına karar vermiştir.⁴⁴⁷

D. Kişisel Verileri Koruma Kurulundan Görüş Alınması

Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmeliğinin iptali istemli davada Danıştay 15. Dairesi 06.07.2017 tarihli 2016/10500 E. Sayılı kararında KVKK'nın birçok sektörü ilgilendiren kamu veya özel sektör

⁴⁴⁶ Kazancı Hukuk Otomasyonu, T.C. DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU E. 2014/2242 K.2015/4991 T. 9.12.2015, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/iddgk-2014-2242.htm>

⁴⁴⁷ Kazancı Hukuk Otomasyonu, T.C. DANIŞTAY 5. DAİRE E. 2013/7949 T. 15.11.2013. Erişim Tarihi:13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/5d-2013-7949.htm>

farketmeksizin çerçeve kanun olarak hazırlandığını, TCK'nın 135 vd. maddeleri dışında kişisel veriler ile ilgili özel bir kanunun bulunmadığını, veri işleme faaliyetlerinde hangi faaliyetin hukuka uygun hangisinin olmadığı yönünde tereddütlerin bulunduğunu, veri işleme sürecini takip edecek kontrol ve denetim mekanizmasının bulunmadığını, bu sebeple 6698 sayılı KVKK'ya ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Danıştay ilgili kararında Kanun'un 22. maddesi kapsamında kişisel verilere ilişkin düzenlenen kanun taslaklarında kurulun görüşünün alınması gerektiğini ifade etmiş, bu sebeple kurul görüşü alınmaksızın hazırlanan yönetmeliğin hukuka uygun olmadığı kanaatine varmıştır.⁴⁴⁸

X. KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULU KARARLARI

“Kişisel Verileri Koruma Kurumu” ve “İDARİ BOYUT: KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULU” başlıklarında kurum ve kurulun tanımı, görevleri, işleyişi üzerine bilgi verilmiş olup bu başlık altında 6698 sayılı KVKK'nın denetleyicisi sıfatını haiz ve kişisel verilerin korunması noktasındaki idari merci olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun kararlarına değinilecektir.

Aşağıda verilen kararlardan da anlaşılacağı üzere kurulun hukuka aykırı kişisel veri işleme faaliyetinde bulunan veri sorumluları hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verebileceği gibi farklı yaptırımlara da hükmedebileceği anlaşılmaktadır.

6698 Sayılı KVKK'nın 15. maddesinde ihtiyaç halinde kurul tarafından ilke kararı alınabileceği ifade edilmiş olup bu kapsamda öncelikle ilke kararlarına değinilecek, ardından kurulun kişisel veri ihlalinin sorumlu olan veri sorumluları hakkında vermiş olduğu bazı kararlar incelenecektir.

A. İlke Kararları

1. Hizmet Alanlarında Alınması Gereken Kişisel Veri Koruma Önlemleri

Kurul hizmet alanlarında uygulanan kişisel veri faaliyetleri ile ilgili olarak ilgili kararında; bankacılık ve sağlık sektöründe birden fazla çalışanın bulunduğunu, bu çalışanların genel olarak bitişik düzende hizmet verdiğini, bununla birlikte belediye, turizm acenteleri, posta ve kargo hizmetleri gibi alanlarda da aynı durumun yaşandığını tespit etmiş, veri sorumlularının veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini düzenleyen

⁴⁴⁸ Kazancı Hukuk Otomasyonu, T.C. DANIŞTAY 15. DAİRE E. 2016/10500 T. 6.7.2017, Erişim Tarihi:13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/15d-2016-10500.htm>

Kanun'un 12. maddesi kapsamında gerekli her türlü teknik ve idari tedbirin alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu idari tedbirler; hizmet veren bölümlerde görevli olmayanların bulunmaması, yakın konumda hizmet veren alanların insanların birbirini duyup görmesini engelleyecek şekilde dizayn edilmesi şeklinde belirtilmiştir. İlgili tedbirlerin alınmaması durumunda Kanun'un 18. maddesi gereği işlem yapılacağı belirtilmiştir.⁴⁴⁹

Banko, gişe, masa gibi hizmet alanları veri güvenliği açısından büyük öneme sahiptir. Sıralı sistemle hizmet verilen bu alanlarda veri güvenliğinin ihlali, sırada olan vatandaşların birbirini duyabilmesi şeklinde gerçekleşebilmektedir. Aralarında mesafe bulunmayan kişilerin hizmet veren kişi ile sırası gelen kişi arasındaki veri akışını duyabileceği ortada olup veri ihlalinin gerçekleşmemesi için kurul tarafından ilgili ilke kararı alınmıştır. Alınacak tedbirlere örnek olarak ise sarı çizgi uygulaması örnek gösterilebilir. Sırası gelen vatandaşla sırası gelecek olan vatandaş arasına konulacak sarı çizgi ile kişiler arasında belli bir mesafe tutularak veri ihlalinin gerçekleşmesinin önüne geçilebilmektedir.

2. Rehberlik Hizmeti Veren İnternet Siteleri

Kurulun bir diğer ilke kararı rehberlik hizmeti veren internet sitelerinde kişisel verilerin korunmasına yönelik olup kurul ilgili kararında kişilerin açık rızası alınmaksızın ismiyle telefon numarası sorgusu yapma yahut telefon numarası ile isim sorgusu yapma imkânı sunan internet sitelerinin tespit edildiğini, bu şekilde kişisel veri faaliyetinde bulunmak için Kanunda ifade edilen veri işleme şartlarının sağlanması gerektiğini ifade etmiştir. Kişisel veri işleme şartlarını karşılamaksızın faaliyet gösteren internet siteleri ve mobil uygulamaların Kanun'un 15. maddesinin 7. fıkrası gereği veri işleme faaliyetlerini durdurması gerektiğini, veri işleme faaliyetini durdurmayanlar hakkında erişimin engellenmesi adına yasal yollara başvurulacağı, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmiş olabileceği kanaatiyle TCK'nın 136. Maddesi gereği suç duyurusunda bulunulacağı, ayrıca Kanun'un 18. maddesi gereği ilgililer hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilebileceği belirtilmiştir.⁴⁵⁰

⁴⁴⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Banko, Gişe, Masa gibi Hizmet Alanlarında Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 21/12/2017 Tarihli ve 2017/62 Sayılı İlke Kararı**, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4114/2017-62>

⁴⁵⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Rehberlik Hizmeti Veren İnternet Sitelerinde/Uygulamalarda Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 21/12/2017 Tarihli ve 2017/61 Sayılı İlke Kararı**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4113/2017-61>

3. Cep Telefonlarına Gelen Reklam Bildirimleri

Kurul, veri sahiplerinin mail adreslerine yahut telefonlarına gelen reklam bildirimlerinin önüne geçilmesi noktasında kendisine yapılan başvurular neticesinde ilke kararı yayınlanmasına karar vermiş, ilgili kararda kurul; ilgili kişilerin rızası alınmaksızın Kanun'un 5. maddesinde belirtilen kişisel verilerin işleme şartı olmaksızın reklam içerikli iletilerin ilgili kişilere gerek sms yoluyla gerek e-posta yoluyla gönderilmesini kanuna aykırı bulmuş, Kanun'un 15. maddesinin 7. fıkrası gereği söz konusu veri işleme faaliyetlerinin durdurulmasına karar vermiştir. İlgili kararda veri sorumlusu ve veri işleyen gerekli teknik ve idari tedbirleri almak zorunda olduğu, müştereken sorumlu oldukları, veri ihlali neticesinde idari para cezasıyla cezalandırılacakları ve kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme suçundan haklarında suç duyurusunda bulunulabileceği belirtilmiştir.⁴⁵¹

Kurul bu kararıyla kişilerin cep telefonlarına, e-posta adreslerine gelen istemsiz reklam kampanyaları gibi mesajların kişisel veri ihlali kapsamında değerlendirilebileceğini ifade etmiş, kişisel veri işleme şartlarının varlığı halinde bu hususun bir problem oluşturmayacağını ancak veri işleme şartlarının yokluğu halinde bu tip mesajların hukuka aykırı kişisel veri işleme faaliyeti olarak değerlendirileceğini ifade etmiştir.

4. Kişisel Verilere Erişim Yetkisi Olan Personelin Amaç Dışı Veri İşlemesi

Kurulun 31.05.2018 tarihli 2018/63 sayılı ilke kararında veri sorumlusu nezdinde kişisel verilere erişim yetkisi olan personelin amaç dışı veri işlemesi hususuna değinilmiştir. İlgili kararda kurul; veri ile etkileşim içerisinde bulunan, kişisel veri işleyen personelin yetkisini aşarak, yetkisini kötüye kullanmak suretiyle amaç dışı kişisel veri işleminin, bu verileri üçüncü kişilerle paylaşmasının Kanun'un 12. maddesinin 1. fıkrasına aykırı olduğunu, bu tip eylemlerin önlenmesi adına veri sorumlularının veri güvenliği açısından gereken tüm tedbirleri almaları gerektiğini ifade etmiş, bu konuda veri sorumlularının bilgilendirilmesine karar vermiştir.⁴⁵²

⁴⁵¹Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından ilgili kişilerin e-posta adreslerine veya SMS ya da çağrı ile cep telefonlarına reklam bildirimleri/aramaları yönlendirilmesinin önüne geçilmesi " ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16/10/2018 Tarihli ve 2018/119 Sayılı İlke Kararı, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5299/2018-119>

⁴⁵² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri sorumlusu nezdindeki kişisel verilere erişim yetkisi bulunan personelin yetkisi ve amacı dışında söz konusu verileri işlemesi hususunun değerlendirilmesine ilişkin

5. Kimlik ve İletişim Bilgileriyle Kişisel Verilerin Sorgulanması

Kişisel verilerin hukuka aykırı şekilde elde edilmesi sebebiyle bir kısım yazılımlarca veri sahiplerinin iletişim bilgilerine ve hatta kimlik bilgilerine ulaşılabilirdiği tespit edilmiş olup kurul ilgili ilke kararında hukuk, finans, gayrimenkul, sigorta sektörlerinde bu tür yazılımların bulunduğunu, bu durumun Kanun'un 12. maddesinde ifade edilen veri güvenliğine ilişkin yükümlülöklere aykırılık teşkil edeceğini ifade etmiş ve devamla bu yazılımları kullananlar hakkında Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulacağını, Kanun'un 12. maddesi kapsamında idari para cezasına hükmedilebileceğini ifade etmiştir.⁴⁵³

B. Uygulamaya Yönelik, Düzenleyici Kurul Kararları

1. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Alınması Gereken Önlemler

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi sıkı şekil şartlarına bağlanmış olup Kanun'un 6. maddesinde kurul tarafından özel nitelikli kişisel verilerle ilgili olarak yeterli önlemlerin belirlenebileceği ifade edilmiştir. Kurul ilke kararında bu yöntemleri; veri sorumlusunun hassas veriler bakımından sistemli, kuralları belli ayrıntılı bir veri güvenlik politikası belirlemesi, veri sorumlusunun çalışanlarına yönelik kişisel veri eğitimi, gizlilik sözleşmesi yapılması, periyodik kontrollerle veri güvenliğinin sağlanması, işten ayrılanların verilerle olan ilişkisinin kesilmesi, veri içeren kayıtların kriptografik yazılımlarla korunması, loglanması, taşınır ortamda bulunan veriler açısından CD, DVD gibi taşıyıcıların şifreleme yöntemleriyle muhafaza altına alınması şeklinde ifade etmiştir.⁴⁵⁴

Özel nitelikli kişisel veriler, kişinin yaşamında ayrımcılığa uğrayabilmesine neden olabilecek bilgilerden oluşmakta olup ilgili verilerin daha sıkı şartlarla koruma altına alınması gerekmektedir. Kurul ilgili kararıyla özel nitelikli kişisel verilerin ihlaline sebebiyet verebilecek her türlü tehdidin ortadan kaldırılması amacıyla birçok düzenlemeye yer vermiştir. Veri sorumluların alması gereken idari ve teknik tedbirler

---

31/05/2018 tarih ve 2018/63 sayılı ilke kararı, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5248/2018-63>

⁴⁵³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Veriler Üzerinden Vatandaşların Kimlik ve İletişim Bilgileri Gibi Kişisel Verilerinin Sorgulanmasına İmkân Tanıyan Yazılım/Program/Uygulamalara Yönelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18/10/2019 Tarihli ve 2019/308 Sayılı İlke Kararı**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6568/2019-308>

⁴⁵⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 Sayılı Kararı**, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>

açıkça belirtilmiş ve veri ihlalinin gerçekleşmesi tehlikesinin minimum düzeye indirilmesi amaçlanmıştır.

2. Veri Sorumlusunun Bildirim Yükümlülüğü

Kurul veri ihlali durumunda veri sorumlusunun nasıl bir reaksiyon göstermesi gerektiğine ilişkin olarak vermiş olduğu kararında Kanun'un 12. maddesinin 5. fıkrasında ifade edilen “en kısa süre” ifadesine değinmiş, “*en kısa sürede*” ifadesinin yetmiş iki saat olarak yorumlanması gerektiğine işaret etmiştir. Bu kapsamda veri sorumlusu ihlalin gerçekleştiğini öğrendikten itibaren en geç yetmiş iki saat içinde Kurula, yine kişisel verisi ihlal edilen veri sahibine en kısa süre içerisinde bildirimde bulunacaktır. Kurula geçerli bir sebeple yetmiş iki saat içinde bildirimde bulunmayan veri sorumlusu, yapılacak bildirimle birlikte gecikmenin nedenlerini kurula açıklamakla mükelleftir.⁴⁵⁵

Kanun'un denetleyicisi konumunda bulunan kurul, Kanun'un 12. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen makul süre ifadesini yetmiş iki saat şeklinde yorumlayarak veri ihlali durumunda kurula en geç yetmiş iki saat içinde bildirimde bulunma zorunluluğunu getirmiş, bildirim yapılmaması halinde gecikme sebeplerinin tarafına bildirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

3. Veri Sorumlusuna Başvuru Süresinin ve Kurula Şikâyet Süresinin Hesaplanması

Bir diğer ilke kararı veri sorumlusuna başvuru ve kurula şikâyet sürelerinin hesaplanmasına dair verilmiş olup kurul, süre hesaplamaları noktasındaki görüş ayrılıklarının son bulması amacıyla yayınlamış olduğu kararında ilgili kişi tarafından yapılan başvuruya veri sorumlusu tarafından otuz gün içinde cevap verildiği takdirde ilgili kişinin cevabın verildiği tarihten itibaren otuz gün içerisinde şikâyet yoluna başvurabileceğini ifade etmiştir. Buradan anlaşılabileceği üzere ilgili kişi veri sorumlusunun cevabına binaen otuz gün değil, veri sorumlusuna başvurduğu tarihten itibaren altmış gün içinde Kurula şikâyetle bulunabilecektir.⁴⁵⁶

⁴⁵⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **KİŞİSEL VERİ İHLALİ BİLDİRİM USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULUNUN 24.01.2019 TARİH VE 2019/10 SAYILI KARARINA İLİŞKİN DUYURU**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>

⁴⁵⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Veri Sorumlusuna Başvuru ve Kurula Şikâyet Sürelerinin Hesaplanmasına İlişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 24.01.2019 tarih ve 2019/9 sayılı Kararı**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5358/Kamuoyu-Duyurusu>

4. Veri İhlali Bildirimi

Veri sorumlusu tarafından ilgili kişiye yapılan veri ihlali bildiriminde yer alması gereken asgari unsurlara ilişkin olarak kurul ilgili kararında bu unsurları; açık, sade, anlaşılır bir dil, ihlalin gerçekleşme tarihi, ihlale konu veriler, ihlal neticesinde doğabilecek zararlar, zararın önüne geçilmesi için alınan ve alınabilecek önlemler, ilgili kişinin bilgi alabileceği veri sorumlusu yahut irtibat kişinin adres veya iletişim bilgileri şeklinde ifade etmiştir.⁴⁵⁷ Veri ihlali durumunda veri sorumlusu bildirimini yukarıda izah edilen hususlar çerçevesinde yapmalıdır.

5. Yurtdışında Yerleşik Olan Tüzel Kişilerin Türkiye’de Kişisel Veri İşleme Faaliyetinde Bulunması

Merkezi yurtdışında bulunan ancak şubeleri ve irtibat büroları Türkiye’de bulunan tüzel kişilerin veri sorumlusu olup olmayacağı noktasında Kurumdan görüş bildirilmesi talep edilmiş, bunun üzerine kurul kararında; veri sorumlusu özelliğine sahip Türkiye’de yerleşik şubelerin kanun kapsamında veri sorumlusu sayılacağına karar vermiştir.⁴⁵⁸

6. E-Posta Verilerinin Yurtdışında Tutulması

Kurulun bir diğer kararı Google (gmail) hizmeti ile ilgili olup kurul kararında kurumsal e-posta adreslerinin Gmail üzerinden kullanılması halinde alınan e-postaların dünyanın çeşitli yerlerindeki veri merkezlerinde tutulduğuna dikkat çekmiş ve bu halde kişisel verilerin yurt dışına aktarılmış olacağını belirtmiştir.⁴⁵⁹

C. İdari Para Cezalarına İlişkin Kurul Kararları

1. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Üçüncü Kişilere Aktarılması

⁴⁵⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Veri sorumlusu tarafından ilgili kişiye yapılan veri ihlali bildiriminde yer alması gereken asgari unsurlara ilişkin, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18.09.2019 tarih ve 2019/271 sayılı Kararı, Erişim tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5547/2019-271>

⁴⁵⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Yurtdışında yerleşik Tüzel kişilerin Türkiye’deki Şubeleri ile İrtibat Bürolarının Sicile Kayıt Yükümlülüğü Hakkındaki Görüş Talebi ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 23/07/2019 tarih ve 2019/225 sayılı Kararı, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5545/2019-225>

⁴⁵⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Kurumsal e-posta hizmetinin, Google (gmail) üzerinden yine aynı uzantıya sahip olarak kullanılıp kullanılamayacağı ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/157 Sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5493/2019-157>

Özel nitelikli kişisel veri statüsüne sahip sağlık verilerinin veri sorumlusu tarafından özel nitelikli kişisel veri işleme şartlarına uyulmaksızın üçüncü kişiye aktarılması hususunda kurula yapılan başvuru neticesinde kurul, ilgili kararında; ilaç kullanan veri sahibinin özel nitelikli kişisel verisi olan sağlığı ile ilgili bilgilerin ilaçları temin ettiği eczane tarafından Kanunun 8. maddesinde ifade edilen kişisel verilerin aktarılması şartları sağlanmaksızın üçüncü kişiyle paylaşılmasının Kanuna aykırılık teşkil etmesi nedeniyle veri sorumlusu eczane hakkında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶⁰

Veri güvenliğine ilişkin kanunda veri sorumlularının ve veri işleyenlerin elde ettikleri verileri kanuna aykırı olarak kimseyle paylaşamayacakları, işlenme amacı dışında ilgili verileri kullanamayacakları düzenlenmiştir. Ayrıca veri sorumlusu ve veri işleyenin görevleri sona erse dahi sorumlulukları devam edecektir. Bu kapsamda eczanenin özel nitelikli kişisel veri statüsüne sahip sağlık verilerini kanuna aykırı olarak üçüncü kişiyle paylaşması hukuka aykırı bir kişisel veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilecektir.

2. Sosyal Medya Uygulamasında Güvenlik Zafiyeti

Kurul dünyanın en büyük sosyal medya platformlarından biri olan şirket hakkında kişisel verilerin ihlal edildiğine ilişkin vermiş olduğu kararda; sosyal medya platformunda yer alan “başkasının gözünden gör”, “doğum günü kutlayıcı” ve “video yükleyici” şeklindeki üç özelliğin birbiriyle etkileşimi sonucu dört aylık bir güvenlik zafiyeti oluştuğunu, on üç gün boyunca veri ihlali meydana geldiğini tespit etmiştir.⁴⁶¹ Türkiye’den 280.959 kullanıcının çeşitli verileri ele geçirildiği tespit edilerek kurul tarafından ilgili şirket hakkında teknik ve idari tedbirlerin alınmasında şirketin kusurunun bulunması sebebiyle 1.150.000 TL, ihlalin kuruma en kısa sürede bildirilmemesinden ötürü ise 450.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

İlgili uygulamalar aracılığıyla kişilere ait veriler her ne kadar farklı farklı alanlarda işlenmiş olsa da ilgili verilerin birleştirilmesi suretiyle kişisel verilerin kime ait olduğu, kişisel verilerle kişi profilinin kolaylıkla oluşturulacağı anlaşılmakta olup bu

⁴⁶⁰Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Sağlık verilerini Kanunun 6 ncı maddesinde yer alan işleme şartlarından birine dayanmadan üçüncü bir kişiye aktaran veri sorumlusu hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 05/12/2018 Tarihli ve 2018/143 Sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5364/2018-143>

⁴⁶¹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Facebook hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18.09.2019 tarih ve 2019/269 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5534/2019-269>

güvenli zafiyeti sebebiyle Kurum ilgili sosyal medya platformu hakkında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir. Bünyesinde kişisel veri işleme özelliğine sahip uygulamaları barındıran sosyal medya platformlarının kişisel verilerin kötü niyetli üçüncü kişilerin eline geçmemesi için gereken her türü teknik ve idari tedbirleri alması gerekmektedir.

3. Teknik Servis Hizmeti Veren Firmanın Veri Güvenliğine Aykırı Olarak Takip Numarası Belirlemesi

Müşterilerine teknik servis hizmeti sunan firma hakkında müşterilere verilen takip form numaralarının son hanelerinin değiştirilmesi yöntemiyle farklı müşterilere ait kişisel verilere erişilebildiği iddiasıyla kuruma ihbarda bulunulmuş olup kurul bu hususla ilgili vermiş olduğu kararında; teknik servis hizmeti veren şirketin müşterilerine verdiği cihaz takip numarasıyla şirketin internet sitesinden cihazlarının durumunu sorgulayabildiğini belirtmiş, takip numaralarının son iki hanesinin değiştirilmesiyle başka kullanıcılara ait cihazların durumunun öğrenilebildiği, bununla birlikte başka kişiye ait kimlik bilgilerine ve cihaz kimliğine erişim sağlanabildiği tespitinde bulunmuştur. Kişisel verilerin güvenliğinin sağlanmaması nedeniyle gerekli teknik ve idari tedbirlerin alınmamasından dolayı Kurul tarafından şirket hakkında 150.000 TL idari para cezası uygulanmasına, söz konusu aykırılığın giderilmesi yönünde veri sorumlusunun talimatlandırılmasına ve ilgili linklerin kullanımının durdurulmasına karar verilmiştir.⁴⁶²

Kurul kararında da ifade edildiği üzere teknik servis hizmeti sunan şirketin müşteri cihazını tanımlama, cihazın durumunu takip etme amaçlı takip numarası belirlediği, belirlenen takip numaralarının sıralı şekilde devam ettiği, sıralı şekilde devam eden numaraların sorgulanması neticesinde başka müşterilerin de kişisel verisinin tespit edilebildiği ortaya çıkmış olup kurul gerekli teknik ve idari tedbiri almadığı gerekçesiyle şirket hakkında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir. Ancak kurul kararı neticesinde ilgili şirket gerekli teknik ve idari tedbirleri almamış olup kurul aynı şirket ile ilgili 05.03.2019 tarihli 2019/52 sayılı kararında kurul kararının yerine getirilmemesi sebebiyle 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.

4. Veri Sorumlusu Şirketin Veri İhlalinden Haberdar Olmaması

---

⁴⁶² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Teknik servis hizmeti veren firmanın müşterilerine verdiği form/takip numarasının son hanelerinin değiştirilmesi yoluyla farklı kişilere ait kişisel verilere ulaşıldığı yolunda Kuruma iletilen ihbarın incelenmesi ve ihbara ilişkin alınan Kurul Kararının yerine getirilmemesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/02/2019 tarihli ve 2019/23 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5464/2019/52>

Seyahat hizmeti veren bir şirketin AWS tarafından kendisine internet sistemlerinde zararlı bir işlem olabileceği yönünde uyarı gelmesi neticesinde ilgili şirket tarafından bilişim uzmanları aracılığıyla inceleme başlatılmış, inceleme neticesinde ilgili şirketin veri tabanında 25.09.2018-25.10.2018 tarihleri arasında veri ihlali gerçekleştiği tespit edilmiş, buna binaen ilgili şirket kurula başvurmuştur. Kurul ilgili kararında; ihlalden Türkiye’de 67.519 kişinin etkilendiğini, arada geçen 2 aylık sürede şirketin veri ihlalinin gerçekleşip gerçekleşmediği yönünde herhangi bir kontrol yaptırmadığını tespit etmiş ve bunun neticesinde şirket hakkında gerekli teknik ve idari tedbirlerin alınmamasından dolayı 450.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir. Şirket tarafından en kısa sürede bildirimde bulunma yükümlülüğüne aykırı hareket edildiğinden dolayı Kurul şirket hakkında ayrıca 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶³

5. Otel Zincirinin Veri Tabanının Ele Geçirilmesi

Uluslararası bir otel zincirine sahip şirketin 2016 yılında başka bir otel zincirini devraldığı, devralınan şirketin temmuz 2014 tarihinden itibaren veri tabanına yetkisiz erişim olduğu, bu erişimin ise ilgili şirket tarafından 08.09.2018 tarihinde tespit edildiği, ilgili sunuculara yetkisiz erişim sağlayanlar tarafından Truva atı yazılımı yüklendiği, ihlalden Türkiye’de bulunan yaklaşık bir milyon iki yüz kırk bin kullanıcının etkilendiği, bunun neticesinde şirket tarafından veri ihlali hakkında müşterileri aydınlatmak amacıyla bir internet sitesi kurulduğu anlaşılmıştır. Kurul bu hususla ilgili vermiş olduğu kararında; dört yıl boyunca veri ihlalinin gerçekleşmesinin ciddi bir güvenlik açığı olduğunu, bu güvenlik açığının fark edilmemesinin gerekli denetimlerin yapılmadığının göstergesi olduğunu, veri sahiplerinin kimlik bilgilerinden ödeme bilgilerine birçok verisinin ele geçirildiğini, veri sorumlusunun bu hususla ilgili olarak güvenli bir yazılım geliştirmediğini ifade etmiştir. Neticeten şirket hakkında gerekli tedbirlerin alınmaması sebebiyle 1.100.000 TL, veri ihlali bildiriminin Kanunda belirtilen en kısa sürede yapılmamasından dolayı 350.000 TL olmak üzere toplam 1.450.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.⁴⁶⁴

⁴⁶³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Clickbus Seyahat Hizmetleri A.Ş. hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16.05.2019 tarih ve 2019/141 sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5478/2019-141>

⁴⁶⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Marriott International Inc. hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16.05.2019 tarih ve 2019/143 sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5479/2019-143>

6. Veri Sahibine Aynı Konu ile İlgili Sürekli Mesaj Gönderilmesi

Bir şirket tarafından veri sahibine aynı konuya ilişkin sürekli mesaj gönderilmesi sebebiyle Kuruma başvurulmuş olup Kurul ilgili kararında; şirketin ilgili kişiye aynı mesajı farklı tarihlerde sürekli göndermesini hakkın kötüye kullanılması kapsamında değerlendirmiş, bu kapsamda kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemeye yönelik gerekli tedbirlerin alınmaması sebebiyle veri sorumlusu hakkında 20.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶⁵

İlgili kişinin açık rızası alınmaksızın telefonuna kısa mesaj gönderilmesi, kısa mesajlarda veri sahibine mesaj iptal seçeneğinin sunulmaması, şirketin kişisel verileri nereden, kimlerden ve nasıl temin ettiğinin bilinmemesi sebebiyle ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna başvurulmuş olup veri sorumlusu tarafından ilgili kişiye herhangi bir cevap verilmemiştir. Bunun neticesinde kurul yapmış olduğu incelemesinde yukarıda izah edilen sebepler çerçevesinde şirket hakkında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.

7. İlgili Kişiye Açık Rızası Olmaksızın Reklam İçerikli Mesaj Gönderilmesi

Anonim şirketi olan veri sorumlusunun ilgili kişiye açık rızası olmaksızın elektronik ticari ileti göndermesine ilişkin olayda kurul, ilgili kararında reklam içerikli mesaj gönderme faaliyetinin veri işleme faaliyeti kapsamında olduğunu değerlendirmiş, reklam mesajı için açık rıza alınmadığı ve mesaj atma faaliyeti herhangi bir veri işleme şartına dayanmadığı için veri sorumlusu hakkında gerekli teknik ve idari tedbirlerin alınmadığı gerekçesiyle 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶⁶

8. Avukat Tarafından Dosya Bilgilerinin Borçlunun Akrabasına Gönderilmesi

İlgili kişinin telefonuna kendisi ile alakası olmayan içeriklerin gönderilmesi olayına ilişkin olarak kurul ilgili kararında; veri sorumlusu avukatın şikâyetçiye; yeğeninin ad, soyadı ve hizmet numarasını SMS olarak gönderdiği olayda, hem kişisel veriyi rıza olmadan üçüncü bir kişiye göndermesi hem de şikâyetçiye ait telefon

⁴⁶⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Bir varlık yönetim şirketinin ilgili kişiye aynı konu ile ilgili birden çok mesaj gönderimine ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/159 Sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5494/2019-159>

⁴⁶⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Bir anonim şirketin (veri sorumlusu) ilgili kişinin açık rızası dışı elektronik ticari ileti göndermesine ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31.05.2019 Tarihli ve 2019/162 Sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5495/2019-162>

numarasını veri işleme şartlarından birine dayanmadan işlemiş olması nedeniyle veri sorumlusu avukat hakkında hukuka aykırı olarak kişisel verilerin işlenmesini önlemek yükümlülüğünü yerine getirmemesi sebebiyle 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶⁷

İlgili olayda avukat tarafından mesajların personel tarafından yanlışlıkla gönderildiği, mesajları gönderirken yanlış yazılan telefon numarasından dolayı ilgili kişiye SMS gönderildiği tespit edilerek yanlışlığın derhal düzeltildiği belirtilmişse de böyle bir cevaba itibar edilemeyeceği, zira bir rakam hatasıyla ilgili kişinin bir akrabasına ulaşılmasının imkânsız olduğu gözetilerek avukat hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

9. Dublaj Uygulaması Kullanıcılarının Verilerinin Ele Geçirilmesi

Akıllı telefonlar için geliştirilen, ses üzerine video kaydı yapılarak dublaj etkisi yaratan bir uygulama geliştiren şirketin 08.09.2019 tarihinde bir gazeteci tarafından kendisine atılan mail ile veri ihlalden haberdar olduğu, bunun üzerine şirket tarafından araştırma ve inceleme yapıldığı, inceleme sonucunda ihlalden Türkiye’de yaklaşık yedi yüz bin kullanıcının etkilendiği, ihlalin tekrar yaşanmaması adına gerekli önlemlerin alındığı, veri sahiplerinin mağduriyetlerinin giderilebilmesi adına çağrı merkezi kurulduğu kuruma bildirilmiş olup kurul ilgili kararında; veri ihlalinin gerçekleşme sebebinin şirket tarafından tespit edilemediğini, gazeteci vasıtasıyla veri ihlalinin öğrenilmesinin şirketin kişisel veriler noktasındaki özen ve yükümlülüğünü yerine getirmediğinin göstergesi olduğunu, verisi ihlal edilen ilgili kişilerin yeterince bilgilendirilmediğini ifade etmiş ve bu kapsamda şirket hakkında gerekli teknik ve idari tedbirleri almaması gerekçesiyle 680.000 TL, bildirim yükümlülüğüne aykırı davrandığı gerekçesiyle de ayrıca 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶⁸

10. Kişisel Veri İçeren Excel Listesinin İnternet Ortamında Yayılması

Bir web sitesinde faaliyet göstermekte olan şans oyunları şirketinin, 14.09.2018 tarihinde bazı kullanıcılara ait telefon numaraları ve şifrelerin bulunduğu excel listesinin

⁴⁶⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **İlgili kişiye ait telefon numarasına kendisine ait olmayan içeriğin gönderilmesi ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/166 Sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5497/2019-166>

⁴⁶⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Dubsmash Inc. hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 17/07/2019 Tarihli ve 2019/222 Sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5523/-Dubsmash-Inc-hakkinda-Kisisel-Verileri-Koruma-Kurulunun-17-07-2019-Tarihli-ve-2019-222-Sayili-Karari-Ozeti>

internet ortamındaki illegal sitelerde dolaştığı tespit edilmiştir. Veri ihlalinin kaç kişinin etkilendiği tespit edilememiştir. Bunun üzerine kurul ilgili kararında; kaç kişinin veri ihlalinin etkilendiği, excel listesinin ne zaman ele geçirildiği, bu listenin ne zaman üçüncü kişilere aktarıldığı noktasında şirket tarafından herhangi bir tespitle bulunulmadığı sonucuna varmış, gerekli tedbirlerin alınmaması, Kanunda belirtilen en kısa sürede veri ihlalinin ilgili kişilere bildirilmemesi nedeniyle şirket hakkında 180.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁶⁹

11. Kimlik Fotokopisinde Yer Alan Özel Nitelikli Kişisel Veriler

Sadakat programı kapsamında bir havayolu taşımacılık şirketi tarafından kullanıcı bilgilerinin değiştirilmesi sebebiyle ilgili kişiden arkalı önlü kimlik fotokopisi istenmiş, ilgili kişi tarafından elektronik ortamda kimlik bilgileri havayolu şirketine gönderilmiş olup ilgili kişi havayolu şirketinden kimlik bilgilerinin silinmesini, veri aktarımı gerçekleşiyse ilgili verilerin üçüncü kişilerin kayıtlarından da silinmesini talep etmiştir. Havayolu şirketi tarafından ilgili kişiye kimlik bilgilerinin kaydedilmediği ve kimseye aktarılmadığı şeklinde cevap verilmiş olup ilgili kişi cevap üzerine Kuruma başvurmuştur. Bunun üzerine kurul olay ile ilgili olarak kararında; kimlik kartı üzerinde yer alan bir kısım bilgilerin özel nitelikli kişisel veri olduğunu, bu verilerin işlenmesi için ilgili kişinin açık rızasına başvurulması gerektiğini, veri sorumlusu tarafında ilgili kişinin açık rızasının alınmadığını, ilgili kişinin kimlik bilgilerinin kaydedildiği ve bu noktada “*kaydedilmedi*” şeklinde ilgili kişiye cevap verilmesinin dürüstlük kuralına aykırı olduğunu, verilerin işlenme sebebi hakkında ilgili kişinin aydınlatılmadığını ifade etmiş, veri sorumlusunun kişisel verilerin işlenmesi ilkelerine aykırı hareket ettiği sonucuna varmıştır. Kurul tarafından veri sorumlusu hakkında gerekli tedbirlerin alınmaması, veri güvenliğine ilişkin sorumlulukların yerine getirilmemesi sebebiyle 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.⁴⁷⁰

12. Avukatların Kanun Kapsamından İstisna Tutulması

---

⁴⁶⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, S Şans Oyunları A.Ş hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 27.08.2019 tarih ve 2019/254 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5535/2019-254>

⁴⁷⁰ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Bir havayolu taşımacılık şirketinin (veri sorumlusu) sunduğu sadakat programını kullanan ilgili kişinin kullanıcı adı ve parola bilgilerini değiştirme talebi karşısında ilgili kişiden arkalı önlü kimlik görüntüsü talep eden veri sorumlusu” hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 01.10.2019 Tarihli ve 2019/294 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6556/2019-294>

Hakkında icra takibi başlatılan ilgili kişinin borç bilgileri ilgili kişinin kardeşine SMS yoluyla gönderilmiş olup ilgili kişi Kuruma başvurmuştur. Avukat tarafından Kuruma, avukatların Kanunun 28. maddesinde belirtilen istisnai kişilerden olduğu şeklinde savunma verilmiş olup kurul ilgili kararında; Kanunun 28. maddesinde belirtilen istisnanın soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olduğunu, veri işlemenin yargı makamları veya infaz mercilerince işlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Kurul, avukatların istisnada belirtilen kişilerden olmadığı sonucuna varmış ve veri sorumlusu avukat hakkında veri güvenliğine ilişkin sorumlulukların yerine getirilmemesinden dolayı 50.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir.⁴⁷¹

13. Ulaşım Hizmeti Sunan Platformda Yolculara Puan Verilmesi

İlgili kişi, ulaşım hizmeti sunan bir platform vasıtasıyla yaptığı yolculuklarının şoförler tarafından puanlandığını öğrenmiş, kendi yolculuklarına ait bu puanlara kendisi tarafından erişilememesi ve bu tip bir puanlama yapılacağı hususunda veri sorumlusunun aydınlatma metninde herhangi bir bilginin yer almaması sebebiyle kişisel verileri hakkında bilgi talep etme amaçlı veri sorumlusuna başvurmuş ancak başvurusu yanıtız kalmıştır. Veri sorumlusu kurula vermiş olduğu savunma dilekçesinde kullanıcıya ait verilerin uygulamaya kayıt esnasında toplanarak üyelik sözleşmesinin kurulması ve ifasıyla doğrudan doğruya ilişkisi olması sebebiyle işlendiğini, <http://www.....com/gizlilik-politikasi> adresinde yer alan kişiselveriler@....com e-posta adresine ilgili kişiler tarafından taleplerin iletilebileceğini, veri sorumlusu tarafından bu taleplerin en kısa süre cevaplandığını, ilgili kişi tarafından kullanılan uygulamada ortalama puanın beş üzerinden kaç olduğunu sorulduğuna ve sehven süresi içinde talebe cevap verilmemiş olsa da sonrasında yazılı olarak dönüş yapıldığını ifade etmiştir.

Konu ile ilgili olarak kurul vermiş olduğu kararda; Kanunun 15. maddesinin 5. fıkrası gereği veri sorumlusunun ilgili kişilerin başvurularını zamanında tam ve eksiksiz bir şekilde cevaplamaı için talimatlandırılmasına karar vermiş, yolcuların şoförler tarafından puanlanarak kişisel veri işleme faaliyetinde bulunulmasının Kanunun 5. maddesinin 2. fıkrasında yer alan açık rıza dışında kişisel veri işleme şartlarından olmadığı, bu tür verilerin işlenmesinin sözleşme için ana kurucu öge olmadığı, sözleşmenin ifasıyla doğrudan ilişkili olmadığı kanaatine varmıştır. Kurul veri sorumlusu

---

⁴⁷¹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “**Kişisel verilerin veri sorumlusu bir avukat tarafından kısa mesaj yoluyla üçüncü kişilere ifşa edilmesi hakkında**” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14.01.2020 Tarihli ve 2020/26 Sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6697/2020-26>

hakkında, kişisel verilerin güvelliği amacıyla gerekli her türlü teknik ve idari tedbirin alınmaması sebebiyle 100.000 TL, ilgili kişilerin uygulamaya üye olduklarında puanlama sistemi hakkında aydınlatılmadığı sebebiyle 10.000 TL idari para cezası uygulanmasına, puanlama sisteminin sürdürülebilmesi için kişisel veri işleme şartlarından uygun olanın belirlenmesi, aydınlatma metnini güncellemesi ve bu belgelerinde otuz gün içinde Kurula sunması hususunda veri sorumlusunun talimatlandırılmasına karar vermiştir.⁴⁷²

D. Yaptırım Dışı Uygulamaların Yer Aldığı Kurul Kararları

1. Telefon Görüşmesi Kayıtlarının Talep Edilmesi

İlgili kişi tarafından sözleşme gereği veri sorumlusundan telefon görüşmesi kayıtları talep edilmiş ancak ilgili kişinin talebi veri sorumlusu tarafından reddedilmiştir. Bunun üzerine kurul konu ile ilgili olarak vermiş olduğu kararında; veri sorumlusunun, teknolojik olarak müdahale ve tahrif edilerek aleyhe kullanılabilecek olan ve şikâyetçi dışındaki kişilerin de hassas nitelikli verisini içeren konuşma kayıtlarının kaydedildiği kayıt ortamının ancak yasal makamlar tarafından talep edildiği taktirde teslim edilebileceği yönündeki açıklamasını makul görmüş, talep edilen ses kayıtlarının dökümlerine, verilerin içeriğinin ilgili kişi tarafından tam olarak anlaşılmasına imkan tanıyacak şekilde, erişim hakkı sağlanarak gerçekleştirilmesine ve bu konuda kurula bilgi verilmesine karar vermiştir.⁴⁷³

2. Öğrenci Sınav Notlarının İnternet Ortamından Yayınlanması

Kişisel verinin gerçek bir kişiye ait belli yahut belirlenebilir her türlü bilgi şeklindeki tanımından yola çıkarak öğrenci sınav notları da kişisel veri olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda kişisel veri niteliğindeki sınav notlarının öğrencilerin açık rızasını alınmaksızın internet ortamında yayınlanması hukuka aykırı kişisel veri işleme faaliyeti olarak değerlendirilecektir.

Öğrencilerin kişisel verisi niteliğindeki sınav sonuçlarını internet ortamında yayınlayan üniversitenin uygulaması hakkında kuruma yapılmış olan başvuru hakkında

---

⁴⁷² Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Ulaşım hizmeti sunan bir mobil uygulama kapsamında işlenen kişisel veriler hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 27/01/2020 tarih ve 2020/65 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6717/2020-65>

⁴⁷³ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “İlgili kişi ile veri sorumlusu şirket arasında gerçekleştirilen telefon görüşmelerine ilişkin kayıtların ilgili kişiye verilmesi yönündeki talebin reddedilmesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/01/2020 Tarihli ve 2020/13 Sayılı Karar Özeti, Erişim tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6698/2020-13>

kurul, ilgili kararında; üniversitede sınava giren öğrencilerin sınav sonuçlarının internette arama motorlarından bile ulaşılabilir şekilde yayınlanması, üniversite eğitimi bittikten sonra dahi bu sonuçların üçüncü kişilerin erişimine açık bir şekilde kalmaya devam etmesi hususunda üniversitede görev yapan sorumlular hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılmasına ve üniversitenin duyuru sisteminin ilgilinin yalnızca kendi sonucuna ulaşabildiği bir sistem ile değiştirilmesi yönünde talimatlandırılmasına karar vermiştir.⁴⁷⁴

3. Spor Salonlarının Biyometrik Veri İşlemesi

Spor salonu sahibi veri sorumlularının, üyelerinin giriş-çıkış kontrolünü biyometrik veri işleyerek sağlaması ile ilgili olarak kurul, ilgili kararında; spor salonu hizmeti sunan veri sorumlularının giriş esnasında el ve parmak izinin taranması suretiyle kişilerin kimlik doğrulamasının yapılması hususunda özel nitelikli kişisel veri niteliğindeki biyometrik veri işleme faaliyetinde bulundukları tespitinde bulunmuş, el ve parmak izi taraması sisteminin hizmetten faydalanmak için zorunlu ve tek yol olarak üyelere sunulmasının ölçülülük ve veri minimizasyonu ilkesine aykırı olduğunu uluslararası dokümanlar, AİHM ve Danıştay kararları ile açıklamıştır. Bu hususa ek olarak, biyometrik veri toplamak için veri sorumluları tarafından alınan açık rızanın özgür iradeye dayanma unsurunu içermediğini ve hizmet şartına bağlandığını ifade etmiştir.

Buna bağlı olarak Kurul sadece avuç içi izi taraması yapılması şartıyla girişe izin veren spor salonu hakkında kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesinden dolayı idari para cezası uygulanmasına, kulüp hizmetlerinden faydalanmak isteyen müşterilere içeriye girişte alternatif yolların sunulması için veri sorumlusunun talimatlandırılmasına, avuç içi izi uygulamasının durdurulmasına, bugüne kadar işlenen verilerin Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yok edilmesine, ilgili veriler üçüncü kişilere aktarılmışsa verilerin yok edilmesi hususunun veri sorumlusu tarafından üçüncü kişilere bildirilmesine karar vermiştir.⁴⁷⁵

⁴⁷⁴ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Öğrencilerin kişisel verisi niteliğindeki sınav sonuçlarını internet ortamında yayımlayan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin uygulaması hakkında Kuruma yapılmış olan başvuru hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 01/07/2019 Tarihli ve 2019/188 Sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5506/2019-188>

⁴⁷⁵ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **Spor salonu hizmeti sunan veri sorumlularının, üyelerinin giriş-çıkış kontrolünü biyometrik veri işleyerek yapması ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 25/03/2019 Tarihli ve 2019/81 Sayılı Karar ve 31/05/2019 Tarihli ve 2019/165 sayılı Karar Özeti**, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5496/2019-81-165>

4. Kişisel Verilerin Hizmet Şartı Olarak Talep Edilmesi

Veri sorumlusunun hizmet sunduğu web sayfasına girildiğinde, giriş yapılması için zorunlu bir alan çıktığı ve e-posta adresinin talep edildiği, istenilen kişisel veriler girilmeden ana sayfaya geçiş imkânının bulunmadığı ve bu bakımdan söz konusu kişisel verilerin girilmesinin bir hizmet şartı olarak talep edildiği; kişisel veri talebi sırasında aydınlatma yükümlülüğü kapsamında sunulan metnin, işlenen kişisel verileri ve hukuki sebeplerini açıkça ortaya koymadığı iddiasıyla kuruma başvurulmuştur. Kurul, konu ile ilgili olarak vermiş olduğu kararında; açık rızanın kişinin olumlu irade beyanını içermesi gerektiğini, bir hizmetten faydalanabilmek için açık rızanın alınmasının şart olarak öne sürülemeyeceğini, açık rızanın özgür bir irade beyanıyla verilebileceğini, söz konusu şirketin mal ve hizmeti sunan değil mal ve hizmetin sunulmasına hizmet eden aracı görevi gördüğünü, siteye üye olmak istemeyen müşterilerin alışveriş imkanlarının ortadan kaldırılmadığı, indirimlerden ve avantajlardan faydalanılması için üye kaydı yapıldığı tespit edilmiş olup kurul Kanun kapsamında tesis edilecek bir işlem olmadığına karar vermiştir. Bununla birlikte kurul, veri sorumlusu şirketin internet sitesinde yer alan “*GİZLİLİK ve KVK Politikamız*” başlıklı metninde kişisel verilerin hangi amaçla işlendiği noktasında bir açıklama yapılmadığını, kişisel verilerin ilgili mevzuattan kaynaklanan yasal yükümlülük çerçevesinde mi yoksa ilgili kişilerin açık rızalarına istinaden mi işlendiği konusunda metinde bir netlik bulunmadığını ifade etmiştir. Veri sorumlusunun aydınlatma metninde “... söz konusu amaç ve yasal yükümlülüklerini yerine getirebilmeyi sağlayacak kişisel verilerinizi ... sizlerden talep etmektedir. Bu kişisel veriler veri sorumlusunun sunmuş olduğu hizmetlerden yararlanabilmeniz adına, açık rızanıza istinaden, ... işlenecek ve saklanacaktır.” şeklinde bir bilgilendirmede bulunulmuş olup ilgili cümlelerden kişisel veri işleme faaliyetinin yalnızca ilgili kişilerin açık rızalarına dayanılarak gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Kişisel veri işleme faaliyeti kanunda belirtilen işleme şartlarından birine dayanıyorsa ilgili kişinin açık rızasının alınmasına gerek yoktur. Kişisel veri işleme faaliyeti, açık rıza dışındaki işleme şartlarından birine dayanıyorsa kişinin açık rızasının alınması hakkın kötüye kullanımı niteliğindedir. İlgili açıklamalar ışığında kurul, “*GİZLİLİK ve KVK Politikamız*” başlıklı metnin, Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ’e uygun düzenlenmediğini, ilgili metnin güncellenmesi gerektiğini

belirtmiş, açık rızanın alınması işlemlerinin ayrı ayrı yerine getirilmesi gerektiği yönünde şirketin talimatlandırılmasına karar vermiştir.⁴⁷⁶

E. Değerlendirilmeyen Başvurulara İlişkin Kurul Kararları

1. Whatsapp Yazışmalarının Hukuka Aykırı Olarak Ele Geçirilmesi

İlgili kişinin whatsapp yazışmalarının hukuka aykırı olarak elde edilmesi ile ilgili olarak kurul vermiş olduğu kararında; bir başkası tarafından kişinin Whatsapp yazışmalarının fotoğrafının çekilmesi yahut ekran görüntüsü alınması gibi eylemlerin TCK kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini, bu yönden ilgili kişinin Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduğu gözetildiğinde ilgilinin kuruma başvurusunun KVKK kapsamında değerlendirilemeyeceğine karar vermiştir.⁴⁷⁷

6698 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 2. fıkrasında “1/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen şartları taşımayan ihbar veya şikâyetler incelemeye alınmaz.” denilmekte olup, ifade edilen kanunun 6. maddesinde yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan ihbar veya şikâyetlerin incelemeye alınmayacağı düzenlenmektedir. Bu bakımdan kurul ilgili başvuruyu değerlendirmemiştir.

2. Ölmüş Kişiye Ait Kişisel Verilerin Talep Edilmesi

Ölmüş olan eşinin salık verilerinin kendisine iletilmesini isteyen başvuru; ilgili hastaneye başvurmuş ancak talebine olumlu cevap verilmemiştir. Konu ile ilgili olarak vermiş olduğu kararında; ilgili kişinin, kişisel verileri işlenen gerçek kişi olarak tanımlandığını, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda kişiliğin, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başladığı ve ölümle sona erdiği hükmünün yer aldığını, 6698 sayılı Kanun'un 11. maddesine göre ilgili kişinin kendisi ile ilgili kişisel verileri talep edebileceğini belirtmiş olup gerçek kişiye ait olmayan, ölmüş bir kişiye ait kişisel

⁴⁷⁶ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Veri sorumlusunun, web sitesinde kişisel verilerin işlenmesini hizmet şartı olarak talep ettiği ve aydınlatma yükümlülüğünü usulüne uygun yerine getirmedeği iddiaları hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 08/07/2019 tarih ve 2019/206 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6709/2019-206>

⁴⁷⁷ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Bir şirket sahibinin, çalışanının Whatsapp yazışmalarını hukuka aykırı olarak elde etmesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16/05/2019 Tarihli ve 2019/138 Sayılı Karar Özeti, Erişim tarihi: 13.04.2020 <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6708/2019-138>

verilerin talep edilemeyeceğini, 6698 sayılı Kanunun kapsamında yapılacak bir işlemin olmadığını ifade etmiştir.⁴⁷⁸

Kurul kararında da ifade edildiği üzere 6698 sayılı Kanun'un 11. maddesi ilgili kişinin haklarını düzenlemekte olup ilgili kişi sadece kendisi ile ilgili olan kişisel veri işleme faaliyeti noktasında veri sorumlusuna başvurabilecektir. Bu bakımdan eşinin kişisel verilerini talep eden başvurucuya veri sorumlusu tarafından cevap verilmemesi hukuka uygun olup ilgili husus 6698 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyecektir.

3. Kurula Yapılan Başvuruda Tazminat Talebinde Bulunulması

İlgili kişi başvurusunda bankaya borcu olduğunu, borcu ödeyemediğini, ödeyememesi sebebiyle banka tarafından işyerinin sürekli arandığını ifade etmiş, iş sözleşmesinin sonlandırılması sebebiyle bankadan 100.000 TL maddi manevi tazminat isteminde bulunmuştur. Kurul konu ile ilgili olarak vermiş olduğu kararda; ilgili kişinin başvurusunun Kanunun 11. maddesi kapsamında bir talep olarak değerlendirilemeyeceği, ilgili kişinin iddialarını kanıtlayıcı bir belge sunamadığı tespitinde bulunmuş, tazminat açısından Kanunun 14. maddesi gereği genel hükümlere göre hareket edilmesi gerektiği kanaatine vararak Kanun kapsamında yapılacak bir işlem bulunmadığına karar vermiştir.⁴⁷⁹

Kurulun ilgili kararında da ifade edildiği üzere maddi-manevi tazminat istemi durumunda kurul başvuru merci değildir. Kanun'un 14. maddesinin 3. fıkrasında tazminat istemlerinin genel hükümlere göre talep edilebileceği düzenlenmekte olup ilgilinin başvurusu 6698 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyecektir.

---

⁴⁷⁸ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Ölü kişilerin verilerine yakınlarının erişim talebi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18/09/2019 Tarihli ve 2019/273 Sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6710/2019-273>

⁴⁷⁹ Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “İlgili kişinin kişisel verilerinin hukuka aykırı işlendiği iddiası kapsamında veri sorumlusu bankadan talep ettiği tazminat talebinin karşılanmaması hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16/01/2020 Tarihli ve 2020/41 Sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6714/2020-41>

SONUÇ

Kişisel veri genel olarak gerçek bir kişiye ait belli yahut belirlenebilir her türlü bilgi olarak tanımlanmaktadır. Kişinin kimlik bilgileri, fiziksel özellikleri, sağlık bilgileri, öğrenim bilgileri gibi kişinin ekonomik, kültürel, zihinsel, fizyolojik kimliğini belirli yahut belirlenebilir kılan her türlü veri, kişisel veridir. Kişisel verinin unsurları; kimliği belirli veya belirlenebilir olan gerçek kişi, bilgi ve bilginin gerçek kişiye ilişkin olmasıdır. Bu unsurların varlığı halinde elde edilen veri kişisel veri olarak değerlendirilecektir.

Kişisel verilerin işlenmesi kural olarak ilgili kişinin açık rızasının alınmasına bağlıdır. Kişisel verilerin işlenmesinin kanunlarda açıkça öngörülmesi, kişisel veri işlenmesinin fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması, veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için kişisel veri işlenmesinin zorunlu olması, ilgili kişinin kişisel verilerinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlenmesinin zorunlu olması, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması hallerinde ilgili kişinin açık rızasına ihtiyaç duyulmaksızın kişisel verileri işlenebilecektir.

Özel nitelikli kişisel veriler kanunda sayılmış olup bu veriler kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileridir. Öğrenilmesi halinde ilgili kişinin toplumda ayrımcılığa uğramasına sebebiyet verebileceği düşüncesiyle, özel nitelikli kişisel veriler ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde de temel kural, ilgili kişinin açık rızasının alınmasıdır. İlgili kişinin sağlık ve cinsel hayatı dışındaki özel nitelikli kişisel verileri yalnızca kanunda öngörüldüğü takdirde ilgili kişinin açık rızası alınmaksızın işlenebilmektedir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veriler ise kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır

saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili kişinin açık rızası alınmaksızın işlenebilmektedir.

Kişisel verilerin işlenmesine hâkim olan ilkeler; hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun işleme ilkesi, doğru ve gerektiğinde güncel olma ilkesi, belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme ilkesi, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ilkesi, ilgili mevzuatta öngörülen süre veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkesi şeklinde sayılmıştır. Kişisel veri işleme faaliyetinde bulunan veri sorumluları ilgili ilkeler kapsamında hareket etmekle mükelleftir.

Kişisel verilerin hukuki niteliğine ilişkin görüşler öğretide kişilik hakkı görüşü, mülkiyet hakkı görüşü ve fikri mülkiyet hakkı görüşü çerçevesinde şekillenmiştir. Kişilik hakkı görüşü, kişisel verilerin özel hayatın gizliliği ve mahremiyet hakkı ile bir tutulmasından dolayı eleştirilmiştir. Mülkiyet hakkı görüşü kişisel verinin bir mal gibi değerlendirilmesinden dolayı eleştirilmiştir. Fikri mülkiyet hakkı görüşü ise ihlal neticesinde doğabilecek zararlar açısından eleştirilmiştir. Bu bakımdan kişisel verinin izah edilen görüşler dışında kendine özgü bir hak olduğu, ayrı bir yaklaşım altında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

İlgili kişi, kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin; bilgi talep etme, kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme, kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme, kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme, kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme, işlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle aleyhine bir sonucun ortaya çıkması durumunda itiraz etme, kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme hakkına sahiptir.

Veri sorumlusu kişisel veri işleme faaliyetinde bulunurken; kişisel veri işleme şartlarını gözetmeli, veri işleme noktasında ilgili kişiyi aydınlatmalı, kişisel veri işleme ilkelerine riayet etmelidir. Veri işleme amacının ortadan kalkmasına binaen kişisel verileri silmeli, yok etmeli yahut anonim hale getirmelidir. İhlal durumunda Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nu ihlal hakkında bilgilendirmelidir. Veri güvenliğinin sağlanması noktasında gerekli idari ve teknik tedbirleri almalı, denetim yükümlülüğünü yerine getirmelidir. İlgili şartları sağladığı takdirde veri sorumlusu Veri Sorumluları Bilgi

Sicili Sistemi'ne kaydını yapmalıdır. İlgili kişi kişisel verileri ile ilgili olarak kendisine başvurduğu takdirde veri sorumlusu başvuruya cevap vermelidir.

Kişisel verisi ihlal edilen ilgili kişi öncelikle veri sorumlusuna başvurmalıdır. Veri sorumlusu otuz gün içerisinde ilgili kişinin başvurusuna yanıt vermelidir. İlgili kişi başvurusunun reddedilmesi yahut yasal süre içerisinde kendisine cevap verilmemesi halinde cevabın kendisine tebliğinden itibaren otuz gün ve azami başvuru tarihinden başlayarak altmış gün içerisinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na şikâyet yoluna gidebilecektir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu aydınlatma yükümlülüğü, veri güvenliği yükümlülüğü ve bildirim yükümlülüğü kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeyen veri sorumluları hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verebilecektir. Bununla birlikte yükümlü olunmasına rağmen veri sorumluları siciline kaydın gerçekleştirilmemesi, kurul kararlarının yerine getirilmemesi hallerinde de Kişisel Verileri Koruma Kurul'u idari para cezası ile birlikte çeşitli yaptırımların uygulanmasına karar verebilecektir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu, kanunun amacına ulaşması noktasında denetleyici sıfatına sahip en temel organdır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu, kurul ve başkanlıktan oluşmaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu bünyesindeki kurul, dokuz üyeden oluşmakta olup beş üyesi TBMM tarafından, dört üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilmektedir. Kurumun görevleri daha çok araştırma, iş birliği, inceleme çerçevesinde şekillenmektedir. Kurulun görevleri ise genel olarak kişisel verilerin hukuka uygun şekilde işlenmesini denetlemek, kurula gelen şikâyetleri karara bağlamak, kişisel veriler hakkındaki mevzuatlar hakkında görüş bildirmek, sicilin tutulmasını sağlamak şeklindedir.

Kişisel veri işleme faaliyetinde bulunan veri sorumlularından birisi de idaredir. Devlet kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için kişisel verilere ihtiyaç duyabilmektedir. Bu noktada idareler her ne kadar kamu yararı, kamu düzeni, sosyal devlet ilkesi hususlarını gözeterek veri işleme faaliyetinde bulunuyorsa da hukuka aykırı olarak da birçok veriyi işleyebilmektedir. İdarenin sorumluluğu, hizmet kusuru şeklinde ortaya çıkabileceği gibi kusursuz sorumluluk şeklinde de ortaya çıkabilmektedir. Kişi idareye başvurmak suretiyle veya iptal ve tam yargı davası yoluyla hakkını arayabilmektedir.

İlgili hizmetleri yerine getirebilmek için kişisel veri işleyen idare, kişisel veri işleme faaliyeti açısından en güçlü bilgi tekeli sıfatına sahiptir. Bilgi gücünü elinde bulunduran idare, hukuka aykırı veri işleme faaliyeti sebebiyle sorumlu tutulabilecektir. Bununla birlikte idare, Kişisel Verileri Koruma Kurum'u aracılığıyla kişisel verilerin ihlal edilmemesi noktasında en çok çaba sarf eden merciidir. İlgili açıklamalar ışığında idarenin hukuka aykırı kişisel veri işleyen tarafta olabileceği gibi hukuka aykırı olarak kişisel verisi işlenen ilgili kişinin tarafında da olabileceği sonucuna varılmaktadır. Uygulamada idarenin kişisel veri işleme faaliyeti noktasında sorumlu tutulmasına ilişkin örnekler sayıca az olup idarenin Kişisel Verileri Koruma Kurumu aracılığıyla kişisel verisi ihlal edilen gerçek kişilerin hakkını gözettiği ortadadır. Kanunun denetleyicisi özelliğine sahip Kişisel Verileri Koruma Kurum'u, bünyesindeki Kişisel Verileri Koruma Kurulu aracılığıyla yükümlülüklerini yerine getirmeyen, hukuka aykırı kişisel veri işleme faaliyetinde bulunan veri sorumluları hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verebilmektedir. Bununla birlikte kurul veri sorumlularına, ilgili kişiye ihlalin sebebinin açıklanması yönünde talimat verebilmektedir. İhlale konu uygulamanın kaldırılması noktasında veri sorumlusuna belirli sorumluluklar yükleyebilmektedir. Kurul, ilgili kişilerce aynı şikâyet başvurusunda bulunulması neticesinde ilke kararı yayımlayabilmektedir. Tüm bu açıklamalar ışığında ülkemizde yeni yeni benimsenmeye başlanmış kişisel veri koruma kültürünün gelişim göstermekte olduğu, idarenin kişisel verilerin korunması noktasında ki uygulamalarının giderek arttığı, idarenin kişisel verilerin korunması hususunda denetleyici, koruyucu bir mekanizma görevi gördüğü sonucuna varılmıştır. Gelişen teknoloji ile birlikte kişisel verilerin korunması hukuku hiçbir zaman önemini yitirmeyecek, kişisel verilerin korunması noktasında en büyük idari birim olan devletin bu husustaki yükümlülükleri de güncellenerek artacaktır.

KAYNAKÇA

- AKDAĞ, Hale (2013). *Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- AKGÜL, Aydın (2013). *Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi*, Kocaeli Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli.
- AKGÜL, Aydın (2015). *Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Biyometrik Yöntemlerin Kullanımı ve Danıştay Yaklaşımı*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt 28, Sayı 118, s. 220.
- AKGÜL, Aydın (2012). *Yargı Kararları Işığında, Gebelik ve Doğum Sürecinde Sağlık Hizmet Kusurundan Kaynaklanan Tam Yargı Davaları*, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl 3, Sayı 10, s. 490.
- AKSOY, Hüseyin Can (2010). *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması*, 1. Baskı, Çakmak Yayınevi, Ankara.
- ALTINDAĞ, Halil (2019). *Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında İdarenin Sorumluluğu*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 18, Sayı 2, s. 387-401.
- ANAYASA MAHKEMESİ YAYIN İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ, (1996). *Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 31, s. 538.
- ANI, Nevzat Ali (2018). *Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- AŞIKOĞLU, Şehriban İpek (2018). *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Büyük Veri*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- AVCI, Yasemin (2019). *Kişisel Verilerin Korunması*, Selçuk Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- AVCIOĞLU, Nur Halet (2018). *Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması Hakkı*, KTO Karatay Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- AYDIN, Muhammed Ali (2016). *İdarenin Hizmet Kusurundan Doğan Sorumluluğu*, 1.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- AYDIN, Seda (2018). *Bankacılık Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesinin Bireyler Üzerinde Algısı ve Etkileri*, İstanbul Arel Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- AYDIN, Sedat Erdem (2015). *AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*, 1.Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- AYÖZGER ÖNGÜN, Çiğdem (2019). *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Özel Düzenlemeler Dahil*, Genişletilmiş 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul.

- AYRANCI, Bengi (2019). *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Çerçevesinde İç Denetçilerin Rollerine Üzerine Bir Uygulama*, Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- AYSUN, Melike Köse (2018). *Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu* 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- BAŞALP, Nilgün (2004). *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*, 1. Baskı, Yetkin Yayıncılık, Ankara.
- BAŞAR, Cemal (2013). *Türk İdare Hukuku ve Avrupa Birliği Hukuku Işığında Kişisel Verilerin Korunması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- BEYTAR, Erbil (2018). *İşçinin Kişiliğinin ve Kişisel Verilerinin Korunması*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- BORGESİUS, Frederik J. Zuiderveen (2015). *Personal data processing for behavioural targeting: which legal basis*, International Data Privacy Law, Cilt 5, Sayı 3, s.67.
- BOZKURT, Habip (2019). *Kişisel Verilerin İşlenmesinin Hukuki Boyutu*, Kadir Has Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- BRAUN, Cihan Avcı (2012). *Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza*, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 15, Sayı 1, s. 25.
- BÜK, Alaattin (2018). *Bilişim Alanında Kişisel Verilerin Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- CHICO, Victoria (2018). *The impact of the General Data Protection Regulation on health research*, British Medical Bulletin, Cilt: 28, s.111.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan (2017). *İdari Yargılama Hukuku*, Güncellenmiş 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- ÇEKİN, Mesut Serdar (2018). *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- ÇITAK, Halim Alperen (2014). *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara.
- ÇOKMUTLU, Metin (2014). *Türk Ceza Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, Kocaeli Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli.
- DAĞ, Güray (2011). *Kişisel Verilerin Ceza Muhakemesi Hukukunda Delil Olarak Kullanılması*, Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- DEĞİRMENCİ, Samed (2019). *Avrupa Birliği Bağlamında Türkiye’de Kişisel Verileri Koruma Kurumu*, Uşak Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak.
- DEVELİOĞLU, Hüseyin Murat (2017). *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile Karşılaştırmalı Olarak Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü uyarınca*

Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.

DURSUN, Yonca (2019). *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İşçinin Korunması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

DÜLGER, Murat Volkan (2019). *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* 1. Baskı, Hukuk Akademisi Yayınları, İstanbul.

ERASLAN TÜRKMEN, Sevgi (2019). *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Haller*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.

ERDİNÇ, Göksu Hazar (2017). *Bilgi Güvenliği, Kişisel Verilerin Korunması ve Biyometrik Verilerin İşlenmesine İlişkin Öneriler*, İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ERSOY, Uğur (2009). *Bir İnsan Hakları Kavramı Olarak Kişisel Verilerin Korunması*, Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

GÖÇMEN UYARER, Sinem (2019). *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

GÜLNAZ, Besra (2019). *Kişisel Verileri Koruma Kurumunun Yapısal ve İşlevsel Analizi*, Mersin Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

GÜLTEKİN, Nil Melek (2012). *Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yönünden Korunması*, Galatasaray Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

GÜNDAY, Metin (2011). *İdare Hukuku*, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, İmaj Yayınevi, Ankara.

GÜRSES, Bekir (2019). *AB ve Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması-Mevzuat Uyumuna Yönelik Bir Değerlendirme*, Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

HAN, Işık Aslı (2019). *Kişisel Verilerin İşlenmesi Bağlamında Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Veri Sahibinin Rızası*, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 18, Sayı 1, s. 443.

HATİPOĞLU, Selami (2019). *Kişisel Verilerin Korunması ve İdarenin Sorumluluğu*, Trakya Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

HİZARCI, Emine (2019). *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun AB Veri Koruma Hukuku Işığında Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

HON, W. Kuan, MILLARD, Christopher, WALDEN, Ian (2011). *The problem of 'personal data' in cloud computing: what information is regulated?—the cloud of unknowing*, International Data Privacy Law, Cilt 1, Sayı 4, s. 213.

İSTANBUL TABİP ODASI, 25 Soruda “Sağlık.Net-2” Sistemi, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.istabip.org.tr/icerik/net2sorucevap.pdf>

- KALABALIK, Halil (2019). *İdari Yargılama Usulü Hukuku*, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- KANDİLLİ, Elif (2019). *Sağlık Hukukunda Etik Açısından Kişisel Veriler ve Mahremiyet Hakkı*, İstanbul Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KARABULUT, Ramazan (2014). *Kişisel Verilerin Korunması ve Kolluk Hizmetleri*, Dicle Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.
- KARAÇOBAN GÜNEŞ, Tuğçe (2016). *Vergi Ödevlilerinin Kişisel Verilerinin Korunması ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 15, Sayı 1-2, s. 801-824.
- KAYA, Afra Ece (2017). *Kişilik Hakkı Olarak Kişisel Veriler ve Yeni Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 125, s. 67-80.
- KAYA, Mine (2015). *Elektronik Ortamda (Elektronik Haberleşme-İnternet-Sosyal Medya) Kişilik hakkının Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- KAZANCI HUKUK OTOMASYONU, *T.C. DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU E. 2014/2242 K.2015/4991 T. 9.12.2015*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/iddgk-2014-2242.htm>
- KAZANCI HUKUK OTOMASYONU, *T.C. DANIŞTAY 5. DAİRE E. 2013/7949 T. 15.11.2013*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/5d-2013-7949.htm>
- KAZANCI HUKUK OTOMASYONU, *T.C. DANIŞTAY 15. DAİRE E. 2015/10101 K. 2016/664 T. 8.2.2016*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/15d-2015-10101.htm>
- KAZANCI HUKUK OTOMASYONU, *T.C. DANIŞTAY 15. DAİRE E. 2016/10500 T. 6.7.2017*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/15d-2016-10500.htm>
- KILIÇ, Kerim (2016). *Kişisel Verilerin Korunması ve 6698 Sayılı Kanun*, Atatürk Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU (2018). *100 Soruda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, 1. Baskı, KVKK Yayınları, Ankara.
- KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Açık Rıza Alırken Dikkat Edilecek Hususlar*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2037/Acik-Riza-Alirken-Dikkat-Edilecek-Hususlar>
- KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *"Arabulucuların Veri Sorumluları Siciline Kayıt Zorunluluğundan İstisna Tutulması" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 05/07/2018 Tarihli ve 2018/75 Sayılı Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5270/2018-75>
- KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Banko, Gişe, Masa gibi Hizmet Alanlarında Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 21/12/2017 Tarihli ve 2017/62 Sayılı İlke Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4114/2017-62>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Bir anonim şirketin (veri sorumlusu) ilgili kişinin açık rızası dışı elektronik ticari ileti göndermesine ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31.05.2019 Tarihli ve 2019/162 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5495/2019-162>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“Bir havayolu taşımacılık şirketinin (veri sorumlusu) sunduğu sadakat programını kullanan ilgili kişinin kullanıcı adı ve parola bilgilerini değiştirme talebi karşısında ilgili kişiden arkalı önlü kimlik görüntüsü talep eden veri sorumlusu” hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 01.10.2019 Tarihli ve 2019/294 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6556/2019-294>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“Bir şirket sahibinin, çalışanının Whatsapp yazışmalarını hukuka aykırı olarak elde etmesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16/05/2019 Tarihli ve 2019/138 Sayılı Karar Özeti*, Erişim tarihi: 13.04.2020 <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6708/2019-138>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Bir varlık yönetim şirketinin ilgili kişiye aynı konu ile ilgili birden çok mesaj gönderimine ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/159 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5494/2019-159>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Clickbus Seyahat Hizmetleri A.Ş. hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16.05.2019 tarih ve 2019/141 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5478/2019-141>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Dubsmash Inc. Hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 17/07/2019 Tarihli ve 2019/222 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5523/-Dubsmash-Inc-hakkında-Kisisel-Verileri-Koruma-Kurulunun-17-07-2019-Tarihli-ve-2019-222-Sayili-Karari-Ozeti>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Facebook hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18.09.2019 tarih ve 2019/269 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5534/2019-269>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *"Gümrük Müşavirlerinin Sicile Kayıt İstisnası Hakkında Görüş Talebi" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 28/06/2018 Tarihli ve 2018/68 Sayılı Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5269/2018-68>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Veriler Üzerinden Vatandaşların Kimlik ve İletişim Bilgileri Gibi Kişisel Verilerinin Sorgulanmasına İmkân Tanıyan Yazılım/Program/Uygulamalara Yönelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18/10/2019 Tarihli ve 2019/308 Sayılı İlke Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6568/2019-308>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“İlgili kişi ile veri sorumlusu şirket arasında gerçekleştirilen telefon görüşmelerine ilişkin kayıtların ilgili kişiye verilmesi yönündeki talebin reddedilmesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma*

Kurulunun 14/01/2020 Tarihli ve 2020/13 Sayılı Karar Özeti, Erişim tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6698/2020-13>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *İlgili Kişi Kimdir?*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2034/Ilgili-Kisi-Kimdir>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“İlgili kişinin kişisel verilerinin hukuka aykırı işlendiği iddiası kapsamında veri sorumlusu bankadan talep ettiği tazminat talebinin karşılanmaması hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16/01/2020 Tarihli ve 2020/41 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6714/2020-41>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *İlgili kişiye ait telefon numarasına kendisine ait olmayan içeriğin gönderilmesi ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/166 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5497/2019-166>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Kamuoyu Duyurusu (Covid-19 İle Mücadelede Konum Verisinin İşlenmesi ve Kişilerin Hareketliliklerinin İzlenmesi Hakkında Bilinmesi Gerekenler)*, 09.04.2020, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6726/COVID-19-ILE-MUCADELEDE-KONUM-VERISININ-ISLENMESI-VE-KISILERIN-HAREKETLILIKLERININ-IZLENMESI-HAKKINDA-BILINMESI-GEREKENLER-2->

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *KİŞİSEL VERİ İHLALİ BİLDİRİM USUL VE ESASLARINA İLİŞKİN KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULUNUN 24.01.2019 TARİH VE 2019/10 SAYILI KARARINA İLİŞKİN DUYURU*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5362/Veri-Ihlali-Bildirimi>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU (2018). *Kişisel Verilerin Korunması Kanununa İlişkin Uygulama Rehberi*, 1. Baskı, KVKK Yayınları, Ankara.

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU (2017). *Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Rehberi*, 1. Baskı, KVKK Yayınları, Ankara.

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“Kişisel verilerin veri sorumlusu bir avukat tarafından kısa mesaj yoluyla üçüncü kişilere ifşa edilmesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14.01.2020 Tarihli ve 2020/26 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6697/2020-26>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Kurumsal e-posta hizmetinin, Google (gmail) üzerinden yine aynı uzantıya sahip olarak kullanılıp kullanılamayacağı ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/05/2019 Tarihli ve 2019/157 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5493/2019-157>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Marriott International Inc. Hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16.05.2019 tarih ve 2019/143 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5479/2019-143>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Öğrencilerin kişisel verisi niteliğindeki sınav sonuçlarını internet ortamında yayımlayan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin uygulaması hakkında Kuruma yapılmış olan başvuru hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 01/07/2019 Tarihli ve 2019/188 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5506/2019-188>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“Ölü kişilerin verilerine yakınlarının erişim talebi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18/09/2019 Tarihli ve 2019/273 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6710/2019-273>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Özel Nitelikli Kişisel Veriler*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2051/Ozel-Nitelikli-Kisisel-Veriler>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 Sayılı Kararı*, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4110/2018-10>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Rehberlik Hizmeti Veren İnternet Sitelerinde/Uygulamalarda Kişisel Verilerin Korunmasına Yönelik Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 21/12/2017 Tarihli ve 2017/61 Sayılı İlke Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4113/2017-61>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *S Şans Oyunları A.Ş hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 27.08.2019 tarih ve 2019/254 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5535/2019-254>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Sağlık verilerini Kanunun 6 ncı maddesinde yer alan işleme şartlarından birine dayanmadan üçüncü bir kişiye aktaran veri sorumlusu hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 05/12/2018 Tarihli ve 2018/143 Sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5364/2018-143>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Spor salonu hizmeti sunan veri sorumlularının, üyelerinin giriş-çıkış kontrolünü biyometrik veri işleyerek yapması ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 25/03/2019 Tarihli ve 2019/81 Sayılı Karar ve 31/05/2019 Tarihli ve 2019/165 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5496/2019-81-165>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“Teknik servis hizmeti veren firmanın müşterilerine verdiği form/takip numarasının son hanelerinin değiştirilmesi yoluyla farklı kişilere ait kişisel verilere ulaşıldığı yolunda Kuruma iletilen ihbarın incelenmesi ve ihbara ilişkin alınan Kurul Kararının yerine getirilmemesi hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/02/2019 tarihli ve 2019/23 sayılı Karar Özeti*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5464/2019/52>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *“Ulaşım hizmeti sunan bir mobil uygulama kapsamında işlenen kişisel veriler hakkında” Kişisel Verileri Koruma*

Kurulunun 27/01/2020 tarih ve 2020/65 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6717/2020-65>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Uzaktan Eğitim Platformları Hakkında Kamuoyu Duyurusu*, 07.04.2020, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6723/Uzaktan-Egitim-Platformlari-Hakkinda-Kamuoyu-Duyurusu>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Veri Sorumluları Sicili Hakkında Bilgilendirme*, 2018, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4117/Veri-Sorumlulari-Sicili-Hakkinda-Bilgilendirme>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Veri Sorumluları Sicili Nedir?*, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2043/Veri-Sorumlulari-Sicili-Nedir>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğünden İstisna Tutulacak Veri Sorumluları" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 02/04/2018 Tarihli ve 2018/32 Sayılı Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4233/2018-32>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *"Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğünden İstisna Tutulacak Veri Sorumluları" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 22/04/2020 Tarihli ve 2020/315 Sayılı Kararı*, Erişim Tarihi: 28.05.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6740/2020-315>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *"Veri Sorumluları Siciline Kayıt Yükümlülüğünden İstisna Tutulacak Veri Sorumluları" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 19/07/2018 Tarihli ve 2018/87 Sayılı Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5271/2018-87>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *"Veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından ilgili kişilerin e-posta adreslerine veya SMS ya da çağrı ile cep telefonlarına reklam bildirimleri/aramaları yönlendirilmesinin önüne geçilmesi" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 16/10/2018 Tarihli ve 2018/119 Sayılı İlke Kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5299/2018-119>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Veri sorumlusu nezdindeki kişisel verilere erişim yetkisi bulunan personelin yetkisi ve amacı dışında söz konusu verileri işlemesi hususunun değerlendirilmesine ilişkin 31/05/2018 tarih ve 2018/63 sayılı ilke kararı*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5248/2018-63>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Veri sorumlusu tarafından ilgili kişiye yapılan veri ihlali bildiriminde yer alması gereken asgari unsurlara ilişkin, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18.09.2019 tarih ve 2019/271 sayılı Kararı*, Erişim tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5547/2019-271>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, *Veri Sorumlusuna Başvuru ve Kurula Şikayet Sürelerinin Hesaplanmasına İlişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun*

24.01.2019 tarih ve 2019/9 sayılı Kararı, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5358/Kamuoyu-Duyurusu>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, “Veri sorumlusunun, web sitesinde kişisel verilerin işlenmesini hizmet şartı olarak talep ettiği ve aydınlatma yükümlülüğünü usulüne uygun yerine getirmediği iddiaları hakkında” Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 08/07/2019 tarih ve 2019/206 sayılı Karar Özeti, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6709/2019-206>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, Yurtdışında yerleşik Tüzel kişilerin Türkiye’deki Şubeleri ile İrtibat Bürolarının Sicile Kayıt Yükümlülüğü Hakkındaki Görüş Talebi ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 23/07/2019 tarih ve 2019/225 sayılı Kararı, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5545/2019-225>

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU, Yurtiçi Aktarım, Erişim Tarihi:13.04.2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2052/Yurtici-Aktarim>

KONG, Lingjie (2010). *Data Protection and Transborder Data Flow in the European and Global Context*, The European Journal of International Law, Cilt 21, Sayı 2, s. 446

KORKMAZ, İbrahim (2017). *Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Kapsamında Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

KORKMAZ, İbrahim (2016). *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Bir Değerlendirme*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt 29, Sayı 124, s. 95.

KUNER, Christopher, SVANTESSON, Dan Jerker B., CATE, Fred H., LYNSKEY, Orla, MILLARD, Christopher (2017). *Machine learning with personal data: is data protection law smart enough to meet the challenge?*, International Data Privacy Law, Cilt: 7, Sayı: 1, s.1

KUŞKONMAZ, Elif Mendos (2013). *Kişisel Verilerin Türk Ceza Kanunu Kapsamında Korunması*, İstanbul Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KÜZECİ, Elif (2019). *Kişisel Verilerin Korunması*, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 3. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara.

MEMİŞ, Tekin (2017). *Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Arasındaki İlişkiler ve Sorumluluk Düzeni*, Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 6, s. 9-23.

ÖMÜR, Rahmi Can (2018). *Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Hastanelerin Sorumluluğu*, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 15, Sayı 1, s.135.

ÖZDEMİR, Hayrunnisa (2009). *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

ÖZTUNAY, Begüm (2019). *6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Işığında İşverenin Yönetim Hakkının Sınırları*, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

- RESMÎ GAZETE, *Anayasa Mahkemesi Kararı*, 14.04.2011, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110414-35.htm>
- RESMÎ GAZETE, *Anayasa Mahkemesi Kararı*, 23.05.2015, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/05/20150523-22.pdf>
- RESMÎ GAZETE, *Anayasa Mahkemesi Kararı*, 25.06.2008, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/06/20080625-8.htm>
- RESMÎ GAZETE, *Anayasa Mahkemesi Kararı*, 29.11.2019, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/11/20191129-7.pdf>
- RUBİNSTEİN, Ira S., NOJEİM, Gregory T., LEE, Ronald D. (2014). *Systematic government access to personal data: a comparative analysis*, International Data Privacy Law, Cilt: 4, Sayı: 2, s.98
- SARIUSTA, Kader (2018). *Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması*, Gaziantep Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- ŞENBAŞ, Pınar (2013). *Bilgi Teknolojileri Dış Kaynak Alımında (Outsourcing) Kişisel Verilerin Korunması ve Gizlilik Sözleşmeleri*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ŞİMŞEKSOY, Abdurrahman (2011). *Bilgi Edinme Hakkı ve Sınırları Üzerine*, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 6, Sayı 55, s.59-70.
- TAN, Turgut (2017). *İdare Hukuku*, 2017 Anayasa Değişiklikleri İşlenerek Güncelleştirilmiş 6. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara.
- TANSUĞ, Çağla (2003). *4982 Sayılı Kanun Uyarınca Bilgi Edinme Hakkının İçeriği*, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, s.124.
- TAŞTAN, Furkan Güven (2017). *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- TURAN, Metin (2019). *Karşılaştırmalı Hukukta Kişisel Verilerin Korunması*, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ, *Güzide Defne Samyeli Başvurusu*, Erişim Tarihi: 13.04.2020, <http://www.kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Content/pdfkarar/2014-4399.pdf>
- UNCULAR, Selen (2018). *İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması*, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- ÜÇÜNCÜ, Sümeyye Hilal (2019). *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- ÜNSAL, Çağrı Zeybek (2013). *Google'ın Yeni Gizlilik Politikası Google Inc. Tarafından 1 Mart 2012 Tarihinde Yayınlanan Politikasının Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri ile Uyumluluğu ve Avrupa Birliği'nin 95/46/EC Sayılı Veri Koruma Direktifi Açısından Değerlendirilmesi*, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 1, s.103.

YILMAZ, Berrak (2019). *Türk Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması*, Hacette Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

YILMAZ, Sabire Sanem (2018). *Kişisel Verilerin Korunması Regülasyonu ve Unutulma Hakkı*, Terazî Hukuk Dergisi, Cilt 13, Sayı 142, s.116-121

YILMAZ, Sabire Sanem (2017). *Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu*, Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

